

**T.C.
SELÇUK ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
TÜRKÇE EĞİTİMİ ANABİLİM DALI
TÜRKÇE ÖĞRETMENLİĞİ BİLİM DALI**

**SBS TÜRKÇE SORULARININ (2005) TÜRKÇE
DERS PROGRAMINA UYGUNLUĞU**

Mümüne EREN

YÜKSEK LİSANS TEZİ

**DANIŞMAN
Yrd. Doç. Dr. KAZIM KARABÖRK**

KONYA 2010

T.C.
SELÇUK ÜNİVERSİTESİ
Eğitim Bilimleri Enstitüsü Müdürlüğü

BİLİMSEL ETİK SAYFASI

Bu tezin proje safhasından sonuçlanmasına kadarki bütün süreçlerde bilimsel etiğe ve akademik kurallara özenle riayet edildiğini, tez içindeki bütün bilgilerin etik davranış ve akademik kurallar çerçevesinde elde edilerek sunulduğunu, ayrıca tez yazım kurallarına uygun olarak hazırlanan bu çalışmada başkalarının eserlerinden yararlanılması durumunda bilimsel kurallara uygun olarak atıf yapıldığını bildiririm.

Mümüne EREN

T.C.
SELÇUK ÜNİVERSİTESİ
Eğitim Bilimleri Enstitüsü Müdürlüğü

YÜKSEK LİSANS TEZİ KABUL FORMU

Öğrencinin	Adı Soyadı	Mümine EREN
	Numarası	065213011019
	Ana Bilim / Bilim Dalı	Türkçe Eğitimi / Türkçe Öğretmenliği
	Programı	Tezli Yüksek Lisans
	Tez Danışmanı	Yrd. Doç. Dr. Kâzım KARABÖRK
	Tezin Adı	SBS Türkçe Sorularının (2009) Türkçe Ders Programına Uygunluğu

Yukarıda adı geçen öğrenci tarafından hazırlanan SBS Türkçe Sorularının (2009) Türkçe Ders Programına Uygunluğu başlıklı bu çalışma .27../.10../.2010 tarihinde yapılan savunma sınavı sonucunda oybirliği/oyçokluğu ile başarılı bulunarak, jürimiz tarafından yüksek lisans tezi olarak kabul edilmiştir.

Ünvanı, Adı Soyadı	Danışman ve Üyeler	İmza
Yrd. Doç. Dr. Kâzım KARABÖRK	Danışman	
Prof. Dr. Halim SERAFLAN	Üye	
Yrd. Doç. Dr. Abdülkadir KABAYI	Üye	

ÖNSÖZ

Hayatı boyunca insanın kendini ifade edebilmesi, karşısındakinin söylediklerini anlayabilmesi için kullandığı dil büyük önem arz eder. İnsanın kendini en iyi anlattığı dil de ana dilidir.

Anadilimiz Türkçe'dir. Bundan dolayı bütün eğitim kademelerine Türkçe eğitim ve öğretimi için Türkçe Ders Programları konulmuştur. Bu programları değerlendirmek ve Türkçe eğitim düzeyini ölçmek için sınavlar yapılmış ve yapılmaktadır.

Yapılan bu sınavlarla öğrencilerin okuyacakları lise ve üniversiteler belirlenmektedir. Bu belirleme öğrencilerin meslek seçimi ve daha sonraki hayatları için oldukça önemlidir. Bu yüzden yapılan sınavlara ve hazırlanan sorulara çok dikkat edilmesi gerekir. Ölçülecek olan bilginin belirlenmesi ve nasıl ölçüleceğine karar verilmesi özellikle dikkat edilmesi gereken unsurlardan biridir.

Ölçülecek olan bilgi öğrenilen konularla örtüşmelidir. Hazırlanan öğretim programlarında öğretilmesi gereken bilginin neden öğretildiğini açıklayan amaç ve kazanımlar bu programlarda açıkça ifade edilmeli; ölçme bu programlardan hareketle yapılmalıdır.

Yeni Türkçe Dersi Öğretim Programında temele “yapılandırmacı” yaklaşımın alındığı; çoklu zeka ve öğrenci merkezli öğrenme gibi çeşitli yaklaşımlardan da yararlanıldığı açık olarak belirtilmiştir. Bu programı ölçecek sınavların da aynı yaklaşımla hazırlanması gerekmektedir. Programın değerlendirilmesi açısından ölçüm aracının özellikleri oldukça önemlidir.

İlköğretim birinci ve ikinci kademe Türkçe Öğretim Programları Türkiye’de bütün ilköğretim okullarında aynen uygulanmaktadır. Buna rağmen öğrenci başarısında tezatlar ortaya çıkar. Şöyle ki derste başarılı olan öğrenciler aynı başarıyı sınavlarda gösteremezken derste başarısız olan öğrenciler ise sınavlarda başarılı olabilmektedirler. Dikkat çeken başka bir husus ise yeni programla birlikte derslerde öğrenciyi ölçmek için birden fazla materyal kullanılırken ortaöğretime geçiş için sene sonu yapılan sınavlarda tek bir tekniğin kullanılmasıdır.

Çalışmaya bu problemleri incelemek ve yapılması gerekenleri tespit etmek amacıyla başladık.

Konu seçiminde istediğim konuda inceleme yapma fırsatı tanıyan Sayın Hocam Prof. Dr. Gönül Ayan'a bana ayırdığı zaman için teşekkür ederim.

Çalışmamda bana yol gösteren Yrd. Doç. Dr. Erdoğan Altınkaynak ve Yrd. Doç. Dr. Rahman Çakır'a, olumlu görüşleri ile yardımlarını esirgemeyen, olumlu eleştirileri ile beni cesaretlendiren, ölçme değerlendirme ile ilgili bilgilerini benimle paylaşan ve bana vakit ayıran Yrd. Doç. Dr. Hasan Hüseyin Aksu'ya, yüksek lisans çalışmam boyunca destek ve katkılarını esirgemeyen, bana yol gösteren Yrd. Doç. Dr. Osman Uyanık'a teşekkürü bir borç bilirim.

Tezin hazırlanması ve son şeklinin verilmesi safhasında desteğini ve yardımını esirgemeyen Sayın Hocam Yrd. Doç. Dr. Kazım Karabörk'e sonsuz teşekkürler.

Konya 2010

Mümüne EREN

	T.C. SELÇUK ÜNİVERSİTESİ Eğitim Bilimleri Enstitüsü Müdürlüğü		
	Öğrencinin	Adı Soyadı Mümüne EREN	
	Ana Bilim/Bilim Dalı	Türkçe Eğitimi / Türkçe Öğretmenliği	
	Danışmanı	Yrd. Doç. Dr. Kazım KARABÖRK	
	Tezin Adı	SBS Türkçe Sorularının (2005) Türkçe Ders Programına Uygunluğu	

ÖZET

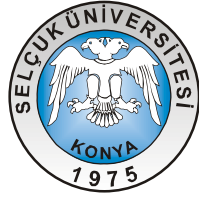

Çalışmada ilk defa 2007-2008 eğitim-öğretim yılında yapılmaya başlanan Seviye Belirleme Sınavı (SBS) Türkçe sorularının (2005) İlköğretim İkinci Kademe Türkçe Ders Programıyla örtüşme düzeyi incelenmiştir.

Çalışmanın amacı SBS ile ele alınan Türkçe Ders Programının örtüşme düzeyini tespit etmek ve çıkan sonuç doğrultusunda bu ölçme aracının programa hizmet edip etmediğini belirlemektir

Çalışmada görüşme yöntemi, betimsel inceleme yöntemi, madde (soru) kökü tarama modelinden yararlanıldı. Öncelikle, SBS ve Türkçe öğretim programının örtüşme düzeyi hakkında yarı yapılandırılmış mülakat formu kullanılarak belirlenen sayıdaki Türkçe öğretmenlerine uygulandı ve bu konuya yönelik görüşlerine dair veriler toplanmaya çalışıldı. Daha sonra incelenen SBS'lerde çıkmış olan Türkçe soruları A soru kitapçıklarından taranarak öğrenme alanlarına ve bunların amaç ve kazanımlarına göre ayrılarak, öğrenme alanlarının sınavda çıkma oranları hesaplanmış ve yüzdeler oranlar biçimde belirtilerek çıkan sonuçlar yorumlanmaya çalışılmıştır.

Mülakattan çıkan sonuçlar ve madde kökü tarama sonuçları karşılaştırılmıştır. Bu karşılaştırmaların ışığında da sonuca ulaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Türkçe Öğretim Programı (2005), Okuma, Dinleme-İzleme, Konuşma, Yazma, Dilbilgisi, SBS.

	T.C. SELÇUK ÜNİVERSİTESİ Eğitim Bilimleri Enstitüsü Müdürlüğü		
Student's	Name Surname	Mümüne EREN	ID: 065213011019
	Department/Field	Turkish Education / Teacher Training in Turkish	
	Advisor	Asst. Assoc. Dr. Kazım KARABÖRK	
Research Title		Suitability of Turkish Questions in Placement Exam for Elementary School to Turkish Language Lesson Programme	

SUMMARY

In this study, it has been examined that if Turkish questions having been asked in Placement Test for Elementary Education Second Grade which has been carried out since 2007-2008 (Educational Year) are appropriate to the Elementary Education Second Grade Turkish Syllabus.

The aim of this study is to determine the overlap level P.T. Turkish questions and Turkish Syllabus and to evaluate the test whether it contributes to the Syllabus or not by considering the results.

In this study, interview, descriptive analysis method and substance (question) root scanning methods were used.

First, half-configured interviews forms were given to the Turkish teachers and the teachers ideas were asked. Secondly, the A booklets of Turkish questions having been asked in Placement Test for Elementary Education Second Grade were scanned, then they were divided into categories such as, learning fields and aim and acquisitions of these learning fields, and also it was calculated that how many questions which were related to the learning fields were asked, the results were shown in percentage and also were interpreted. Finally, the interview results were compared with the results from substance (question) root scanning method and the general results were reached.

Key Words: Turkish Education Program (2005), Reading, Listening and Tracking, Speaking, Writing, Grammar, SBS.

KISALTMALAR

SBS	: Seviye Belirleme Sınavı
OKS	: Ortaöğretim Kurumları Sınavı
OGES	: Ortaöğretim Kurumlarına Geçiş Sistemi

İÇİNDEKİLER

BİLİMSEL ETİK SAYFASI.....	i
YÜKSEK LİSANS TEZİ KABUL FORMU	ii
ÖNSÖZ.....	iii
ÖZET	v
SUMMARY	vi
KISALTMALAR	vii
TABLolar LİSTESİ	x
GİRİŞ.....	1
1. DİL VE ANA DİLİ	1
2. ANA DİLİNİN ÖNEMİ	3
3. ANA DİLİ EĞİTİMİ/ÖĞRETİMİ	5
4. UYGULANAN TÜRKÇE ÖĞRETİM PROGRAMINA GENEL BİR BAKIŞ.....	11
5. TÜRKÇE ÖĞRETİMİNDE ÖLÇME DEĞERLENDİRME VE TEST TEKNİĞİ ...	13
5.1. SBS Nedir?.....	15
5.2. OGES Nedir?	15
5.2.1. OGES'in Özellikleri.....	15
5.2.2. OGES'in İşleyişi	16
5.2.3. OGES'in OKS'den Farkı	17
I. BÖLÜM-ÇALIŞMANIN DAYANAKLARI.....	18
1.1. ÇALIŞMANIN AMACI.....	18
1.2. ÇALIŞMANIN ÖNEMİ.....	18
1.3. PROBLEM CÜMLESİ.....	19
1.4. ALT PROBLEMLER.....	20
1.5. ÇALIŞMANIN VARSAYIMLARI	21
1.6. ÇALIŞMANIN SINIRLILIKLARI.....	21

İKİNCİ BÖLÜM-YÖNTEM	22
2.1. ARAŞTIRMANIN MODELİ	22
2.2. EVREN VE ÖRNEKLEM	22
2.3. VERİ TOPLAMA ARACI	22
2.3.1. Madde (Soru) Kökü Taraması	23
2.3.2. Görüşme (Mülakat).....	23
2.4. VERİ TOPLAMA İŞLEMİ	25
2.5. VERİLERİN ANALİZİ.....	26
ÜÇÜNCÜ BÖLÜM-BULGULAR ve YORUM	29
3.1. 2008-2009 YILLARI ARASINDA 6, 7 VE 8. SINIFLARDA YAPILAN SBS TÜRKÇE SORULARININ UYGULANAN TÜRKÇE ÖĞRETİM PROGRAMIN AMAÇLARINA GÖRE SORU TARAMASI VE BULGULARIN YORUMLANMASI	29
3.2. 2008-2009 YILLARI ARASINDA 6,7 VE 8. SINIFLARDA YAPILAN SBS TÜRKÇE SORULARININ UYGULANAN TÜRKÇE ÖĞRETİM PROGRAMI İLE ÖRTÜŞME DÜZEYİ HAKKINDAKİ ÖĞRETMEN GÖRÜŞLERİ VE ÇIKAN SONUÇLARIN YORUMLANMASI.....	44
DÖRDÜNCÜ BÖLÜM-SONUÇ, TARTIŞMA VE ÖNERİLER.....	50
4.1. SONUÇ VE TARTIŞMA.....	50
4.2. ÖNERİLER	55
KAYNAKÇA	56
EKLER	60
Ek-1: Türkçe Dersi (2005) Öğretim Programı 6, 7, 8. Sınıflar Özel Amaçları ...	61
Ek-2: Öğretmen Görüşme Formu	118
Ek-3: 2008-2009 Yılları Arasında 6, 7 ve 8. Sınıflarda Yapılan SBS Türkçe Soruları	121
ÖZGEÇMİŞ.....	154

TABLOLAR LİSTESİ

Tablo-1. Öğrenme Alanı Okuma Amaç Ve Kazanımları İle İlgili 2008 6. Sınıf Türkçe Soru Sayısı Dağılım Tablosu	31
Tablo-2. Öğrenme Alanı Okuma Amaç Ve Kazanımları İle İlgili 2009 6.Sınıf Türkçe Soru Sayısı Dağılım Tablosu	31
Tablo-3. Öğrenme Alanı Okuma Amaç Ve Kazanımları İle İlgili 2008 7.Sınıf Türkçe Soru Sayısı Dağılım Tablosu	32
Tablo-4. Öğrenme Alanı Okuma Amaç Ve Kazanımları İle İlgili 2009 7.Sınıf Türkçe Soru Sayısı Dağılım Tablosu	32
Tablo-5. Öğrenme Alanı Okuma Amaç Ve Kazanımları İle İlgili 2009 8.Sınıf Türkçe Soru Sayısı Dağılım Tablosu	33
Tablo-6. Okuma Öğrenme Alanı İkinci Amacının Soru Çıkan Kazanımları Ve Soru Numaraları Tablosu	34
Tablo-7. Okuma Öğrenme Alanı Üçüncü Amacının Soru Çıkan Kazanımları Ve Soru Numaraları Tablosu	35
Tablo-8. Okuma Öğrenme Alanı Dördüncü Amacının Soru Çıkan Kazanımları Ve Soru Numaraları Tablosu	35
Tablo-9. Öğrenme Alanı Yazma Amaç Ve Kazanımları İle İlgili 2008 6.Sınıf Türkçe Soru Sayısı Dağılım Tablosu	36
Tablo-10. Öğrenme Alanı Yazma Amaç Ve Kazanımları İle İlgili 2009 6.Sınıf Türkçe Soru Sayısı Dağılım Tablosu	36
Tablo-11. Öğrenme Alanı Yazma Amaç Ve Kazanımları İle İlgili 2008 7.Sınıf Türkçe Soru Sayısı Dağılım Tablosu	37
Tablo-12. Öğrenme Alanı Yazma Amaç Ve Kazanımları İle İlgili 2009 7.Sınıf Türkçe Soru Sayısı Dağılım Tablosu	37
Tablo-13. Öğrenme Alanı Yazma Amaç Ve Kazanımları İle İlgili 2009 8.Sınıf Türkçe Soru Sayısı Dağılım Tablosu	38
Tablo-14. Yazma Öğrenme Alanı Altıncı Amacının Soru Çıkan Kazanımları Ve Soru Numaraları Tablosu	38

Tablo-15. Öğrenme Alanı Dil Bilgisi Amaç Ve Kazanımları İle İlgili 2008 6.Sınıf Türkçe Soru Sayısı Dağılım Tablosu.....	39
Tablo-16. Öğrenme Alanı Dil Bilgisi Amaç Ve Kazanımları İle İlgili 2009 6.Sınıf Türkçe Soru Sayısı Dağılım Tablosu.....	39
Tablo-17. Öğrenme Alanı Dil Bilgisi Amaç Ve Kazanımları İle İlgili 2008 7.Sınıf Türkçe Soru Sayısı Dağılım Tablosu.....	40
Tablo-18. Öğrenme Alanı Yazma Amaç Ve Kazanımları İle İlgili 2009 7.Sınıf Türkçe Soru Sayısı Dağılım Tablosu	40
Tablo-19. Öğrenme Alanı Dil Bilgisi Amaç Ve Kazanımları İle İlgili 2009 8.Sınıf Türkçe Soru Sayısı Dağılım Tablosu.....	41
Tablo-20. 6. Sınıf Dil Bilgisi Öğrenme Alanı Birinci Amacından Soru Çıkan Kazanımları Ve Soru Numaraları Tablosu	41
Tablo-21. 6. Sınıf Dil Bilgisi Öğrenme Alanı İkinci Amacından Soru Çıkan Kazanımları Ve Soru Numaraları Tablosu	42
Tablo-22. 7. Sınıf Dil Bilgisi Öğrenme Alanı Birinci Amacından Soru Çıkan Kazanımları Ve Soru Numaraları Tablosu	42
Tablo-23. 7. Sınıf Dil Bilgisi Öğrenme Alanı Üçüncü Amacından Soru Çıkan Kazanımları Ve Soru Numaraları Tablosu	42
Tablo-24. 7. Sınıf Dil Bilgisi Öğrenme Alanı Dördüncü Amacından Soru Çıkan Kazanımları Ve Soru Numaraları Tablosu	42
Tablo-25. 8. Sınıf Dil Bilgisi Öğrenme Alanı İkinci Amacından Soru Çıkan Kazanımları Ve Soru Numaraları Tablosu	43
Tablo-26. İncelenen SBS'lerde Soru Çıkan Öğrenme Alanları Amaç Ve Kazanımlarından Soru Çıkma Oranları	43
Tablo-27. SBS Türkçe Sorularında Görsel Öge Kullanma Oranları.....	44
Tablo-28. Programın Yaklaşımı Ve SBS Türkçe Sorularının Hazırlanış Yaklaşımı	45
Tablo-29. Derslerdeki Ölçme Değerlendirme Ve Etkinlik Örnekleri İle SBS Türkçe Sorularının Karşılaştırılması	46
Tablo-30. SBS Türkçe Sorularındaki Bilgi Ve Yorum Ağırlıkları Ve Programla Örtüşme Düzeyi	47

Tablo-31. SBS Türkçe Sorularında Görsel Öğelerin Kullanımı Ve Kullanım Düzeyi ..	47
Tablo-32. SBS Türkçe Sorularının Türkçe'yi Doğru Ve Güzel Kullanma Becerisini Ölçme Düzeyi	48
Tablo-33. SBS Türkçe sorularında yazma, dinleme/izleme ve konuşma öğrenme alanlarından soru olup olmadığı ve bu durumun programı nasıl etkilediğine dair analiz.....	48
Tablo-34. SBS Türkçe Sorularının Olumlu Ve Olumsuz Yönleri.....	49

GİRİŞ

1. DİL VE ANA DİLİ

Dil insanların toplumsal hayatta kullandıkları iletişim aracıdır. İnsanın en önemli kendini ifade etme aracıdır.

Dilin tanımı ile ilgili çeşitli görüşler vardır. Muharrem Ergin'e göre Dil; insanlar arasında anlaşmayı sağlayan tabii bir vasıta, kendisine mahsus kanunları olan ve ancak bu kanunlar çerçevesinde gelişen canlı bir varlık, temeli bilinmeyen zamanlarda atılmış gizli bir antlaşmalar sistemi, yapısı seslerden örülmüş sosyal bir kuruluştur (1998: 3).

Vardar'a göre de; "İnsanın dış dünyayla ve öbür insanlarla ilişkilerini yansıtan ve biçimlendiren, düşünceyle birlikte tüm toplumsal ve ruhsal kişiliğini oluşturan dil, gerçeklik ya da nesnelere üzerinde etki aracı olduğu gibi kimi yönleriyle de başkalarını etkileme, yönlendirme, yöneltme aracıdır da. Nesnel gerçekliğin öznel bir biçimde algılanış ve anlatılışını sağlayan bir çerçeve bir tür düşünsel yapı sunar." (1998: 75).

Dil birey ve toplum açısından türlü işlevleri ve önemi bulunan çok yönlü bir iletişim aracıdır. Birey için her şeyden önce imkânları en geniş anlama ve anlatma aracıdır (Beşkaya, 2006: 3) İnsan çevresini bu iletişim yoluyla algılar ve şekillendirir.

Birey için dil düşünmede de çok önemlidir çünkü insan bildiği dil ve onun mantığıyla düşünür. İnsan soyutlama ve genellemelerle görünenler evrenin yeniden kurar ve kurduklarını dışlaştırır. Bunlar bir öncelik sonralık sırası izlemezler, içi içedirler, birlikte oluşurlar. Sürekli olarak birbirlerini etkiler, bütünler ve geliştirirler (Adalı, 1983: 33).

Dilin üzerimizdeki etkisi hepimiz için geçerliliği olan düşüncelerden ve doğrulardan çok daha güçlüdür. Dili biz önce ana sütünü emer gibi özümüzü sonra da onu bütün hayatımız boyunca, hazır bulduğumuz bir sermaye gibi kullanırız (Gökberk,

1998: 69). Yani dil bizi insan yapan en önemli unsurdur. Dil ile birlikte düşüncelerimiz hayat bulur.

Toplum açısından bakıldığında dil bir topluluğu “toplum”; bir toplumu da “ulus” yapan bağların en güçlüsüdür. Bireyleri yurduna ulusuna sıkı sıkı bağlar; kuşaktan kuşağa aktararak gelen dil, bireyi geçmişle gelecek arasındaki zincirin bir halkası durumuna getirir (Aksan, 1995: 13).

Dil kültürel mirasın taşınmasında da aracılık eder. Çünkü insan doğumundan başlayarak içinde yaşadığı toplumun kültür yumağı ile kuşatılır. Bir toplumda var olan bilgiler, davranış biçimleri inanç, bilim, sanat ve teknik alanlardaki ürünlerin hepsi bu kültür yumağını oluşturur. Tüm bu değerler dile yansır ve dil aracılığıyla taşınır (Adalı, 1983: 33).

Ana dili ise en genel tanımıyla insanın içinde doğup büyüdüğü aile ya da toplum çevresinde ilk öğrendiği dil; yani anamızdan öğrendiğimiz dildir (Binyazar, 1998: 331). Her insanın yaratılışında dil öğrenme yeteneği vardır buna büyüdüğü çevrenin araç olması gerekir.

İnsan ana dilini ister içsel bir şekilde edinsin isterse dışarıdan sunulan araçlarla edinilsin şu gerçek asla değişmez: Ana dili içinde bulunulan cemiyetten kendiliğinden farkında olunmadan edinilir ve kültürel araçlarla nakledilir, geliştirilir. Bu cemiyete bağlılığın getirdiği zorunlu bir edimdir (Lyons, 1983: 303).

Bu dil bize aynı dili konuşan diğer bireyleri anlamayı ve bulunduğumuz toplumun bir parçası olmamızı sağlar.

2. ANA DİLİNİN ÖNEMİ

Ana dili “ana “ ismini hak ederek almıştır. Çünkü çocuğun dünyaya geldikten sonra en yakın olduğu insan annesidir ve genellikle bütün temel bilgileri annesinden öğrenir. Bu öğrendiklerinin içinde dil de önemli bir yere sahiptir. Bahtiyar Vahapzade annesinin önemini ve ondan öğrendiği dilin önemini şiirinde şöyle anlatır:

Savadsızdır benim anam

Ancak bana say öğretmiş

Ay öğretmiş

Yıl öğretmiş

En vacibi dil öğretmiş benim anam

Ben bu dilde hissetmişim

Hem sevinci hem de gem

Bu dil ile yaratmışım

Hem şiirimi hem nağmemi

Yok, ben hiçim

Kitap kitap sözlerimin

Müellifi benim anam (1999: 218).

Annemizi nasıl seviyorsak, sahip olduğumuz ana dilimizi de aynı ölçüde sevmeli ve sahip çıkmalıyız.

Ana dili bağlı olduğu toplumun geçmişten geleceğe bütün değerlerini kuşatır. Bu dilin içi ve dış yapısı o milletin hayatıyla zihniyetiyle sıkı sıkı ilişkilidir (Aksan, 1999: 50).

Milletle sıkı bir bağı olan dilin yine ait olduğu milletin varlığı için ne kadar önemli olduğunu Bahtiyar Vahapzade yine şu sözlerle belirtmiştir:

“Bir milleti mahvetmek için onun başına atom bombası yağdırmak gerekmez. Manevi değerlerini, dilini, edebiyatını ve tarihini zedelemek, hafızasından silmek

yeter...180 yıl Rus boyunduruğunda, başka bir halkın yumruğu altında yaşadığımız halde biz, milli varlığımızı yani ana dilimizi ve ana edebiyatımızı koruyup yaşatarak bir millet gibi yaşayıp asimile olmadık. Esarete olduğumuz zamanlar Dede Korkut, Köroğlu gibi destanlarımız, Fuzuli, Nesimi, Vakıf, Sabir gibi şairlerimiz hangi milletin evladı olduğumuzu kulaklarımıza fısıldayıp bizi millet gibi koruyup yaşattılar. Bugün bir millet olarak yaşıyorsak bunu edebiyatımıza ve onun gereği olan dilimize borçluyuz. Halkı millet olarak şekillendiren, olgunlaştıran onun sözlü ve yazılı edebiyatı, varlığının teminatı ise dilidir.” (Vahapzade, 1999: 178).

İnsanın diline sahip çıkması ondaki vatan sevgisini ve onun varlığını sürdürmek için yaptığı ve yapabileceği çabayı gösterir. Başkalarının dilleriyle konuşanlar bir müddet sonra başkaları gibi düşünmeye ve benliklerini kaybetmeye başlarlar.

Mustafa Kemal Atatürk: *”Türk dili, Türk milletinin kalbidir, zihnidir.”* derken dil öğretiminin çok önemli bir konu olduğunu bize belirtmiştir. Ana dilimizin toplumumuzu birleştirici gücü ve Türk varlığının dünya üzerindeki sürekliliği açısından ne kadar önemli olduğunu kavramamız ve bu bilinçle ana dili öğretimimize eğilmemiz gerekmektedir.

Fazıl Hüsnü Dağlarca *“Türkçem benim ses bayrağım”* derken bir toplumun dilini bilmeden, konuşmadan gerçekten hür olamayacağını belirtiyor. Bir yandan da bizi biz yapan, diğer insanlardan ayıran özgün düşüncelerimizi ifade edebildiğimiz sürece bir birey olabileceğimizi söylüyor.

Eğitimde önemli ve öncelikli olan bir işi doğru ve güzel yapmak değil; yapılacak olan işi doğru bir şekilde belirlemektir.

Bütün bunlara baktığımızda, bizim hem birey hem de toplumun bir parçasını olmamızı sağlayan öncelikli şeyin dil olduğunu görürüz.

3. ANA DİLİ EĞİTİMİ/ÖĞRETİMİ

Eğitimin çağdaş anlamı, insanların davranışlarında belli amaçlara göre değişiklik oluşturulmasıdır (Varış, 1988: 15) Okullarda yapılan belli bir düzen içinde, belli bir zaman ve program rehberliğinde yapılan eğitimidir. *“Okulların ve eğitim kurumlarının genel fonksiyonu kültürü tanıtmak yoluyla öğrencilerin uyumunu sağlamak ve onlara değişmekte olan dünyanın ve çağın koşullarına ayak uydurabilmeleri için kültürü geliştirme yollarını öğretmektir.”* (Varış, 1996: 15) Kültürün de dil yoluyla taşındığı ve gelişimini sürdürdüğü düşünülürse eğitimdeki temel unsurun ana dil olduğu görülür. Aynı zamanda eğitimde yapılmak istenen şey dil yoluyla aktarılacağı için kullanılan dile iyi hakim olmak ve karşıdaki kişinin de dile aynı ölçüde hâkim olması gerekir. Yoksa yapılmak istenen şeyde başarılı olunamaz.

Biz dünyayı ana dilimizin penceresinden görür, ana dilimizin kavramlarıyla evreni biçimlendiririz (Aksan, 1999: 15).

Aile ve yakın çevrede başlayan ana dili öğrenme gelişigüzel öğrenme yoluyla olmakta, bunu okullarda zorunlu öğrenme yolu takip etmektedir. Okullarda yer alan kasıtlı öğrenme yoluyla ana dili öğretimi, dilin kurallarını ve doğru kullanımını bireylere kazandırmayı amaçlamaktadır (Aksan, 1999: 81). Ana dili öğretimi ilköğretim süreciyle başlayan okul türü öğrenmede bütün derslerin başarısını etkileyen bir süreçtir. Bu süreçte öğrencilerin anlama ve anlatma becerilerinin geliştirilmesi amaçlanır. Bu genel amaca dilsel beceriler olarak da adlandırılan dinleme, konuşma, okuma, yazma gibi dört öğrenme alanının birbirini bütünleyen uygulamalarıyla varılır (Sever, Kaya, Aslan, 2006: 13).

Ana dil eğitiminde okulların yaptığı kasıtlı öğrenme yoluyla öğrenme belli plan ve programlarla yapılır. Bu programlar eğitim programı, öğretim programı; zamanla ilgili olarak da ders programıdır.

Bunlara geçmeden önce eğitim ve öğretimin tanımın yapılması gerekir.

Eğitim, sözlük tanımıyla: Yeni kuşakların toplum yaşamında yerlerini almak için hazırlanırken gerekli bilgi, beceri, anlayış elde etmelerine ve kişiliklerini

geliştirmelerine yardım etme etkinliği olarak verilmektedir. Öğretim ise sözlük anlamı olarak belli bir amaca göre gereken bilgileri verme işi olarak tanımlanmış; öğrenme programı da: Bir okulu bitirmek ya da bir alanda uzmanlaşmak için okunması gereken ders ve konuları kapsayan program olarak ifade edilmiştir.

Fatma VARİŞ bu programları ve ders programını şöyle tanımlıyor: "Eğitim programı; bir eğitim kurumunun çocuklar, gençler ve yetişkinler için sağladığı milli eğitimin ve kurumun amaçlarının gerçekleşmesine dönük tüm faaliyetleri kapsar (1996: 18).

Öğretim programı; belli bilgi kategorilerinden oluşan ve bir kısım okullarda beceri ve uygulamaya ağırlık tanıyan, bilgi ve becerinin eğitim programının amaçları doğrultusunda ve planlı biçimde kazandırılmasına dönük bir programdır

Ders programı; Öğretim programında yer alan bilgi kategorilerinin, disiplinlerin ve etkinlik alanlarının, eğitim amaçlarıyla ilişkili özel amaçlarını gerçekleştirmeleri için öğretim ilkelerini, konuların alt kategorilerini ve değerlendirme esaslarını içeren öğretim programındaki esasları öğrenci davranışına dönüştüren programdır." (Varış, 1996: 18).

Bu tanımlarda da gördüğümüz gibi eğitim ve öğretim kelimeleri hep birlikte kullanılsa da birbirinden ayrı ama birbirini bütünüleyen programlardır.

Yukarıda da bahsettiğimiz ana dili öğretimi unsurları hazırlanırken istenilen amaçlara ulaşmak için çok dikkat edilmeli ve özen gösterilmelidir.

Dil öğretimi bir yığın kuru bilginin beyne yüklenmesi değildir. Kişinin diğer insanlarla olan iletişimi de dile dayanmaktadır. Ana dilini yazılı ve sözlü olarak doğru kullanabilen yurttaşlar yetiştirmek devletin eğitim sistemine yüklediği bir mükellefiyettir. Kişinin etrafındaki insanlarla iletişim kurabilmesi, sosyal bir varlık olarak toplum içinde kendini ifade edebilmesi, bireysel gelişimini tamamlayabilmesi ve hayatın her aşamasında başarılı olmasının yolu iyi bir ana dili eğitim ve öğretiminden geçmektedir (Kayaalp, 1998: 89).

Toplumumuzda okuduğunu anlamayan, düşündüğünü anlatamayan, kendini yetersiz hisseden ve bunun sonucu sosyal hayatta çekingen kalan birçok insan vardır. Bu sorun bireyin bütün yaşamı boyunca etkili olur.

Ana dili öğretiminde bazı sorunlarla karşılaşmaktadır. Cumhuriyet tarihi boyunca Türkçe müfredatlarında birçok değişiklik ve yenilik yapılmış ve hala da yapılmaktadır

Etkin ana dili eğitimi insanın doğuştan getirdiği zihinsel alt yapıyı dikkate alan bir niteliğe sahip olmak zorundadır. Çünkü insandaki dil yetisi belli bir dille desteklendiği zaman işlerlik kazanan bir yapıdadır (Akersor, 2000: 12).

Ana dili eğitiminde kullanılacak eserler ve kaynaklara dikkat edilmeli ve dikkatli seçilmelidir. Cahit Kavcar: “Edebiyat eserleri insana özgü bazı değer ve niteliklerin yerleşip kökleşmesi, toplumsal yaşamın ve çağın gerektirdiği değerlerin belirlenmesi yolunda önemli roller oynar.” (1999: 6) diyerek bu konunun önemini belirtmiştir.

Ana dili eğitiminde kullanılan araç gereçler içinde en önemlisi olan ders kitaplarının hazırlanmasında kitabın dış görünüşü, içindekilerin müfredata ve öğrencilerin gelişim düzeyine uygun olması gerekmektedir. Ana dili eğitim ve öğretiminin amaçlarından biri de kelime hazinesinin geliştirilmesidir. Çocuğun kelime hazinesinin gelişmesinde de ders kitaplarının önemi büyüktür.

Anlama ve anlatma becerisi de ancak kelime hazinesini geliştirmekle olur. Kelime hazinesi insanların kelime öğrendikleri kelimelerin birikimi sonucu oluşur. Bu öğrenme ve birikim çoğunlukla Türkçe Derslerinde olmaktadır. İlköğretim İkinci Kademe Türkçe Dersi Öğretim Programı 6-8 sınıflarda kelime öğretimi ile ilgili genel amaçlar içinde “Okuduğu, dinlediği, izlediğinden hareketle söz varlığını zenginleştirerek dil zevki ve bilinci oluşturmaları; duygu, düşünce ve hayal dünyalarını geliştirmeleri amaçlanmaktadır.” (MEB, 2006: 4) denilmektedir.

Aslında yukarıda saydıklarımızı içine alan Türkçe eğitim ve öğretim programlarının istenilen amaçlara hizmet etmek için ne kadar yeterli olup olmadığı konusu en çok üzerinde durulması gereken husustur. Çünkü bu programlar bütün eğitim

ve öğretimin temelini teşkil eder ve yapılması gerekenler, ulaşılmak istenen amaçlar bu programlarda belirtilir.

Eğitim programları hazırlanırken bazı hususlar dikkate alınmalıdır. Bu hususları şu şekilde sıralayabiliriz:

- “1.*Toplumun eğitim felsefesi*
- 2.*Toplumda çağdaş yaşamın gerekleri*
- 3.*Öğrenimin ruh bilimsel temelleri*
- 4.*Çocukların yaşlarına göre yetenekleri*
- 5.*Alan Uzmanlarının görüşleri” (Göğüş, 1998: 340).*

Bu maddeler Türkçe Öğretim Programına uyarlarlarsak, herkesin Türkçe’yi doğru kullanması için öğretim programları hazırlanırken çağın gerekliliği ve değişmeler takip edilmelidir. Programların uygulanma aşamasında da öğrenmede hazır bulunuşluk düzeyi dikkate alınmalı ve eğitim ortamları uygun biçimde hazırlanmalıdır. Bütün bunlar yapılırken mutlaka uzman görüşlerinden faydalanılmalıdır.

Yukarıda eğitim programının sahip olması gereken özellikleri ve bu özelliklerden olan amaçların hangi doğrultuda oluşturulması tavsiye ediliyor.

Tüm bu söylenenlerden hareketle Türkçe Öğretim Programlarına bir göz atmak gerekir.

Ülkemizde ana dil öğretimi çok eskiye dayanır. Bu zaman zarfında ana dil öğretim politikalarında ve programlarında yenilikler, değişiklikler yapılmıştır.

Ana dili olarak Türkçe öğretimine cumhuriyet döneminde ağırlık verilmeye başlanmıştır. Osmanlı döneminde Türkçe ilim dili olarak görülmemesinden dolayı Türkçe öğretimine önem verilmemiştir, cumhuriyet döneminde ise Türkçe ilim dili olarak kabul edilmiştir. 1929, 1945, 1957, 1981 ve 2005 yıllarında Türkçe öğretim programları hazırlanmıştır. Son hazırlanan öğretim programında yapılandırmacı yaklaşım dikkate alınmıştır.

Yapılandırmacılık, öğretimle ilgili bir kuram değil; bilgi ve öğrenmeyle ilgili bir kuramdır. Bu kuram bilgiyi temelden kurmaya dayanır (Demirel, 2000: 233) Bilgiyi olduğu gibi almak değil bilgiyi yapılandırmaktır amaç. Alıcı bilgiyi direk almaz kendine göre düzenler. Herkesin zihninde bilgiyi kodlama şekli farklıdır. Öğrenci verilen ipuçlarından yararlanarak bilgiye kendisi ulaşır ve bilgiyi kendine göre kodlar. Yapılandırmacı yaklaşımın merkezinde alıcı yani öğrenci vardır.

Yapılandırmacı eğitim ortamında hedef, öğrenenin bilgiyi temelden kurmasıdır. Öğrenenler sınıfa yaşantılarıyla girerler ve öğrenmeye etkin katılıp bilgiyi zihinsel olarak yapılandırır. Bu bağlamda öğrenenler kendi düşünce ve yorumlarını geliştirirler. Öğrenme aktarılan belli bir bilgi kümesini almayı değil, öğrenenlerin etkili düşünme, soru sorma, sorun çözme ve öğrenme becerilerini kazanmasını içerir (Alkan, Deryakulu, Şimşek, 1995: 57).

Yapılandırmacı yaklaşımda eğitim programında içerik olup olmamasından çok öğrenenin süreç içinde içerik ile etkileşimde bulunma ve onu anlamlandırabilmesi önemlidir. Öğrenenlerin ortak ilgilerinden ortak içerik belirlenir. Öğrenme yaşantıları konuların ya da alanların önceden belirlenmiş şekline göre değil, bireyin içinde bulunduğu bağlama göre düzenlenir (Erdem, 2001: 41).

Yeni Türkçe Öğretim Programı, öğrencilerin hayat boyu kullanabilecekleri dinleme, konuşma, okuma, yazma, görsel okuma ve görsel sunu becerilerini kazanmaları; bu becerilerini kullanarak kendilerini bilişsel, sosyal ve duygusal yönden geliştirmeleri, etkili iletişim kurmaları amacıyla hazırlanmıştır (Küçük, 2002: 130).

Yukarıda belirttiğimiz açılardan son hazırlanan Türkçe öğretim programında yapılandırmacı yaklaşımın kullanılma sebeplerini de görmekteyiz.

Programın iyi hazırlanıp hazırlanmamasının yanında bu programın öğrencide oluşmasını istediği kazanımlar, uygulamaya konulacak içerik, öğrenme-öğretme süreci ve tüm bunları denetleyecek ölçme-değerlendirmenin dikkatle incelenmesi gerekir.

Yapılandırmacı yaklaşıma göre hazırlanan Türkçe Öğretim Programı; öğrenme, öğrenme-öğretme süreci ve öğretmenin rolünde önemli değişiklikler getirmeyi hedeflemektedir (MEB, 2005: 157).

Yapılan yeni program etkinliklere dayalıdır. Görsellerle daha çok desteklenmiş, metinler temalara göre ayrılmış, kazanım ifadesi kullanılmış, öğrenci kitapları okuma ve çalışma kitabı olarak ikiye ayrılmış, öğretmenlere de öğretmen kılavuz kitapları hazırlanmıştır.

Programın uygulanmasında bazı sorunlarla karşılaşmıştır. Bunlardan bazıları okulların fiziki şartlarının uygun olmaması öğretmenlerin bu öğretim programındaki yaklaşımlara alışık olmamaları ve en önemlisi de araç-gereç ve materyal eksikliğidir.

Tüm bunlara baktığımız zaman bu yaklaşımlarla hazırlanmış ve öğretime başka bir açıdan bakan bu programın amaçlarına ulaşip ulaşmadığını ölçecek olan sınavların da aynı ölçüde kendilerini yenilemeleri gerekir. Bu çalışmamızda SBS'deki yeniliklerin Türkçe Öğretim Programını ölçme açısından uygunluğuna bakacağız.

4. UYGULANAN TÜRKÇE ÖĞRETİM PROGRAMINA GENEL BİR BAKIŞ

Milli Eğitim Bakanlığı 2004 yılından itibaren ilköğretimden başlayarak yeni program geliştirme çalışmaları yapmıştır. Hazırlanan programlar tamamen yeni bir düşüncenin eseri değildir fakat yeni bir yapılanma söz konusudur. Hazırlanan yeni programlar geçmişin birikiminden yararlanılarak farklı görüşler çerçevesinde oluşturulmuştur.

Program geliştirme ekiple çalışmayı gerektiren bir süreçtir. Bu süreçte titiz davranılmalıdır. Yapılan çalışmaların başarıya ulaşp ulaşmadığını ölçmek için de uzun bir zamanın geçmesi gerekir. Eğitim, ürününü en geç veren alanlardan birisidir. Bu yüzden programlar uygulamanın başından itibaren kişi ve kurumlarca takip edilmeli yetersizlikler tespit edilerek giderilmelidir.

Türkçe Öğretimi Programı yapılandırmacı yaklaşıma göre hazırlanan öğrenciyi ve öğretmeni aktif olmaya teşvik eden bir öğrenme ve öğretme aracıdır.

Türkçe Öğretim Programı temel düzeyde bazı yeniliklere imza atmıştır. Bu yenilikleri şöyle sıralayabiliriz.

1. Metinlerin öğretiminde tematik yaklaşım benimsenmiştir.
2. Okuma yazmanın öğretilmesinde bitişik eğik yazı dikkate alınmıştır. İlköğretim birinci sınıftan itibaren bitişik eğik yazı öğretilmeye başlanmıştır.
3. Davranışçı yaklaşımın ürünü olan “hedef ve hedef davranışları” ifadeleri terk edilerek kazanım ifadesi kullanılmıştır.
4. Programın gereği olarak ders kitaplarının türü ve sayısı değiştirilmiştir.
5. Program etkinlik ağırlıklı ve yapılandırıcı yaklaşım anlayışındadır.
6. Sürece dayalı değerlendirmeye ağırlık verilmiştir.
7. Öğretmen kılavuz kitapları sayesinde programla ilgili öğretmenlere bilgi verilmiş ve rehberlik edilmiştir.

Bu programla birlikte öğrenmede bir dinamikleşme söz konusudur. “Öğrenmesini bilmeyen öğrenci yoktur; öğretmesini bilmeyen öğretmen vardır” anlayışı yerine “ öğretmenleşen öğrenciler yetiştirme” anlayışı önem kazanmıştır.

Yeni programın genel ve özel amaçlarına da bakıldığında bazı değişiklikler görürüz. Türkçe öğretim programında on bir tane genel amaç bulunmaktadır. “ Türkçe Dersi Öğretim Programı ile Türk Milli Eğitimin temel amaçları ve temel ilkelerine uygun olarak öğrencilerin;

1. Dilimizin, milli birlik ve bütünlüğümüzün temel unsurlarından biri olduğunu benimsemeleri,

2. Duygu, düşünce ve hayallerini sözlü ve yazılı olarak etkili ve anlaşılır biçimde ifade etmeleri,

3. Türkçe’yi konuşma ve yazma kurallarına uygun olarak bilinçli, doğru ve özenli kullanmaları,

4. Anlam, sıralama, ilişki kurma, sınıflama, sorgulama, eleştirme, tahmin etme, analiz-sentez yapma, yorumlama ve değerlendirme becerilerini geliştirmeleri,

5. Seviyesine uygun eserleri okuma; bilim, kültür ve sanat etkinliklerini seçme, dinleme, izleme alışkanlığı ve zevki kazanmaları,

6. Okuduğu, dinlediği ve izlediğinden hareketle söz varlığını zenginleştirerek dil zevki ve bilincine ulaşmaları; duygu, düşünce ve hayal dünyalarını geliştirmeleri,

7. Yapıcı, yaratıcı, akılcı, eleştirel ve doğru düşünme yollarını öğrenmeleri, bunları bir alışkanlık haline getirmeleri,

8. Bilgiye ulaşmada kitle iletişim araçlarından yararlanmaları, bu araçlardan gelen mesajlara karşı eleştirel bakış açısı kazanmaları ve seçici olmaları,

9. Türk ve dünya kültür ve sanatına ait eserler aracılığıyla milli ve evrensel değerleri tanımaları,

10. Hoşgörülü, insan haklarına saygılı, yurt ve dünya sorunlarına duyarlı olmaları ve çözümler üretmeleri,

11. Milli, manevi ve ahlaki değerlere önem vermeleri ve bu değerlerle ilgili duygu ve düşüncelerini güçlendirmelerini amaçlamaktadır” (MEB, 2006: 4).

Bu amaçlar eski (1981) programla karşılaştırıldığında yeni programda kitle iletişim araçlarının vurgulandığını görmekteyiz.

Türkçe Dersi Öğretim Programında genel amaçların yanında beş öğrenme alanına (okuma, yazma, konuşma, dinleme/izleme ve dil bilgisi) ait amaç ve kazanımlar da bulunmaktadır. Programda okuma ile 5 amaç ve 52 kazanıma; yazma ile ilgili 6 amaç ve 42 kazanıma; konuşma ile ilgili 5 amaç ve 42 kazanıma; dinleme izleme ile ilgili 5 amaç ve 42 kazanıma; dilbilgisi ile ilgili 6.sınıfta 2 amaç ve 16 kazanıma, 7.sınıfta 5 amaç ve 20 kazanıma, 8.sınıfta 3 amaç ve 17 kazanıma yer verilmiştir. Yazım ve noktalama ile ilgili amaç ve kazanımlar üç sınıf seviyesine ayrılarak yer almıştır. Programda toplam 31 amaç 231 kazanım bulunmaktadır.

5. TÜRKÇE ÖĞRETİMİNDE ÖLÇME DEĞERLENDİRME VE TEST TEKNİĞİ

Ölçme: Bir niteliğin gözlenip gözlem sonucunun sayılarla veya başka sembollerle gösterilmesidir. Değerlendirme ise ölçme sonuçlarını bir ölçüte vurarak bir değer yargısına ulaşma işidir.

Eğitim ve öğretimde kullanılan etkinliklerin iyi olması kadar yapılacak değerlendirmenin de iyi olması gerekir. Değerlendirme olmadan eğitim-öğretimin başarıya ulaşip ulaşmadığı konusunda kesin yargıya varmak olanaksızdır.

Değerlendirme sonunda varılan kararın isabetlilik derecesi, ölçme sonuçlarının geçerlilik ve güvenilirliğine bağlıdır

Ortaöğretime geçiş için yapılan sınavlarda uygulanan ölçmede öğrenme programında verilen kazanımların elde edilip edilmediği yoklanır. Ancak kazanımların

tamamı değil bunları temsil edecek kazanımlar ölçülür. Burada hangi kazanımların ölçüleceğinin belirtilmesi çok önemlidir. Bu da soruların kapsam geçerliliği ile ilgilidir.

Öğrencilerin başarısını değerlendirmek için yapılan sınavlardan elde edilen ölçümler, öğrenci başarısını yansıtmakla birlikte öğretimin verimliliğine ve etkinliğine yönelik bilgiler de verir. Bir derste eğer öğrenciler istenilen davranışları yeterli düzeyde kazanmamışlarsa bunun sebepleri araştırılmalıdır. Öğrencilerin söz konusu davranışları neden kazanmadıkları araştırılmalı ve bu araştırma bulguları çerçevesinde eğitim sistemi gerekli gözden geçirmeye tabi tutulmalıdır.

Türkçe öğretiminde kullanılan ölçme tekniklerinden bazıları; sözlü yoklama ve yazılı yoklama, kısa cevaplı testler, eşleştirme maddeleri, boşluk doldurma, doğru-yanlış testleri ve çoktan seçmeli testlerdir.

“Sözü edilen ölçme türlerinden çoktan seçmeli testlerin, değerlendirmede sağladığı objektiflik ve kolaylık, büyük öğrenci gruplarına uygulanabilirliği, yüksek kapsam geçerliliği ve gerekli koşullar sağlandığında sunduğu yüksek geçerlilik gibi özellikleri sebebiyle ortaöğretime geçiş, üniversitelere giriş v.b. sınavlarda bu ölçme aracı tercih edilmektedir.” (Yıldızlar, Alkan, 2005: 33).

Çoktan seçmeli testler daha çok bilgiyi ölçmeye yöneliktir. Yargılama, değerlendirme ve çözümlenme gibi üst düzeydeki zihinsel becerileri tam anlamıyla ölçemez.

Bilgi ölçmek için uygun olan bu ölçme tekniği becerileri ölçmede ise yetersiz kalmaktadır.

Türkçe öğretimi dört temel becerinin geliştirilmesini esas alır. Bunlar; okuma, yazma, konuşma ve dinlemedir.

Türkçe derslerindeki amaç, öğrenciye sadece birtakım bilgiler vermek değildir. Zaten ezbere bilgi vermenin öğrenciye bir faydası olmayacaktır. Çünkü çağdaş eğitimin amacı bireyi bilgi ile doldurmak değil, bireye bilgi edinme yollarını öğretmek olmalıdır. Kişi günlük hayatta karşılaşmış olduğu çeşitli problemlere kendisi çözüm üretebilmelidir.

Bireye bilgi edindirme ve bu bilgiyi kalıcı ve işlevsel hale getirme ancak kişiye o bilgiyi kullanma ortamı sağlamakla olur. İnsan yazmayı yazarak öğrenir ve onun yazma becerisini ölçmek için de aynı şekilde ona yazı yazdırmak gerekir. Diğer kazanımlar için de bu geçerlidir.

Çoktan seçmeli testler, tek bir doğru sınırlamasıyla öğrencilerin yaratıcı düşüncelerini engellemektedir.

Çoktan Seçmeli Testler Türkçe öğretiminin amaçlarından okuduğunu anlama, kelime anlamını kavrama, tahmin etme, doğru düşünme becerisi ve yazım bilgisini ölçebilir; ancak dinleme ve konuşma becerilerini ölçmede yetersiz kalmaktadır. Bu yüzden bu sınavlardaki değerlendirmeler Türkçe öğretimi ile ilgili tam ve doğru bir değerlendirmedir diyemeyiz.

5.1. SBS Nedir?

Milli Eğitim Bakanlığının 2008 yılında uygulamaya koyduğu Orta öğretim Geçiş Sistemi (OGES) içinde yer alan 6,7ve 8.sınıflarda belirlenen tarihlerde bir kez yapılan sınavdır.

5.2. OGES Nedir?

OGES (Ortaöğretime Geçiş Sistemi): Seviye Belirleme Sınavı (SBS), Yıllık Başarı Puanı (YBP), Davranış Puanı (DP) olmak üzere üçayağı olan yeni bir sistemdir.

5.2.1. OGES'in Özellikleri

OGES'e geçişle birlikte ilköğretim okullarının not ve değerlendirme uygulaması değiştirilerek 100'lük puan sistemi uygulamasına geçilmiştir. Öğrencinin sadece derslerdeki akademik başarıları değil aynı zamanda okul içindeki tüm başarılarının puana dönüştüğü yeni bir uygulamadır.

Ortaöğretim geçiş sistemi; sadece bir sınav düzenlemesi değil 2004 yılından bu yana kademeli olarak değişen öğretim programlarına uyum sürecinin bir devamıdır. Öğrenciyi tüm özellikleri, ilgi ve yetenekleriyle dikkate alan ve yönlendiren bir yapı göstermektedir.

Yeni ortaöğretime geçiş sistemiyle birlikte ilköğretim programlarının öğretilmesi ve okulda öğrenme artacaktır. Öğrencilerin yorum gücü ön plana çıkacaktır.

Geliştirilen ortaöğretime geçiş modelinde eğitim ve öğretimin sınav merkezli olmaktan çıkarılarak okul ve öğrenci merkezli olması sağlanacaktır (<http://oges.meb.gov.tr>).

5.2.2. OGES'in İşleyişi

Yukarıda da bahsettiğimiz gibi bu sistem üçayak üzerine kurulmuştur. Bunlar Seviye Belirleme Sınavı (SBS),Yılsonu Başarı Puanı (YBP) ve Davranış Puanı (DP)'dir.

a) Seviye Belirleme Sınavı: 2008 yılında 6.ve 7. Sınıflara uygulandı.2009 yılından sonra ise 6,7 ve 8.sınıflarda uygulanmaya başlandı.

Soru sayıları haftalık ders programına göre ayarlanmıştır. Soru dağılımları şu şekildedir: Türkçe dersi 6.sınıfta haftada 5 saat ve SBS' deki soru sayısı 19; 7.sınıfta haftalık 5 saat ve SBS' deki soru sayısı 21; 8.sınıfta haftalık ders saati 5 ve SBS' deki soru sayısı 23'tür.Ayrıca Türkçe sorularının kat sayısı da 4'tür.

b) Yılsonu Başarı Puanı: Bu puan öğrencinin 6,7 ve 8.sınıflarında o yıl derslerden aldığı yılsonu puanlarının haftalık ders saati ile çarpılarak elde edilen ağırlık puan toplamının haftalık ders saati toplamına bölümü ile hesaplanan puandır.

c) Davranış Puanı: Bu puan ilköğretim okullarında öğrencilerin tavır, davranış ve yetenekleri ile ilgili olarak belirlenen kriterlere göre derslerine fiilen giren öğretmenlerin ayrı ayrı verecekleri puanların aritmetik ortalamasından sistem tarafından otomatik olarak elde edilen puandır.

Bu puanlama 6,7 ve 8.sınıfta ayrı ayrı yapılır. Böylece her sınıfta sınıf puanı hesaplanmış olur. Sınıf puanı hesaplanırken; SBS puanı %70, Yıl Sonu Başarı Puanı %25, Davranış Puanı %5 oranında alınarak yapılır.

Daha sonra bu üç sınıf için hesaplanan sınıf puanları ortaöğretime yerleştirme puanını belirlemek için 6.sınıf puanının %25'i, 7.sınıf puanının %35'i, 8.sınıf puanının

%40'ı alınır. İşte bu puan ortaöğretimde öğrenci alacak okullar için esas alınacak puandır.

5.2.3. OGES'in OKS'den Farkı

Bilindiği gibi önceden beri ortaöğretime geçişte öğrenci seçiminde bazı kriterler dikkate alınmıştır. Bu kriterleri genellikle sınavlar belirliyordu. OGES' ten (Ortaöğretime Geçiş Sistemi) önce OKS' de (Ortaöğretim Kurumları Sınavı) olduğu gibi.

OKS'den önce yine aynı sisteme dayanan LGS (Liselere Geçiş Sınavı) vardı. Aslında bu iki sınavın da mantığı aynıydı. Ortaöğretime geçiş için ilköğretim ikinci kademe 8.sınıfta bir sınav yapılır ve bu sınav doğrultusunda öğrencinin aldığı puana bakılarak ortaöğretime yerleştirme yapılırdı. Sınavda 100 soru soruluyor ve 120 dakika veriliyordu.

OGES'te ise bu sistem içinde yapılan SBS ilköğretim ikinci kademedede 6,7 ve 8. Sınıfların üçünde de uygulanmakta böylece bu sınav süreci üç yıla yayılarak heyecan faktörü az da olsa azaltılmaya çalışılmış.

Programların gelişmesi ve değişmesiyle birlikte bu programları değerlendiren ve ölçen sınav sorularının da programlara göre değişmesi gerektiği düşünülürse OKS soruları daha çok bilgi ölçmeye yönelikken SBS sorularında öğrencilerdeki bilgi yükünün hafiflemesi ve gereksiz bilgi kirliliğinin önlenmesi hedeflenmiştir.

OKS'de kullanılan sorular; Türkçe, Matematik, Fen Bilimleri ve Sosyal Bilgiler derslerini kapsarken SBS'de ise bunların yanında Yabancı Dil dersinden de sorular çıkmaktadır.

OKS'nin uygulandığı dönemde ortaöğretime geçiş sürecinde sadece öğrencinin OKS'den aldığı puan dikkate alınırken OGES'te ise davranış notu ve yılsonu başarı puanları da dikkate alınarak öğrencinin sadece sınava odaklanması engellenerek okulun öneminin artması sağlanmıştır.

I. BÖLÜM

ÇALIŞMANIN DAYANAKLARI

Bu bölümde çalışmanın amacı, önemi, problem cümlesi, alt problemleri, varsayımları, sınırlılıkları açıklanmıştır.

1.1. ÇALIŞMANIN AMACI

Çalışmada SBS Türkçe Soruları madde (Soru) kökü tarama yöntemi ile taranmış, SBS Türkçe Soruları ile ilgili öğretmenlerle görüşmeler yapılmış, bütün bunlardan çıkan sonuçlara bakılarak SBS Türkçe Sorularının (2005) Türkçe öğretim programına uygun olup olmadığı belirlenmeye çalışılmıştır.

1.2. ÇALIŞMANIN ÖNEMİ

Bilginin hızlı değişimi, bilim ve teknolojideki gelişmeler nitelikli insan yetiştirme ihtiyacının daha yoğun hissedilmesine neden olmuştur. Bu ihtiyaç da doğal olarak eğitim sistemlerinde değişimi zorunlu kılmıştır. Değişim sistemin bütününe ele alacak şekilde ve eğitim programları öncelikli olarak başlatılmıştır (<http://oges.meb.gov.tr>).

Bu hızlı değişim ve gelişmeler ışığında sürekli değişen programların amacına ulaşip ulaşmadığının denetlenmesi gerekir. Bu denetim mekanizması da yapılan sınavlardır. Bu nedenle yapılacak sınavların programla örtüşmesi gerekmektedir.

Yapılan bu sınavlar öğrencilerin geleceği için çok önemlidir. İyi bir üniversitenin yolunun iyi bir liseden geçtiğini düşünür ve gidilecek liselerin meslek seçiminde büyük rol oynadığını göz önünde bulundurursak SBS'nin yapılan sınavlar içinde önemli bir yere sahip olduğunu görürüz. Ayrıca öğrencilerin SBS'ye ilköğretim

ikinci kademe her sınıfta bir kez girme hakkının olması SBS'nin önemini bir kez daha arttırmaktadır.

Diğer yönden eğitimde her aşama sonrakinin başarısında önemli rol oynamaktadır. Öğretilen programın başarısı bir sonraki öğretim programını destekleyecektir. Sınavlar bu öğrenme oranlarını ölçtükleri için bu sınavların güvenilir ve geçerli olması çok önemlidir.

SBS yeni uygulanmaya başlandığından henüz bununla ilgili hiç çalışma yapılmamıştır.

Zerrin Çetindağ'a ait bir çalışmada 1998 – 2002 yılları arasında sınav soru profilleri Türkçe ders kitaplarıyla karşılaştırılmış (2003); Serra Beşkaya'ya ait bir çalışmada da OKS (Ortaöğretim Kurumları Sınavı) Türkçe soruları 1981 Türkçe Dersi İkinci Kademe Müfredat Programına göre incelenmiştir (2006).

Bu çalışmada ise 6, 7 ve 8. sınıflarda 2007-2008 ve 2008-2009 öğretim yıllarında uygulanan SBS'lerdeki Türkçe soruları, (2005) İlköğretim İkinci Kademe Türkçe Ders Programı göz önüne alınarak, soruların her sınıfın öğrenme alanlarının amaç ve kazanımlarına dağılımları ayrı ayrı ele alıp incelenmiştir.

1.3. PROBLEM CÜMLESİ

1. SBS Türkçe Soruları uygulanmakta olan 6, 7 ve 8. sınıf Türkçe Öğretim Programına uygun olarak mı hazırlanmıştır?

2. Türkçe öğretmenleri SBS Türkçe Soruları ve bu soruların programa uygun olup olmadığı hakkında ne düşünmektedir?

1.4. ALT PROBLEMLER

Birinci problem cümlesinin alt problemleri:

1. SBS Türkçe soruları uygulanmakta olan Türkçe Öğretim Programındaki okuma öğrenme alanı ile ne kadar örtüşüyor?
2. SBS Türkçe soruları uygulanmakta olan Türkçe Öğretim Programındaki yazma öğrenme alanı ile ne kadar örtüşüyor?
3. SBS Türkçe soruları uygulanmakta olan Türkçe Öğretim Programındaki dinleme/izleme öğrenme alanı ile ne kadar örtüşüyor?
4. SBS Türkçe soruları uygulanmakta olan Türkçe Öğretim Programındaki konuşma öğrenme alanı ile ne kadar örtüşüyor?
5. SBS Türkçe soruları uygulanmakta olan Türkçe Öğretim Programındaki dil bilgisi öğrenme alanı ile ne kadar örtüşüyor?
6. SBS Türkçe soruları Türkçe Öğretim Programının tamamını ölçmek için yeterli mi?

İkinci problem cümlesinin alt problemleri:

1. Programın yaklaşımı ve SBS Türkçe sorularının hazırlanış yaklaşımının örtüşme düzeyi hakkında ne düşünüyorsunuz?
2. Türkçe derslerinde uygulanan ölçme değerlendirmelerle ve etkinlik örnekleri ile SBS Türkçe Soruları paralellik gösteriyor mu?
3. SBS Türkçe sorularında bilgi mi yoksa yorum mu daha çok ölçülüyor; bu programla örtüşüyor mu?
4. SBS Türkçe sorularında görsel öğelere yer verilmesi programa hizmet ediyor mu? Bu görsel öğelerin kullanımını yeterli oranda mı?
5. SBS Türkçe soruları öğrencinin Türkçe'yi doğru ve güzel kullanma becerisini ölçmek için yeterli mi?

6. SBS Türkçe sorularında yazma, dinleme/ izleme ve konuşma öğrenme alanlarına yönelik soru var mı? Yoksa bu durum programın tamamen ölçülmesini nasıl etkiliyor?

7. Genel olarak baktığınızda SBS Türkçe sorularının olumlu ve olumsuz yönleri nelerdir? (en az bir olumlu ve bir olumsuz).

1.5. ÇALIŞMANIN VARSAYIMLARI

1. SBS Türkçe sorularının daha önceki ortaöğretime geçiş için kullanılan sınavlardan daha farklı olduğu varsayılmıştır.

2. Yeni Türkçe öğretim programının dayandığı yapılandırmacı yaklaşım gereğince bu öğretim programını ölçmek için de getirilecek olan ölçme aracının programla örtüşmesi gerektiği varsayılmıştır.

3. SBS Türkçe Sorularının, Türkçe Öğretim Programında yer alan 5 öğrenme alanı için verilen ağırlıklar dikkate alınarak hazırlanması gerektiği varsayılmıştır.

4. Araştırma için yapılan görüşmeye katılanların soruları doğru ve içtenlikle cevapladıkları varsayılmıştır.

1.6. ÇALIŞMANIN SINIRLILIKLARI

1. Çalışma 2007-2008 ve 2008-2009 eğitim öğretim yılları arasında 6, 7, 8. sınıflarda yapılan SBS Türkçe sorularının incelenmesi ile sınırlıdır.

2. Çalışmada İlköğretim İkinci Kademe (2005) Türkçe dersi öğretim programı esas alınmıştır.

3. Çalışmada veri toplamak için hazırlanan mülakat soruları Giresun ili ve ilçelerinde görev yapan ve tesadüfi olarak seçilen yirmi Türkçe öğretmeniyle sınırlandırılmıştır.

İKİNCİ BÖLÜM

YÖNTEM

Bu bölümde; araştırmanın modeli, evren, örneklem seçimi, veri toplama aracı, verilerin toplanması ve verilerin analizine yer verilmiştir.

2.1. ARAŞTIRMANIN MODELİ

Bu araştırmada nitel ve nicel araştırma yöntemleri kullanılmıştır. Nicel araştırma yöntemi olarak tarama modeli olan madde (soru) kökü inceleme ve nitel araştırma yöntemi olarak da görüşme kullanılmıştır.

2.2. EVREN VE ÖRNEKLEM

Araştırmanın evrenini Giresun ili ve ilçelerinde bulunan okulların ilköğretim ikinci kademesinde görev yapmakta olan Türkçe öğretmenleri; örneklemini ise “Basit tesadüfi örnekleme” yöntemi kullanılarak seçilen 20 Türkçe Öğretmeni oluşturmaktadır.

2.3. VERİ TOPLAMA ARACI

Araştırmada iki türlü veri toplama aracı kullanılmıştır. İlk olarak ele alınacak SBS Türkçe soruları madde (soru) kökündeki ifadeye bakılarak soru kitapçıklarından taranmış ve Türkçe öğretim programındaki amaçların kazanımlarıyla eşleştirilmiştir. Ayrıca sorular şekil yönünden de taranmış ve veriler elde edilmiştir. Daha sonra nitel araştırma yöntemi olan görüşme tekniği belirlenen öğretmenlere uygulanarak onların ele alınan Türkçe öğretim programı ve SBS Türkçe soruları hakkında görüşleri alınmış ve daha önceki yapılan tarama yöntemi, görüşme tekniği ile desteklenmeye çalışılmıştır.

2.3.1. Madde (Soru) Kökü Taraması

Tarama modelleri geçmişte ya da halen var olan bir durumu var olduğu şekliyle betimlemeyi amaçlayan araştırma yaklaşımıdır. Araştırmaya konu olan olay, birey ya da nesne kendi koşulları içinde olduğu gibi tanımlanmaya çalışılır. Onları herhangi bir şekilde değiştirme, etkileme çabası gösterilmez. Bilinmek istenen şey vardır ve oradadır. Önemli olan onu uygun biçimde gözlemleyip belirleyebilmektir (Karasar 2006: 77). Tarama modeli ile nesne ya da olay üzerinde değişiklik yapılmadan incelenir ve sonuçlar ortaya konur.

2.3.2. Görüşme (Mülakat)

Araştırmalarda yaygın kullanılan veri toplama tekniklerden biri olan görüşme ya da mülakat; önceden hazırlanmış soruları sorduğu ve karşısındaki kişinin sorulara yanıtlar verdiği amaçlı bir söyleşidir (Kuş, 2003: 50).

Görüşmenin diğer bir tanımı ise, önceden belirlenmiş ve ciddi bir hedefe yönelik yapılan, karşısındaki soru sorma yöntemiyle yanıtlar alan etkileşime dayalı bir iletişim sürecidir. Tanımda geçen belirtilen süreç, bu karşılıklı yapılacak iletişimin süregelen ve dinamik yapısını ifade eder. Bu dinamik yapı, karşılıklı bir etkileşime dayalı bir bağ kurmayı gerektirir. Görüşme sürecinin planlı ve amaçlı olması özelliği ise görüşme tekniğini, bir sohbet olmaktan farklı kılar ve onu hedeflere yönelik planlanmış bir veri toplama çabası yapar. Görüşmede kullanılan soru ve cevap yöntemi de veri toplarken bir ilişkiyi kurma ve veriye ulaşma yolu olarak nitelendirilebilir (Yıldırım, Şimşek, 2005: 119-120).

Görüşmeler sosyal bir ilişkinin kurulduğu ortamlar, girilen ilişki de sosyal bir etkileşimdir. Dolayısıyla görüşmelerde görüşmecinin yani görüşmeyi yürütecek, soruları yöneltecek kişinin görüşmenin sağlıklı yürütülmesi için dikkat etmesi gereken bazı noktalar vardır. Görüşmelerde görüşmeci hem görüşme sırasında işbirliğini sağlamalı hem doğal ve nesnel olmalı hem de yargılamalardan kaçınmalı ve kendi fikirlerini görüşme süresince beyan etmemelidir. Görüşmecinin rolü ilk olarak durumun tanımlanmasına yardım etmektir. Görüşmecinin bir diğer rolü ise görüşme yapacağı kişi ile işbirliği yaparak onu sorulara ciddiyetle cevap verme konusunda, karşısındaki kişinin kendisine yöneltilen soruları doğru anlamasını sağlayıp soru ile ilişkili cevaplar vermek

üzere onu güdülemektir. Görüşmecinin; görüşme yapılacak kişi hazır olduğunda görüşmeye başlaması, ulaşılması zor kişilerle ilişki kurma konusunda yetenekli olması, görüşmenin gizlilik kuralına bağlı kalması, kişinin verdiği cevaplar üzerine herhangi bir oynama yapmaması ve görüşme sırasında kendi hakkında benzer bir olay anlatmaması gerekir. Bu alanda araştırmalar yapan Neuman, görüşmecilerden beklenen tüm bu niteliklerle ilgili olarak ‘Eğer görüşmeci doğal ve nesnel olacaksa neden bir robot ya da makine kullanılmıyor?’ diye sorgulamıştır. Bu soruya verilen yanıt görüşmecilerin sağladıkları güven ve dostça ilişkidir. Bir görüşmeci, görüşmedeki durumun tanımlanmasına yardım eder. Görüşme yaptığı kişinin, kendisinden istenen bilgiye sahip olup olmadığını kendisinden beklenen konuyu anlayıp anlamadığını ve karşısındakinin soruya uygun bir cevap verip vermediğini garantileme şansı vardır. Bu sebeple araştırma için uygun görüşmecinin seçilmesi özenle yapılması gereken bir iştir (Kuş, 2003: 54-55).

Görüşmecilerin, sürece katkıları yadsınamaz ancak görüşme sırasında görüşmecilerin görüşmeye zarar verebilecek bir potansiyel de taşımaktadırlar. Bunlardan biri görüşmecinin, karşısındaki kişinin verdiği cevaplara duyabileceği önyargı olabilir. Görüşmeci, görüşme sırasında kendi düşüncelerini de söyleyebilir ya da soruları değiştirerek kendi kelimeleri ile sorabilir. Görüşmeci tarafından görüşme esnasında ortaya çıkabilecek bu olumsuz etkiye ‘ görüşmeci etkisi’ adı verilir. Soru formlarının geçerlik ve güvenilirliğini pozitif ya da negatif yönde değiştirebilecek bu durumu ortadan kaldırmak için görüşme sırasında kullanılacak soru formlarının standart olması ve görüşmecilerin iyi eğitilmeleri gerekmektedir. Görüşmecinin, cevaplayıcı ile kuracağı ikili ilişkinin sınırlarının net olması da önemlidir (Kuş, 2003: 50-55). Görüşme için önem gerektiren birçok nokta da görüşme tekniğini karmaşık ve yetenek gerektiren, teknik uzmanlık isteyen, yavan ve kuruluktan uzak olması gereken, güvenilir ve ciddi, inanç-tutum-görüşlerden arınmış olması gereken bir teknik haline getirir (Karasar, 1999: 166).

Görüşmenin Planlanması ve Yapılması

Görüşmenin planlanma süreci

- Hazırlama; görüşmenin özel amaçlarının kararlaştırılması, yönteminin belirlenmesi, cevaplayıcı hakkında bilgilerin edinilmesidir.

- Düzenleme; görüşme için uygun bir ortamın sağlanması, soruların hazırlanması, görüşmede yer alacak cevaplayıcı ve görüşmecinin zihinsel olarak sürece hazır olmasıdır.

- Görüşmenin Yönetimi; görüşmecinin karşısındakine saygılı olması ve dikkatle dinlemesi, görüşmecinin cevaplayıcıyı güdülemesidir.

- Kapanış; görüşmecinin görüşmenin sonuna geldiğini bildirmesidir.

- Değerlendirme; görüşmenin sıcağı sıcağına değerlendirilmesidir (Balcı, 2001: 181).

Görüşmenin Geçerliliği

Görüşme soruları hazırlanırken alan eğitimi ve ölçme değerlendirme alanında çalışma yapmış uzman (öğretim elemanı) kişiler ve Türkçe öğretmenlerinin görüşleri alınmıştır. Görüşme sorularının kapsam geçerliliği dikkate alınarak hazırlanan 12 açık uçlu soru 8'e indirilmiştir.

Görüşmenin Güvenirliliği

Yapılan görüşmeler yaklaşık 15 dakika sürmüş ve veriler yazılarak kayda alınmıştır. Görüşmenin güvenilirliğini ölçmek için her bir soruya verilen cevaplar bir araştırmacı tarafından değerlendirilmiş ve başka bir kişi tarafından da değerlendirme kontrol edilmiştir. Ölçme değerlendirme alanında çalışma yapmış kişilerle birlikte değerlendirilmiş ve tüm sorular için ortalama %85 olarak hesaplanmıştır. Karşılaştırmada araştırmacı ve uzman sorunun aynı kategorisini işaretlemişse bu durum görüş birliği; birbirlerinden farklı kategorileri işaretlemişler veya yazmışlarsa bir görüş ayrılığı olarak kabul edilmiştir. Yapılan çalışmada güvenilirlik hesaplaması “görüş birliği/ (görüş birliği + görüş ayrılığı) x 100” formülü kullanarak hesaplanmış ve %85 çıkmıştır.

2.4. VERİ TOPLAMA İŞLEMİ

Veri toplama aracı olarak hazırlanan görüşme soruları, daha önceden belirlenmiş Türkçe Öğretmenlerine randevu alınarak yüz yüze görüşme tekniği ile uygulanmış, sorulara geçilmeden önce araştırma hakkında genel bilgi verilmiştir.

Görüşmeler ortalama 15 dakika sürmüştür; sorular görüşme sırasında açıklanarak daha anlaşılır olması sağlanmıştır. Öğretmenlerin cevapları yazılı olarak kayda alınmış görüşmelerden çıkan sonuçlarda isim kullanılmamıştır. Görüşme sırasında hiçbir problemle karşılaşılmamış ve öğretmenler sorulara içtenlikle cevap vermişlerdir.

2.5. VERİLERİN ANALİZİ

Veri toplama yöntemlerinden madde kökü (soru) tarama modeli ve görüşme tekniği kullanılmıştır.

Görüşme tekniğinden elde edilen veriler sözel ifadelerden oluşmaktadır. Bundan dolayı nitel verilerin analizi, nicel verilerin analizinden oldukça farklı olmaktadır.

Verilerin toplanması, verilerin işlenmesi, verilerin azaltılması, verilerin görsel hale gelmesi, sonuç çıkarma ve teyit etme, betimleme, analiz, yorumlama, sınıflama, ilişkilendirme gibi birçok işlem basamağından bahsetmişlerdir (Yıldırım ve Şimşek, 2000: 156–163). Bu çerçevede, aşağıda nitel araştırma veri analizi basamakları oluşturulmuştur.

- Verilerin toplanması
- Verilerin kodlanması
- Kategorilerin oluşturulması
- Verilerin kodlara ve kategorilere göre düzenlenmesi
- Verilerin sunulması
- Bulguların yorumlanması (Aksu, 2005: 91).

Verilerin Toplanması: Öğretmenlere sorular yöneltilerek görüşme yapılmıştır. Görüşmelerdeki konuşmalar yazılarak kayda alınmıştır. Kaydedilmiştir. Tüm görüşme kâğıtlarına numara konmuş ve görüşülen kişilerin isimleri üzerine not alınmıştır.

Verilerin kodlanması: Elde edilen bilgiler incelenerek anlamlandırılan bölümlerin altı çizilmiştir. Her cümlenin ve paragrafın anlamca ne ifade ettiği bulunmuştur. Birkaç kelimedden oluşan kodlama yapılmıştır. Yapılan kodlamalar araştırmanın alt kategorilerini oluşturmuştur. Toplanan verilerin farklı bölümlerinde benzer anlamlara sahip olanlar aynı alt kategoriye kodlanmıştır. Böylece farklı bölümlerde yer alan anlamca ilişkili olan ifadeler bir araya getirilmiş ve ilişkilendirilmesi sağlanmıştır. Verilerin kodlama sürecinde ortaya çıkan kodlar üzerinde tekrar tekrar çalışılmış ve verilerin anlamlarına göre ortaya çıkan alt kategorilerin sayısı değiştirilmiştir.

Kategorilerin oluşturulması: İçerik analizinde elde edilen kavramların birbiriyle belirli bir tema altında sınıflandırılır. Kavramların incelenmesi sonucunda birbiriyle olan ilişkileri ortaya çıkarılır ve bu ilişkiler daha üst düzey bir kategori ile açıklanır. Kategori ya da tema içerik analizinde elde edilen kavramlardan daha soyuttur ve geneldir (Yıldırım ve Şimşek, 2000: 163).

Bu çalışmada, ilk aşamada görüşme soruları, araştırmanın problemi ve görüşmenin amacı göz önünde bulundurularak kategoriler oluşturulmuştur. Bu kategorilerin belirlenmesi verilerin işlenmesi sürecinde de devam etmiştir. Bir önceki işlemde kodlanan veriler bir araya getirilerek incelenmiştir. İlk aşamada oluşturulan kategorilerle kodlar arasında ortak yönler tespit edilmiş ve ortak yönü olmayan kodlar için yeni kategori oluşturulmuştur.

Verilerin kodlara ve kategorilere göre düzenlenmesi: Verileri kodlama ve kategorileri oluşturma sonucunda, toplanan veriler organize edilerek bir sistem oluşturmuştur. Bu sistem, kodlara ve kategorilere göre verilerin anlaşılacak bir şekilde açıklanmasını ve sunulmasını sağlar.

Verilerin sunulması (Bulgular): Ham verilerin belirli kategorilere göre organize edilmesinden sonra, araştırma soruları ve hipotez çerçevesinde okuyucuya sunum gerekmektedir. Bu çerçevede veriler doğrudan kısa alıntı, yapılandırılmış özet, iletişim diyagramı ve hücrelerinde kelime ya da cümlelerin yer aldığı matrislerle okuyucuya sergilenir (Miles ve Huberman, 1998; aktaran Türnüklü: 2000).

Yapılan çalışmada önce madde (soru) kökü tarama yönteminin verileri analiz edilmiş ve tablolar halinde sunulmuştur. Daha sonra görüşme yöntemindeki öğretmenlerin görüşlerine ilişkin frekanslar tablolar halinde verilmiştir.

Bulguların yorumlanması: Bulgular yorumlanırken, toplanan verilere anlam kazandırmak ve bulgular arasındaki ilişkileri açıklamak, neden sonuç ilişkileri kurmak, bulgulardan bir takım sonuçlar çıkarmak ve elde edilen sonuçların önemine ilişkin açıklama yapılması gerekmektedir (Yıldırım ve Şimşek, 2000: 174).

Madde (soru) kökü taramasında SBS Türkçe soruları tek tek incelenerek soru kökü bulunmuş ve Türkçe öğretim programının amaç ve kazanımlarında taratılmıştır. Kazanımlarla ilişkili olan sorular işaretlenmiş ve amaç ve kazanımlara göre gruplandırmaya gidilmiştir. Bazı sorular birden fazla kazanım için işaretlenmiştir. Kazanımlara göre soru çıkma oranları tablolar halinde gösterilmiş ve yüzdelik dilimleri verilmiştir. Soru çıkmayan öğrenme alanları için ise genel bir açıklama yapılmış tablo ile belirtilmemiştir. Ayrıca soruların genel özellikleri (görsel) incelenmiş ve bununla ilgili yorumlar yapılmıştır.

Madde (soru) kökü taramasından sonra yapılan görüşme tekniğinde elde edilen bulgular yorumlanmıştır.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

BULGULAR ve YORUM

Bu bölümde yapılan çalışmalar sonucunda elde edilen bulgulara yer verilmiştir. Yapılan madde (soru) kökü tarama sonuçları tablolar halinde gösterilmiş, soruların genel özellikleri verilmiştir. Görüşme tekniği ile elde edilen veriler her bir soru için incelenmiş ve verilen cevaplardan ortak yargıyı ifade eden cümleler oluşturulmuştur. Daha sonra, ortaya çıkan bulgular sonucunda yorumlama yapılmıştır.

3.1. 2008-2009 YILLARI ARASINDA 6, 7 VE 8. SINIFLARDA YAPILAN SBS TÜRKÇE SORULARININ UYGULANAN TÜRKÇE ÖĞRETİM PROGRAMIN AMAÇLARINA GÖRE SORU TARAMASI VE BULGULARIN YORUMLANMASI

Madde (soru) kökü taraması 2007-2008 eğitim öğretim yılında yapılan 6. ve 7.sınıf SBS Türkçe sorularında ve 2008-2009 eğitim öğretim yılı 6, 7, 8. sınıflarda yapılan SBS Türkçe sorularına uygulanmıştır. Sorular incelenirken SBS A kitapçığından yararlanılmıştır. Uygulamada 6. sınıf için 38; 7.sınıflar için 42; 8.sınıflar içinse 23 soru, toplamda 103 soru incelenmiştir. Sorular sınıf ve yıllara göre ayrıldıktan sonra soru kökleri ele alınarak Türkçe öğretim programındaki amaç ve kazanımlardan taranmıştır. Tarama işlemi Türkçe'nin öğrenme alanları okuma, yazma, konuşma, dinleme/ izleme ve dil bilgisinde ayrı ayrı yapılmıştır. Çıkan sonuçlar yıllara ve sınıflara göre öğrenme alanları ve amaçlara göre tablolar halinde gösterilmiştir.

Bulgular öğrenme alanlarına göre ayrı ayrı ele alınmıştır. Elde edilen bulgular şöyledir:

Dinleme/İzleme Öğrenme Alanı: Bu öğrenme alanında toplam beş amaç ve 42 kazanım bulunmaktadır. Bu amaç ve kazanımlar 6, 7 ve 8. sınıflar için ortak hazırlanmıştır.

Bu öğrenme alanının amaç ve kazanımlarının gerçekleşip gerçekleşmediklerinin ölçülüp değerlendirilmesinde çoktan seçmeli test yöntemi uygun değildir. Bu yüzden SBS'lerde bu öğrenme alanının amaç ve kazanımları ile ilgili soru sorulmamıştır.

Konuşma Öğrenme Alanı: Bu öğrenme alanında toplam beş amaç ve 42 kazanım bulunmaktadır. Bu amaç ve kazanımlar 6, 7 ve 8. sınıflar için ortak hazırlanmıştır.

Bu öğrenme alanının amaç ve kazanımlarının gerçekleşip gerçekleşmediklerinin ölçülüp değerlendirilmesinde çoktan seçmeli test yöntemi uygun değildir. Bu yüzden SBS'lerde bu öğrenme alanının amaç ve kazanımları ile ilgili soru sorulmamıştır.

Konuşma ve dinleme/izleme öğrenme alanlarından soru sorulmamış olması ölçmenin kapsam geçerliliğinin düşük olduğu şeklinde yorumlanabilir.

Okuma Öğrenme Alanı: Anlam bilgisi, kelime, cümle ve paragraf düzeyinde sorular sorulmuş. Türkçe öğretim programında okuma öğrenme alanında bulunan amaç ve kazanımlar kısmının bölümleri ile ilgili sorular incelenmiştir. Programda 5 amaç ve 51 kazanım bulunmaktadır. Okuma öğrenme alanındaki amaç ve kazanımları tüm ilköğretim ikinci kademe için geçerli olup sınıf sınıf ayrılmamıştır. Aşağıdaki tablolarda da her sınıf ve her yıl için ayrı ayrı hangi amaçtan kaç soru çıktığı ve bu sayının yüzdelik oranları belirtilmiş, toplamda öğrenme alanından kaç soru çıktığı gösterilmiştir.

**Tablo-1. Öğrenme Alanı Okuma Amaç Ve Kazanımları İle İlgili 2008 6. Sınıf
Türkçe Soru Sayısı Dağılım Tablosu**

Amaç	Kazanım Sayısı	Soru Sayısı	%
1.Okuma kurallarını vurgulama	5	0	0
2.Okuduğu metni anlama ve çözümleme	31	22	70,96
3.Okuduğu metni değerlendirme	2	0	0
4.Söz varlığını zenginleştirme	4	2	50
5.Okuma alışkanlığı kazanma	9	0	0
Toplam	51	24	47,05

2008 6.sınıf SBS Türkçe sorularında okuma öğrenme alanındaki amaç ve kazanımlarından en fazla ikinci amaçtan çıkarken 1, 3 ve 5. amaçtan hiç soru çıkmamıştır.

**Tablo-2. Öğrenme Alanı Okuma Amaç Ve Kazanımları İle İlgili 2009 6.Sınıf
Türkçe Soru Sayısı Dağılım Tablosu**

Amaç	Kazanım Sayısı	Soru Sayısı	%
1.Okuma kurallarını vurgulama	5	0	0
2.Okuduğu metni anlama ve çözümleme	31	16	51,61
3.Okuduğu metni değerlendirme	2	0	0
4.Söz varlığını zenginleştirme	4	1	25
5.Okuma alışkanlığı kazanma	9	0	0
Toplam	51	17	33,33

2009 6.sınıf SBS Türkçe sorularında okuma öğrenme alanındaki amaç ve kazanımlarından en fazla ikinci amaçtan çıkarken 1, 3 ve 5. amaçtan hiç soru çıkmamıştır.

Tablo-3. Öğrenme Alanı Okuma Amaç Ve Kazanımları İle İlgili 2008 7.Sınıf Türkçe Soru Sayısı Dağılım Tablosu

Amaç	Kazanım Sayısı	Soru Sayısı	%
1.Okuma kurallarını uygulama	5	0	0
2.Okuduğu metni anlama ve çözümleme	31	23	74,19
3.Okuduğu metni değerlendirme	2	0	0
4.Söz varlığını zenginleştirme	4	0	0
5.Okuma alışkanlığı kazanma	9	0	0
Toplam	51	23	45,09

2008 7.sınıf SBS Türkçe sorularında okuma öğrenme alanındaki amaç ve kazanımlarından en fazla ikinci amaçtan çıkarken 1, 3, 4 ve 5. amaçtan hiç soru çıkmamıştır.

Tablo-4. Öğrenme Alanı Okuma Amaç Ve Kazanımları İle İlgili 2009 7.Sınıf Türkçe Soru Sayısı Dağılım Tablosu

Amaç	Kazanım Sayısı	Soru Sayısı	%
1.Okuma kurallarını vurgulama	5	0	0
2.Okuduğu metni anlama ve çözümleme	31	19	61,29
3.Okuduğu metni değerlendirme	2	0	0
4.Söz varlığını zenginleştirme	4	0	0
5.Okuma alışkanlığı kazanma	9	0	0
Toplam	51	19	37,25

2009 7.sınıf SBS Türkçe sorularında okuma öğrenme alanındaki amaç ve kazanımlarından en fazla ikinci amaçtan çıkarken 1, 3, 4 ve 5. amaçtan hiç soru çıkmamış.

Tablo-5. Öğrenme Alanı Okuma Amaç Ve Kazanımları İle İlgili 2009 8.Sınıf Türkçe Soru Sayısı Dağılım Tablosu

Amaç	Kazanım Sayısı	Soru Sayısı	%
1.Okuma kurallarını vurgulama	5	0	0
2.Okuduğu metni anlama ve çözümleme	31	23	74,19
3.Okuduğu metni değerlendirme	2	1	50
4.Söz varlığını zenginleştirme	4	1	25
5.Okuma alışkanlığı kazanma	9	0	0
Toplam	51	25	49,01

2009 8.sınıf SBS Türkçe sorularında okuma öğrenme alanındaki amaç ve kazanımlarından en fazla ikinci amaçtan çıkarken 1. ve 5. amaçtan hiç soru çıkmamış.

Tablolara genel olarak baktığımızda bütün sınıf seviye sınavlarında okuma öğrenme alanında en çok sorunun ikinci amaç ve kazanımlarından çıktığını görüyoruz. Birinci ve beşinci amacın kazanımlarından hiçbir sınıf seviyesinde soru çıkmamıştır. Toplam yüzdeler oranlara baktığımızda Okuma öğrenme alanından en çok 2009 8.sınıf SBS’de soru çıktığı en az ise 2009 6.sınıf SBS’de soru çıkmıştır. Üçüncü amacın kazanımlarından sadece 8. sınıf SBS’de soru çıkarken, dördüncü amacın kazanımlarından 2008 ve 2009 6.sınıf SBS ve 2009 8.sınıf SBS’de soru çıkmış 7.sınıfta hiçbir yılda soru çıkmamıştır. Bu durum ölçmeni kapsam geçerliliğini etkiliyor diyebiliriz. Ayrıca bütün sınıf seviyelerindeki Türkçe sorularında okuma öğrenme Alanında soru çıkmayan amaçların ölçülmeme sebebine test tekniğinin uygun olmaması denilebilir.

Okuma öğrenme alanındaki amaçların soru çıkan kazanımları ve SBS A kitapçığına göre bu kazanımlardan çıkan soru numaraları aşağıda tablolarla belirtilmiştir.

Tablo-6. Okuma Öğrenme Alanı İkinci Amacının Soru Çıkan Kazanımları Ve Soru Numaraları Tablosu

Kazanımlar	2008 6.sınıf	2009 6.sınıf	2008 7.sınıf	2009 7.sınıf	2009 8.sınıf
1.	2	1	1, 4	-	1
2.	1	2	-	3	-
3.	-	-	16	2	-
4.	-	-	-	6,16	15
6.	-	-	-	-	9
7.	-	10	7	-	-
8.	-	13	13	-	-
10.	12	19	6, 18	5, 17	7,10, 13
11.	1	17	3	13	6
12.	-	7,11, 16	5	7	-
13.	4, 6, 8, 12, 17	3, 8	8, 6,17	9, 9,20	12, 15, 23
16.	-	-	-	-	11, 18
17.	10	-	-	-	5
18.	-	-	-	8	3
19.	14	9	2, 11	1, 8	-
20.	-	8	-	-	17
22.	-	-	-	-	19
23.	3, 4, 6, 8, 9, 11, 13, 17	-	8, 14, 16, 17	10	2, 3, 4, 16
24.	-	18	9, 12, 15	15	8
26.	-	-	10	-	-
28.	5, 6, 11	5, 14	9	10, 13	4, 6
29.	-	-	-	12	-

Tablo-7. Okuma Öğrenme Alanı Üçüncü Amacının Soru Çıkan Kazanımları Ve Soru Numaraları Tablosu

Kazanımlar	2008 6.sınıf soruları	2009 6.sınıf soruları	2008 7.sınıf soruları	2009 7.sınıf soruları	2009 8.sınıf soruları
1.	-	-	-	-	20
2.	-	-	-	-	-

Tablo-8. Okuma Öğrenme Alanı Dördüncü Amacının Soru Çıkan Kazanımları Ve Soru Numaraları Tablosu

Kazanımlar	2008 6.sınıf soruları	2009 6.sınıf soruları	2008 7.sınıf soruları	2009 7.sınıf soruları	2009 8.sınıf soruları
1.	7	12	-	-	-
2.	5	-	-	-	-
3.	-	-	-	-	-
4.	-	-	-	-	-

Bu tablolarda da anlaşılacağı gibi bazı sorular birden fazla kazanımla ilgili olabilmektedir. Bundaki amaç belirli sayıdaki soru ile daha fazla kazanım ölçerek ölçümü genişletmektir yorumu yapılabilir.

2.Yazma Öğrenme Alanı: Yazma öğrenme alanında toplam 6 amaç ve 42 kazanım bulunmaktadır. Bu amaçlardan ilk beşi 6, 7 ve 8.sınıflar için ortak iken 6.amaç ise üç sınıf seviyesine ayrılarak ele alınmıştır. Bu öğrenme alanının sadece 6.amacından sorular çıkmıştır. Aşağıdaki tablolarda da her sınıf ve her yıl için ayrı ayrı hangi amaçtan kaç soru çıktığı ve bu sayının yüzdelik oranları belirtilmiş, toplamda öğrenme alanından kaç soru çıktığı gösterilmiştir.

**Tablo-9. Öğrenme Alanı Yazma Amaç Ve Kazanımları İle İlgili 2008 6.Sınıf
Türkçe Soru Sayısı Dağılım Tablosu**

Amaç	Kazanım Sayısı	Soru Sayısı	%
1. Yazma kurallarını uygulama	11	0	0
2.Planlı yazma	12	0	0
3.Farklı türlerde metinler yazma	4	0	0
4.Kendi yazdıklarını değerlendirme	3	0	0
5.Kendini yazılı olarak ifade etme alışkanlığı kazanma	10	0	0
6. Yazım ve noktalama kurallarını uygulama	2	1	50
Toplam	42	1	2,38

**Tablo-10. Öğrenme Alanı Yazma Amaç Ve Kazanımları İle İlgili 2009 6.Sınıf
Türkçe Soru Sayısı Dağılım Tablosu**

Amaç	Kazanım Sayısı	Soru Sayısı	%
1. Yazma kurallarını uygulama	11	0	0
2.Planlı yazma	12	0	0
3.Farklı türlerde metinler yazma	4	0	0
4.Kendi yazdıklarını değerlendirme	3	0	0
5.Kendini yazılı olarak ifade etme alışkanlığı kazanma	10	0	0
6. Yazım ve noktalama kurallarını uygulama	2	1	50
Toplam	42	1	2,38

**Tablo-11. Öğrenme Alanı Yazma Amaç Ve Kazanımları İle İlgili 2008 7.Sınıf
Türkçe Soru Sayısı Dağılım Tablosu**

Amaç	Kazanım Sayısı	Soru Sayısı	%
1. Yazma kurallarını uygulama	11	0	0
2.Planlı yazma	12	0	0
3.Farklı türlerde metinler yazma	4	0	0
4.Kendi yazdıklarını değerlendirme	3	0	0
5.Kendini yazılı olarak ifade etme alışkanlığı kazanma	10	0	0
6. Yazım ve noktalama kurallarını uygulama	2	0	0
Toplam	42	0	0

**Tablo-12. Öğrenme Alanı Yazma Amaç Ve Kazanımları İle İlgili 2009 7.Sınıf
Türkçe Soru Sayısı Dağılım Tablosu**

Amaç	Kazanım Sayısı	Soru Sayısı	%
1. Yazma kurallarını uygulama	11	0	0
2.Planlı yazma	12	0	0
3.Farklı türlerde metinler yazma	4	0	0
4.Kendi yazdıklarını değerlendirme	3	0	0
5.Kendini yazılı olarak ifade etme alışkanlığı kazanma	10	0	0
6. Yazım ve noktalama kurallarını uygulama	2	1	50
Toplam	42	1	2,38

Tablo-13. Öğrenme Alanı Yazma Amaç Ve Kazanımları İle İlgili 2009 8.Sınıf Türkçe Soru Sayısı Dağılım Tablosu

Amaç	Kazanım Sayısı	Soru Sayısı	%
1. Yazma kurallarını uygulama	11	0	0
2.Planlı yazma	12	0	0
3.Farklı türlerde metinler yazma	4	0	0
4.Kendi yazdıklarını değerlendirme	3	0	0
5.Kendini yazılı olarak ifade etme alışkanlığı kazanma	10	0	0
6. Yazım ve noktalama kurallarını uygulama	2	1	50
Toplam	42	1	2,38

Tablolara genel olarak baktığımızda 2008 7.sınıf SBS sınavı hariç bütün sınıf seviyelerinde 6.amacın kazanımlarından birer soru çıktığını görüyoruz. İlk beş amaçtan ise hiçbir sınıf seviyesinde soru çıkmamıştır. Bu durum bu amaçların ölçülmesinde test tekniğinin uygun olmaması şeklinde yorumlanabilir.

Yazma öğrenme alanındaki 6. amacın soru çıkan kazanımları ve SBS A kitapçığına göre bu kazanımlardan çıkan soru numaraları aşağıda tablolarla belirtilmiştir.

Tablo-14. Yazma Öğrenme Alanı Altıncı Amacının Soru Çıkan Kazanımları Ve Soru Numaraları Tablosu

Kazanımlar	2008 6.sınıf soruları	2009 6.sınıf soruları	2008 7.sınıf soruları	2009 7.sınıf soruları	2009 8.sınıf soruları
1.	19	-	-	-	-
2.	-	15	-	14	22

Dil Bilgisi Öğrenme Alanı: Dil bilgisi öğrenme alanı amaç ve kazanımları sınıf seviyelerine göre ayrı ayrı ele alınmış. Buna göre 6.sınıfta 2 amaç 16 kazanım; 7.sınıfta beş amaç 20 kazanım; 8.sınıfta ise 3 amaç ve 17 kazanıma yer verilmiştir. Bu öğrenme alanının amaç ve kazanımları sınıf sınıf ayrıldığı için bu öğrenme alanının SBS’ de çıkmış amaç ve kazanımları ile ilgili sorular sınıf sınıf incelenmiştir.

Tablo-15. Öğrenme Alanı Dil Bilgisi Amaç Ve Kazanımları İle İlgili 2008 6.Sınıf Türkçe Soru Sayısı Dağılım Tablosu

Amaç	Kazanım Sayısı	Soru Sayısı	%
1. Kelimenin yapı özellikleriyle ilgili bilgi ve kuralları kavrama ve uygulama	7	0	0
2. Kelime türleriyle ilgili bilgi ve kuralları kavrama ve uygulama	9	0	0
Toplam	16	0	0

Tablo-16. Öğrenme Alanı Dil Bilgisi Amaç Ve Kazanımları İle İlgili 2009 6.Sınıf Türkçe Soru Sayısı Dağılım Tablosu

Amaç	Kazanım Sayısı	Soru Sayısı	%
1. Kelimenin yapı özellikleriyle ilgili bilgi ve kuralları kavrama ve uygulama	7	3	0
2. Kelime türleriyle ilgili bilgi ve kuralları kavrama ve uygulama	9	1	0
Toplam	16	4	25

Tablo-17. Öğrenme Alanı Dil Bilgisi Amaç Ve Kazanımları İle İlgili 2008 7.Sınıf Türkçe Soru Sayısı Dağılım Tablosu

Amaç	Kazanım Sayısı	Soru Sayısı	%
1. Kelime türleriyle ilgili bilgi ve kuralları kavrama ve uygulama	8	1	12,5
2. Fiillerin yapı özellikleriyle ilgili bilgi ve kuralları kavrama ve uygulama	2	0	0
3. Fiil kiplerinde zaman ve anlam kaymasıyla ilgili bilgi ve kuralları kavrama ve uygulama	3	1	33,33
4. Ek fiille ilgili bilgi ve kuralları kavrama ve uygulama	4	1	25
5. Zaman ve kip çekimlerindeki birleşik yapıların özellikleriyle ilgili bilgi ve kuralları kavrama ve uygulama	3	0	0
Toplam	20	3	15

Tablo-18. Öğrenme Alanı Yazma Amaç Ve Kazanımları İle İlgili 2009 7.Sınıf Türkçe Soru Sayısı Dağılım Tablosu

Amaç	Kazanım Sayısı	Soru Sayısı	%
1. Kelime türleriyle ilgili bilgi ve kuralları kavrama ve uygulama	8	0	0
2. Fiillerin yapı özellikleriyle ilgili bilgi ve kuralları kavrama ve uygulama	2	0	0
3. Fiil kiplerinde zaman ve anlam kaymasıyla ilgili bilgi ve kuralları kavrama ve uygulama	3	2	66,66
4. Ek fiille ilgili bilgi ve kuralları kavrama ve uygulama	4	0	0
5. Zaman ve kip çekimlerindeki birleşik yapıların özellikleriyle ilgili bilgi ve kuralları kavrama ve uygulama	3	0	0
Toplam	20	2	10

Tablo-19. Öğrenme Alanı Dil Bilgisi Amaç Ve Kazanımları İle İlgili 2009 8.Sınıf Türkçe Soru Sayısı Dağılım Tablosu

Amaç	Kazanım Sayısı	Soru Sayısı	%
1. Fiilimsiler ile ilgili bilgi ve kuralları kavrama ve uygulama	4	0	0
2.Cümleyle ilgili bilgi ve kuralları kavrama ve uygulama	11	1	9,09
3Anlatım bozukluklarını belirleme ve düzeltme	2	0	0
Toplam	17	1	5,88

Tablolar incelendiğinde 6.sınıf SBS’de dil bilgisi öğrenme alanı ile ilgili birinci amacın kazanımlarından hiç soru çıkmadığını, ikinci amaçtan ise 2009 SBS’de bir soru çıktığını görüyoruz. 7.sınıf SBS’de ikinci ve beşinci amacın kazanımlarından hiç soru çıkmazken 2008 7. sınıf SBS’de 1, 3 ve 4.amaçtan birer soru, 2009 7.sınıf SBS’de 3. amaçtan iki soru çıkmıştır.2009 8.sınıf SBS’de ise sadece ikinci amaçtan bir soru çıkmıştır. Bu durum dil bilgisi sorularına yeterince yer verilmediği ve dil bilgisi öğrenme alanının tam ölçülmediği şeklinde yorumlanabilir.

Dil bilgisi öğrenme alanındaki soru çıkan amaçlar ve kazanımları ve SBS A kitapçığına göre bu kazanımlardan çıkan soru numaraları sınıf sınıf aşağıda tablolarla belirtilmiştir.

Tablo-20. 6. Sınıf Dil Bilgisi Öğrenme Alanı Birinci Amacından Soru Çıkan Kazanımları Ve Soru Numaraları Tablosu

Kazanımlar	2008 6.sınıf soruları	2009 6.sınıf soruları
1.	-	18
2.	-	18
5.	-	4

Tablo-21. 6. Sınıf Dil Bilgisi Öğrenme Alanı İkinci Amacından Soru Çıkan Kazanımları Ve Soru Numaraları Tablosu

Kazanımlar	2008 6.sınıf soruları	2009 6.sınıf soruları
3.	-	6

Tablo-22. 7. Sınıf Dil Bilgisi Öğrenme Alanı Birinci Amacından Soru Çıkan Kazanımları Ve Soru Numaraları Tablosu

Kazanımlar	2008 6.sınıf soruları	2009 6.sınıf soruları
1.	21	-

Tablo-23. 7. Sınıf Dil Bilgisi Öğrenme Alanı Üçüncü Amacından Soru Çıkan Kazanımları Ve Soru Numaraları Tablosu

Kazanımlar	2008 6.sınıf soruları	2009 6.sınıf soruları
1.	20	-
2.	-	18
3.	-	4

Tablo-24. 7. Sınıf Dil Bilgisi Öğrenme Alanı Dördüncü Amacından Soru Çıkan Kazanımları Ve Soru Numaraları Tablosu

Kazanımlar	2008 6.sınıf soruları	2009 6.sınıf soruları
1.	19	-

Tablo-25. 8. Sınıf Dil Bilgisi Öğrenme Alanı İkinci Amacından Soru Çıkan Kazanımları Ve Soru Numaraları Tablosu

Kazanımlar	2009 8.sınıf soruları
3.	21

Tablo-26. İncelenen SBS'lerde Soru Çıkan Öğrenme Alanları Amaç Ve Kazanımlarından Soru Çıkma Oranları

Sınavlar	Okuma öğrenme alanı %	Yazma öğrenme alanı %	Dil bilgisi öğrenme alanı %
2008 6.sınıf SBS	47,05	2,38	0
2009 6.sınıf SBS	33,33	2,38	25
2008 7.sınıf SBS	45,09	0	15
2009 7.sınıf SBS	37,25	2,38	10
2009 8.sınıf SBS	49,01	2,38	5,88

Tüm bu sonuçlara ve soru sorulan öğrenme alanlarında soru çıkma oranlarına baktığımız zaman en fazla soru çıkma oranının okuma öğrenme alanında olduğunu en az ise yazma alanında olduğunu görüyoruz. Bütün sınıf seviyelerindeki SBS'lerde bu sonuca ulaşılmaktadır. Bu durum Türkçe sorularında yazma ve dilbilgisine yeterli ağırlığın verilmediği şeklinde yorumlanabilir.

Tüm bunların dışında sorulardaki görsel öge kullanımını incelediğimiz zaman şu sonuçlar çıkmakta.

Tablo-27. SBS Türkçe Sorularında Görsel Öğe Kullanma Oranları

Sınavlar	Soru sayısı	Görsel öge kullanılan soru	%
2008 6.sınıf SBS Türkçe soruları	19	11	57,89
2009 6.sınıf SBS Türkçe soruları	19	9	47,36
2008 7.sınıf SBS Türkçe soruları	21	13	61,90
2009 7.sınıf SBS Türkçe soruları	21	5	23,80
2009 8.sınıf SBS Türkçe soruları	23	11	47,82

Görüldüğü gibi önceki sınav sistemlerine göre SBS’de görsel öğelere önem verilmiş ve kullanılmaya çalışılmıştır. En fazla görsel 2008 7.sınıf SBS Türkçe sorularında kullanılırken en az ise 2009 7.sınıf SBS Türkçe sorularında kullanılmıştır.

Görsel öge kullanımı ile soruların daha anlaşılır hale getirilmesi amaçlanmıştır diyebiliriz.

3.2. 2008-2009 YILLARI ARASINDA 6,7 VE 8. SINIFLARDA YAPILAN SBS TÜRKÇE SORULARININ UYGULANAN TÜRKÇE ÖĞRETİM PROGRAMI İLE ÖRTÜŞME DÜZEYİ HAKKINDAKİ ÖĞRETMEN GÖRÜŞLERİ VE ÇIKAN SONUÇLARIN YORUMLANMASI

2008-2009 yılları arasında 6, 7 ve 8. sınıflarda yapılan SBS Türkçe sorularının programla örtüşme düzeyine ilişkin düşüncelerini belirlemek amacı ile Giresun ili ve ilçelerinden tesadüfen seçilen 20 Türkçe öğretmeniyle görüşme yapılmıştır. Yarı yapılandırılmış görüşme tekniği ile öğretmenlere yöneltilen sorular ve verdikleri cevaplar yazılarak kaydedilmiştir. Her bir görüşme yaklaşık 15 dakika sürmüştür. Daha sonra verilerin kodlanması, kategorilerin oluşturulması, verilerin kodlara ve kategorilere göre düzenlenmesi, verilerin sunulması ve bulguların yorumlanması aşamaları sırasıyla yapılmıştır. Öğretmenlere ilişkin frekanslar bir tablo halinde toplanmıştır. Bu tabloda

öğretmenlerin alt kategorilere göre verdikleri cevaplara ilişkin analizlere yer verilmiştir. Tablolardaki değerlere göre yorumlar yapılmıştır.

Öğretmenlerin “Programın yaklaşımı ve SBS Türkçe sorularının hazırlanış yaklaşımının örtüşme düzeyi hakkında ne düşünüyorsunuz?” sorusuna verdikleri cevaplara ilişkin analiz sonuçları tablo-28’de verilmiştir.

Tablo-28. Programın Yaklaşımı Ve SBS Türkçe Sorularının Hazırlanış Yaklaşımı

Kategoriler	Açıklama	Frekans	%
Olumlu	Program yorum ağırlıklı, ezber istemiyor. Türkçe Soruları da bu mantıkla hazırlanmış.	13	65
Olumsuz	Hep okuma ve anlama Ağırlıklı sorular var, oysa program dil bilgisi konularını da geniş biçimde içeriyor. Programda bilgi de var.	7	35

Tablo-28’de görüldüğü gibi öğretmenlerin büyük çoğunlu (%65) program ve SBS Türkçe sorularının hazırlanış yaklaşımının örtüştüğünü düşünürken, Bir kısmı (%35) örtüşmediği görüşündedirler. Bu durum öğretmenlerin genelinin Türkçe sorularının hazırlanış yaklaşımını beğendikleri şeklinde yorumlanabilir.

Tablo-29’da Öğretmenlerin “Türkçe derslerinde uygulanan ölçme değerlendirmele ve etkinlik örnekleri ile SBS Türkçe Soruları paralellik gösteriyor mu?” sorusuna verdikleri cevaplar analiz edilmiştir.

Tablo-29. Derslerdeki Ölçme Değerlendirme Ve Etkinlik Örnekleri İle SBS Türkçe Sorularının Karşılaştırılması

Kategoriler	Açıklama	Frekans	%
Gösteriyor	Çalışma kitaplarındaki kimi etkinlikler SBS’ de hiç değiştirilmeden Türkçe sorusu olarak kullanıldı. Bazı etkinliklere yakın sorular da çıktı. Biz de derslerimizde SBS düzeyinde sorular hazırlıyoruz.	3	15
Sadece dil bilgisinde gösteriyor	Dil bilgisi etkinlikleri ile çıkan sorular birbirine yakındı ancak okuma ve yazma ile ilgili etkinlikler çok farklı, özellikle yazma ile ilgili ölçme değerlendirme ve etkinlikler genellikle kompozisyon ağırlıklı	8	40
Hiç göstermiyor	Türkçe derslerinde yazmada kompozisyon ölçme değerlendirme için önemli iken SBS’de bu sorulamıyor. Kitaplardaki Etkinlikler çok uzun ve zaman istiyor ve etkinliklerde çoktan seçmeli testlere çok az yer verilmiş. SBS ise Sadece çoktan seçmeli Test tekniği ile hazırlanmış.	9	45

Tablo-29’da görüldüğü gibi öğretmenlerin %45’i Türkçe derslerindeki etkinlikler ve ölçme değerlendirmeler ile SBS Türkçe sorularını paralellik göstermediğini düşünürken % 40’ı sadece dilbilgisi sorularında paralellik olduğunu % 15’i ise paralellik gösterdiğini belirtmişlerdir.

Tablo-30’da Öğretmenlerin “SBS Türkçe sorularında bilgi mi yoksa yorum mu daha çok ölçülüyor; bu programla örtüşüyor mu?” sorusuna verdikleri cevaplar analiz edilmiştir.

Tablo-30. SBS Türkçe Sorularındaki Bilgi Ve Yorum Ağırlıkları Ve Programla Örtüşme Düzeyi

Kategoriler	Açıklama	Frekans	%
Örtüşüyor	Yorum daha fazla ölçülüyor ve programla örtüşüyor.	8	40
	Hem yorum hem bilgi aynı oranda ölçülüyor. Programla örtüşüyor.	1	5
Örtüşmüyor	Daha çok yorum ölçülüyor bilgiye çok az yer veriliyor. Programla örtüşmüyor.	11	55

Tablo-30’de görüldüğü gibi öğretmenlerin çoğunluğu (%55) bilgiye az yer verildiği için soruların programla örtüşmediğini söylerken öğretmenlerin %5’i bilgi ve yorum aynı oranda ölçüldüğü için %45’i de yorum daha fazla ölçüldüğü için programla örtüşdüğünü söylemişlerdir.

Tablo-31’de Öğretmenlerin “SBS Türkçe sorularında görsel öğelere yer verilmesi programa hizmet ediyor mu? Bu görsel öğelerin kullanımı yeterli oranda mı?” sorusuna verdikleri cevaplar analiz edilmiştir

Tablo-31. SBS Türkçe Sorularında Görsel Öğelerin Kullanımı Ve Kullanım Düzeyi

Kategoriler	Açıklama	Frekans	%
Hizmet ediyor yeterli oranda,	Eski sınavlardaki sorularda pek yer verilmiyordu, SBS Türkçe sorularında ise kullanılması gayet iyi oldu ve yeterli oranda kullanılıyor.	16	80
Hizmet ediyor, yeterli oranda değil	Görsel öğelerin kullanılması oldukça iyi oldu, çocuğun her yönden anlaması açısından iyi ancak hep siyah beyaz olması ve sayısının az olması olumsuz yönü.	4	20

Tablo-31’de öğretmenlerin %80’i görsel öğeleri program açısından olumlu ve kullanım oranını yeterli bulurken %20’si ise görsellerin kullanımının program açısından iyi olduğunu fakat sayı ve nitelikleri bakımından yetersiz olduğunu söylemişlerdir.

Tablo-32’de öğretmenlerin “SBS Türkçe soruları öğrencinin Türkçe’yi doğru ve güzel kullanma becerisini ölçmek için yeterli mi?” sorusuna verdikleri cevaplar analiz edilmiştir.

Tablo-32. SBS Türkçe Sorularının Türkçe’yi Doğru Ve Güzel Kullanma Becerisini Ölçme Düzeyi

Kategoriler	Açıklama	Frekans	%
Yeterli değil	Bu sınav sistemi çoktan seçmeli test tekniği ile yapıldığı için konuşma ve yazma gibi temel becerileri ölçemiyor. Bu açıdan Öğrencinin Türkçe becerisini yeterince ölçemez	20	100

Tablo-32’den de anlaşılacağı gibi öğretmenlerin tamamı bu sınav sistemindeki Türkçe sorularının Türkçe’yi ölçme becerisinin yetersiz olduğu görüşündeler.

Tablo-33’de öğretmenlerin “SBS Türkçe sorularında yazma, dinleme/ izleme ve konuşma öğrenme alanlarına yönelik soru var mı? Yoksa bu durum programın tamamen ölçülmesini nasıl etkiliyor?” sorusuna verdikleri cevaplar analiz edilmiştir.

Tablo-33. SBS Türkçe sorularında yazma, dinleme/izleme ve konuşma öğrenme alanlarından soru olup olmadığı ve bu durumun programı nasıl etkilediğine dair analiz

Kategoriler	Açıklama	Frekans	%
Soru yok, program tamamen ölçülüyor.	Çoktan seçmeli test tekniği bu öğrenme alanlarını ölçemez ancak programda bunlar yer alıyorsa bu öğrenme alanlarının da mutlaka ölçülmesi gerekir. Sınavda ölçülmediği için program tamamen ölçülüyor diyemeyiz.	20	100

Tablo-33'e baktığımız zaman öğretmenlerin tamamı bu öğrenme alanından soru çıkmadığını ve bu durumun programın tamamının ölçülmesi açısından bir eksiklik olduğunu söylemişlerdir.

Tablo-34'de öğretmenlerin "Genel olarak baktığımızda SBS Türkçe sorularının olumlu ve olumsuz yönleri nelerdir? (en az bir olumlu ve bir olumsuz) "sorusuna verdikleri cevaplar analiz edilmiştir.

Tablo-34. SBS Türkçe Sorularının Olumlu Ve Olumsuz Yönleri

Kategoriler	Açıklama	Frekans	%
Olumlu	Öğrencinin yorum yeteneğini ölçmesi	7	35
	Görsel öğelere yer verilmesi	5	25
	Öğrencinin anlayacağı soruların sorulması	7	35
	6, 7 ve 8. sınıfın her birinde sınav yapılarak tüm ikinci kademe Türkçe öğretim programının ölçülmesi	1	5
Olumsuz	Yorumun fazla, bilgi sorusunun ise az sorulması	8	40
	Her alandan soru çıkmaması	11	55
	Görsellerin diğer derslerin sınav sorularına oranla az kullanılması ve görsellerin renksiz olması	2	10

Tablo-34'e baktığımızda öğretmenlerin SBS Türkçe sorularında en fazla beğendikleri şeyin soruların öğrencinin yorum yeteneğini ölçmesi olduğunu görmekteyiz. Yine öğretmenlerin SBS Türkçe sorularının en olumsuz yönü olarak her alandan soru çıkmamasını belirttiklerini görmekteyiz.

Görüşmeden çıkan bulgulara bakıldığında öğretmenlerin her alandan aynı ölçüde soru çıkmamasını ve bu sınav tekniği ile Türkçe becerilerin tamamının ölçülemeyeceği konusunda ortak bir fikirleri olduğu söylenebilir.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

SONUÇ, TARTIŞMA VE ÖNERİLER

4.1. SONUÇ VE TARTIŞMA

Bu çalışmada kullanılmak üzere yapılan iki araştırmanın sonuçları şöyledir:

1. Sorular görsellerle desteklenerek daha açık ve anlaşılır hale getirilmeye çalışılmıştır. Türkçe sorularının hepsi programdaki amaçlarla ilişkilendirilmiştir, programla örtüşmektedir. Sorular öğrenci seviyesine uygun hazırlanmıştır.

Öğretmenler SBS Türkçe Sorularında kullanılan görsel öğeleri beğendiklerini bunun programa hizmet ettiğini ve yeterli düzeyde olduğunu düşünmektedirler ve SBS Türkçe sorularının hazırlanış biçiminin de yapılandırmacı yaklaşım olmasını beğenmektedirler.

Bu sonuca göre SBS Türkçe sorularının tamamı en az bir kazanımla ilişkilendirilmiştir. Sorularda öğrencilere göre hazırlanmış ve öğrenciyi yoruma yöneltecek ve analiz yapmasını sağlayacak sorular sorulmuştur. Görsel öğelerin kullanımı ile sorular daha anlaşılır hale getirilmiş ve böylece yapılandırmacı yaklaşımın ilkelerine de uyulmaya çalışılmıştır.

Yalın “Eğer öğretimimiz sadece anlatımdan meydana geliyorsa öğrencilerimiz duyduklarını %20’sini hatırlayacaklardır. Görsel materyallerin kullanımı öğrettiklerimizin %50’sinin hatırlanmasına katkı sağlayacaktır” (2001: 82) Diyerek görsel öge kullanımının önemini vurgulamıştır.

Yapılandırıcı dil öğretim yaklaşımı ülkemizde 2004 yılından itibaren Türkçe Öğretim Programında temel alınmaya başlanmıştır. Yapılandırmacı yaklaşım merkeze alınmakla birlikte, çoklu zekâ ve öğrenci merkezli öğrenme gibi çeşitli eğitim yaklaşımlarından da yararlanılmıştır. Ayrıca Türkçe öğrenme süreci gelişimsel, sosyal ve etkileşimsel olarak ele alınarak çeşitli düzenlemeler yapılmıştır (Güneş, 2009: 7).

2. Öğretmenlerin çoğunluğu derslerdeki ölçme değerlendirme ve kitaplardaki etkinlik örneklerinin SBS Türkçe soruları ile uyuşmadığını çünkü Türkçe derslerinde genellikle kompozisyon yazma, konuşma yapma gibi etkinlik ve ölçümlerle öğrencinin değerlendirildiğini derslerde yapılan sınavların genellikle klasik olduğunu bu yüzden SBS Türkçe sorularının etkinlik ve ölçme değerlendirmelerle uyuşmadığını söylerken, çoğunluğa yakın bir kısım ise dil bilgisi alanında uyuşmanın olduğunu düşünmektedirler. Öğretmenlerin tamamı SBS Türkçe sorularının Öğrencinin Türkçe’yi doğru ve güzel kullanma becerisini ölçmek için yeterli olmadığını düşünmektedir.

Yapılan soru tarama sonuçlarında konuşma, öğrenme alanından soru çıkmamış olduğu, yazma öğrenme alanından da az soru çıktığı görülmektedir. Testlerin Türkçe’yi doğru ve güzel kullanma becerisini ölçmediğini buradan da anlayabiliriz.

Gültekin (2006: 36) de yapılandırmacı kurama göre ölçme ve değerlendirmenin öğrenme ölçülmesinden çok bilginin oluşturulması sürecinin üzerinde durulmasını vurgular.

Bazı derslerde, öğrencilerin akademik başarılarını ölçmede yoklanan davranışlar çoğunlukla bilgi ve kavrama düzeyinde olduğundan, öğrencilerin bu derslerdeki başarılarını ölçmede çoktan seçmeli test tekniğinin kullanımı uygun olabilir. Ancak öğretim amaçlarına bağlı olarak Türkçe dersi diğer derslere oranla daha değişik bir yapıya sahip olduğu için Türkçe öğretiminde çoktan seçmeli test tekniğini kullanmanın uygun olduğunu söyleyemeyiz. Çoktan seçmeli testler, öğrencinin düşüncelerini ortaya koyma yetenekleri ile analiz, sentez ve değerlendirme düzeyindeki davranışlarını ölçmeye pek uygun değildir. Çoktan seçmeli testler, öğrenciyi yaratıcılığa yöneltecek, bağımsız ve özgün fikirler ortaya koymaya teşvik edecek bir yapıya sahip değildir. Anlama ve anlatma becerilerinin ağırlıkta olduğu Türkçe dersleri, çocuğun yaratıcılık yeteneğinin ortaya çıkarılması, geliştirilmesi ve çocuğun güdülenmesi için uygun ders olma özelliği taşımaktadır (2004: 205).

1999 yılında Türk Dil Kurumu Başkanı olan Prof. Dr. Ahmet Bican Ercilasun bir basın toplantısında; “Sınavlarda kullanılan test sisteminin Türkçe’yi bozduğunu, test sisteminin eğitimimizde ilkokula kadar indiğini, dershanelerin çocukları sadece test sistemine yönlendirdiğini, test sorularını cevaplandıran öğrencilerin cümle kurmaları

bile gerekmediğini” söyleyerek test tekniğinin Türkçe eğitimindeki olumsuz etkilerini dile getirmiştir.

Ömer Naci Soykan ise, “Bazı liselere ve üniversitelere giriş sınavlarının, bu sınavlar öncesindeki eğitimi tümüyle etkilediğini, bu eğitimde sözel sayısal ayırımı yapmaksızın öğrenciye yalnızca bir takım işlemler yapma becerisi kazandırıldığını” belirterek; “Hatta bazen bu yöntem o denli vahim bir hal alıyor ki, bir Türkçe sorusuna cümleyi anlamaksızın doğru yanıt verme tekniği bile bulunabiliyor. Öğrenci anlayan değil, tıpkı programlanmış bilgisayar gibi işlem yapan bir varlık haline getiriliyor. Kim daha iyi işlem yapıyorsa o ödüllendiriliyor. Sonunda öğrenci bir mektup, hatta bazen adını bile yazmaktan aciz biri olarak üniversiteye geliyor. Ne yazık ki üniversitelerin sosyal dallarında bile kağıt okuma zahmetinden kurtulma ya da başka nedenlerle aynı sınav yöntemi bazen uygulanıyor.” (1998 293) sözleriyle bu değerlendirme şekline karşı çıkmaktadır.

Test tekniği ile yapılan ölçme ve değerlendirmenin dil öğretimindeki olumsuz etkileri başka ülkelerde de söz konusu edilmekte ve gerekli tedbirler alınmaktadır. Amerikalı öğrencilerin yazma becerilerindeki gerilemenin sebeplerini araştıran Amerikalı eğitimciler, bunun test sorularından kaynaklandığını tespit etmişlerdir.

Test sorularının kullanıldığı sınavların puanlamasında öğrencinin önceki başarısı, sınıf içerisindeki başarı durumu ve davranışları, yazı güzelliği, iyi kompozisyon yazabilme gibi özelliklerinin etkisi olmaz (Tekin, 1996: 149-150). Öğrenci, sadece sorulan sorulara verdiği cevapların doğruluğuyla orantılı olarak puan veya puanlar almış olur.

Öğrencilerimizin Türkçe’yi doğru ve etkili bir şekilde kullanma yeteneklerini geliştirmek için, onlara, duygu ve düşüncelerini sözlü veya yazılı olarak sık sık anlatabilme imkânları sağlanmalıdır. Öğretmen, öğrencileri, bir sistem içerisinde ne kadar çok konuşturur ve onlara ne kadar çok yazılı anlatım çalışmaları yaptırırsa ve bu etkinlikler içerisinde onları ne kadar çok düşündürür, onların eleştiri yapmasını sağlarsa olumlu sonuç alması o kadar çok kolaylaşır (MEB,2000: 10). Öğretme-öğrenme etkinliklerinde en önemli iletişim ögesi olan dili, arzu edilir ölçü ve seviyede ifade vasıtası haline getirmek, her şeyden önce kişinin dili bilmesini, dili tanımasını, onunla

mücadeleye girişmesini ve onu yaşamasını gerektirir. Dilin, kişiye gizli kapılarını açması böyle deneyimlerle gerçekleşir (Aktaş ve Gündüz,2001: 60). Öğrencilerin dil becerilerini geliştirmek açısından, dil öğretim etkinliklerinde bu tarzda yol göstermeler, dil öğretimini gerçekleştirecek olan öğretmenlere düşen bir görevdir.

Yazmayı öğrenmenin en iyi yolu, bizzat yazı yazmaktır. Öğrenciler, yazılı anlatım becerisini ancak yazı yazarak kazanabilirler. Öğrenme -öğretme etkinliklerinde yazma çalışmalarına yeterince yer verilmemesi, öğrencilere yazı yazdırma yoluna çok az gidilmesi, öğrencilerde bu tür becerilerin gelişimini engeller. Öğrencilerin yazdıkları yazıların, kompozisyonların, onların yazılı anlatım becerilerinin gelişimine hizmet edebilmesi, öğrencilerin, yazılarındaki yanlışlıkları bilmelerine bağlıdır. Test tekniğiyle öğrencilerin dil becerilerini ölçmeye çalışmak, bu türden bir uygulamaya da fırsat bırakmamaktadır.

3. Türkçe sorularının büyük çoğunluğu okuma öğrenme alanından çıkmış, ancak bu alanın Şiir anlam düzeyindeki kazanımından sadece 2008 7.sınıf SBS’de bir soru çıkmıştır. Okuma Öğrenme alanındaki soruların tamamına yakını yoruma dayalı sorulardır.

Öğretmenlerin çoğunluğu SBS Türkçe sorularında yorum sorusunun fazla olduğunu ve bunun programla örtüşmediği, bilginin de olması gerektiği görüşündeler.

Güneş Dershanesi de SBS Türkçe soruları ile ilgili yaptıkları değerlendirmede Türkçe testinde yer alan soruların daha çok okuduğunu anlama, görsellerden yola çıkarak yorum yapabilme becerisini ölçen sorular olduğunu belirtmişlerdir (www.gunesdershanesi.com).

Kitap okumayı alışkanlık haline getirmek, insanın kişisel gelişimi için çok önemli olduğu gibi, girilen sınavlarda da yüksek puan almaya da yardımcı olmaktadır. Düzenli kitap okumanın sayısız faydaları arasında hiç kuşkusuz kavrama kabiliyetini geliştirmesi, konulara bütüncül bakabilmeyi sağlaması, okuduğunu daha hızlı anlama ve hızlı okumaya yaptığı katkı sayesinde, sınavlarda kitap okuyanların daha rahat olduğu, daha başarılı olduğu herkesin kabul ettiği bir gerçektir. Özellikle Türkçe sorularında kitap okumaya yönelik paragraf soruları bulunmakta ve bu sorularda başarılı görülenlerin kitap okuma alışkanlığı kazandıkları düşünülmektedir. Öğrencilerin kitap okuyup okumadıklarını tespiti yönelik paragraf soruları yerine önceden belirlenen

kitaplarla ilgili SBS sorusu sorulabilir ya da SBS’de puan değeri olan bir bölüm oluşturulup okuduğu kitaptaki başarısına göre öğrencileri puan verilebilir. Bu sayede öğrencilerin her yıl en 10 kitap okumaları sağlanmış olur. Bu kitapların seçiminde uzmanların öğrenci seviyesini dikkate alarak öğrencilerin beğendikleri/beğenecekleri kitap ve yazarlara yer vererek okuma alışkanlığı kazanan öğrenciler olmaları da sağlanmış olur (www.edebiyatalemi.com).

4. Öğrenme alanı dinleme/izleme ve Konuşmadan incelenen hiçbir SBS’de soru çıkmamıştır.

Öğretmenlerin tamamı da yazma, dinleme/izleme ve konuşma öğrenme Alanından soru çıkmadığını ve bu durumun programın tamamen ölçülmesini olumsuz etkilediğini düşünmektedir.

Etkili iletişim becerilerini kazanabilme dinleme, konuşma, okuma ve yazma olarak sınıflandırılan dört temel beceri alanı aracılığıyla gerçekleştirilir. Dinleme ve okuma anadilinde anlama gücüne yönelik (alıcı dil) beceriler konuşma ve yazma ise anlatım gücüne yönelik (verici dil) becerileridir. Türkçe öğretimin temel amacı öğrencileri anadillerinin bu beceri alanlarında yetkinliğe ulaştırmaktır (Topbaş, 1998: 17).

Uğur Dershaneleri Türkçe Bölüm Başkanı Feridun Çakı SBS uygulamasının başından beri halen taranmamış kazanımların olması SBS ruhuna aykırı bir durum olduğunu belirtti (<http://internettv.turceblog.com>).

Öğretimin değerlendirilmesi için yapılacak değerlendirmelerde bütün davranışların değerlendirmeye tabi olması gerekir; yani öğretimin değerlendirilmesi amacıyla yapılacak bir sınavda bütün davranışların sınav kapsamına alınması gerekir (Baykul, 2009: 10).

5. Öğretmenler SBS Türkçe sorularının olumlu yönlerini yorum yeteneğini ölçen soruların hazırlanışının güzel olması, öğrencilerin anlayacağı soruların olması ve görsel öğelerin kullanılması; olumsuz yönlerini ise her alandan soru çıkmaması, yorumun fazla iken bilgi sorusunun az olması, bir kısmı da görsellerin az ve renksiz olması olarak belirtmişlerdir.

4.2. ÖNERİLER

Bu araştırmaların sonucuna göre önerilerimiz şöyle sıralanabilir.

1. Sınavlar ve sınavların sonuçları programların değerlendirilmesi açısından önemli olduğu için bu sınavlardaki soruların programı tamamen ölçmesi gerekmektedir. Çoktan seçmeli test tekniği Türkçe öğretim programındaki bütün alanları ölçmek için yeterli bir teknik değildir. Dinleme/izleme ve konuşma öğrenme alanlarını da kapsayan, öğrenciyi Türkçe'nin her alanında ölçen bir değerlendirme sistemi getirilmelidir. Mesela İngiltere'de dil eğitimi için yapılan IELTS sınavında ayrı ayrı yazma, dinleme, okuma ve konuşma alanları ölçülmekte ve bu sınav geniş kitlelere uygulanabilmektedir.

2. SBS Türkçe sorularının tamamının amaç ve kazanımlarla ilgili olması olumlu bir yön iken tüm bu sınavlarda hiç soru çıkmamış amaç ve kazanımların da dikkate alınması gerekmektedir.

3. Soruların genellikle yorum ağırlıklı olması öğrencinin anlama seviyesini ölçmesi açısından olumludur ancak sadece yoruma dayalı bir ölçme ve değerlendirme doğru ve geçerli bir ölçme değerlendirme olmayacaktır. Öğrencilerin daha sonraki öğrenim hayatlarında kullanacakları bilgileri ölçen sorulara da yer verilmelidir. Özellikle dil bilgisi öğrenme alanında öğrencinin gramer bilgisini de ölçen sorulara yeterli oranda yer verilmelidir.

4. Dilbilgisi ve yazma öğrenme alanlarındaki amaç ve kazanımlar Türkçe derslerinin ölçülüp değerlendirilmesinde sınavların ortalama %50'sini oluşturmakta, özellikle kompozisyon soruları ile öğrencilerin düşündüklerini anlatabilmelerinin yanında bu anlatımı Türkçe'nin kurallarına uygun yazma ve noktalama kurallarına uyma becerileri de ölçülmektedir. Bu açıdan yazım ve noktalama işaretleri ile ilgili sorulara biraz daha ağırlık verilmelidir. Böylece Türkçe derslerindeki ölçme değerlendirme ile SBS'deki ölçme değerlendirme örtüşmüş olur.

5. Ders kitaplarındaki etkinlik örnekleri SBS Türkçe soruları ile örtüşmektedir ancak bu etkinliklerin bir kısmı da çoktan seçmeli test tekniğine uygun hazırlanmalıdır. Tema sonu değerlendirme sorularında önceki yıllarda çıkmış SBS Türkçe sorularına da yer verilmelidir.

KAYNAKÇA

- Adalı, Oya (1983). *Ana Dili Olarak Türkçe Öğretimi Üstüne*. Türk Dili, Dil Öğretimi Özel Sayısı, XLVII (379-380), 32-33
- Akersor Erkman, Fatma (2000). *Türkçe Örneklerle Dile Genel Bir Bakış*. İstanbul: Multilingual Yayınları
- Aksan, Doğan (1995). *Her Yönüyle Dil, Ana çizgileriyle Dilbilim*. Ankara: TDK Yayınları
- _____ (1999). *Anabilim*. Ankara: Engin yayınları
- Aktaş, Şerif ve Gündüz, Osman (2001) *Yazılı ve Sözlü Anlatım*. Ankara: Akçağ Yayınları
- Alkan, Cevat Deryakulu, Deniz ve Şimşek, Nurettin (1995). *Eğitim Teknolojisine Giriş*. Ankara: Anadolu Üniversitesi Yayınları
- Balcı, Ali (2001). *Sosyal Bilimlerde Araştırma*. Ankara: Pegem Yayıncılık
- Baykul, Yaşar (2009). *İlköğretimde Etkili Öğretme ve Öğrenme El Kitabı Modül 6*. Ankara: MEB Yayınları
- Beşkaya, Serra (2006). *OKS Türkçe Sorularının İlköğretim İkinci Kademe 1981 Türkçe Ders Programı ile Karşılaştırılması*, Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara
- Binyazar, Adnan (1998). *“Ana Dili Öğretiminde Yazınsal Alanlara Açılım”*, Ana Dilinde Çocuk Olmak-Yabancı Dilde Eğitim (Hazırlayan: Ayşe Kilimci) İstanbul: Papirüs Yayınevi
- Çetindağ, Zerrin (2003). *Liselere Giriş Sınavı (LGS) Soru Profili ve Bunun Türkçe Ders Kitaplarıyla Karşılaştırılması*, Yüksek lisans Tezi, Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul

- Demirel, Özcan (2000).*Eğitimde Program Geliştirme*. Ankara: Pegem Yayınevi
- Demirel, Özcan; Koç, Sadettin; Topbaş, Seyhun; Odabaşı, Ferhan; Namlu, Ayşen Gürcan; Yangın, Banu ve Müftüoğlu, Güneş (1998). *Türkçe Öğretimi* (editör: Seyhun Topbaş). Ankara: Anadolu üniversitesi, 1–21
- Ercilasun, Ahmet Bican (1999). <http://w.w.w.hurriyet.com.tr.99/01/04/>
- Erdem, Eda (2001). *Program Geliştirmede Yapılandırıcılık Yaklaşımı*, Yüksek Lisans Tezi, Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara
- Ergin, Muharrem (1998). *Türk Dil Bilgisi*. İstanbul: Bayrak Yayınları
- Göğüş, Beşir (1998). *Anadili Eğitim Programının Niteliği; Ana Dilinde Çocuk Olmak, Yabancı dilde Eğitim*. İstanbul: Papirüs Yayınevi
- Gökberk, Macit (1998). *Değişen Dünya Değişen Dil*. İstanbul. Yapı Kredi Yayınları
- Gültekin, Mehmet (2004). *Öğretme-Öğrenme Sürecinde Yeni Yaklaşımlar*. Anadolu Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Dergisi, 14 (1) 25–51
- Karasar, Niyazi (1999).*Bilimsel Araştırma Yöntemi-Kavramlar, İlkeler, Teknikler-*. Ankara: Nobel Yayın
- _____, (2006). *Bilimsel araştırma yöntemi*. Ankara: Nobel yayınları
- Kavcar, Cahit (1999). *Edebiyat ve Eğitim*. Ankara: Engin Yayınevi
- Kayaalp, İsa (1998). *İletişim ve Dil*. Ankara: Türkiye diyanet Vakfı Yayınları
- Kuş, Elif (2003). *Sosyal Bilimlerde Araştırma Teknikleri Nitel mi, Nicel mi?*.Ankara: Anı Yayıncılık

- Küçük, Salim (2002). *Örgün Eğitim İkinci Kademe Türkçe Öğretiminde Ölçme ve Değerlendirme Çalışmalarında Karşılaşılan Güçlükler* (Milli Eğitim 153–154. Sayısı). Ankara
- Lyons, John (1983). *Kurumsal Dilbilimine Giriş*, (Çeviren: Ahmet Kocaman). Ankara: TDK Yayınları
- MEB (2000). *İlköğretim Okulu Ders Programları Türkçe – Yazı Programı*6, 7,8. Ankara: MEB Yayınları
- _____ (2005) *İlköğretim Türkçe Dersi Öğretim Programı ve Kılavuzu*. Ankara: Devlet Kitapları Müdürlüğü Basımevi
- _____ (2006). *6, 7, 8. Sınıflar Türkçe Dersi Öğretim Programı*. Ankara
- Sever, Sedat; Kaya, Zekeriya ve Aslan, Canan (2006). *Etkinliklerle Türkçe Öğretimi*. Ankara: Morpa Yayınları
- Soykan, Ömer Naci (1998) *Arayışlar, Felsefe Konuşmaları 1* (2. Baskı). İstanbul: Küyerel Yayınları
- Tekin, Halil (1996). *Eğitimde Ölçme ve Değerlendirme*. Ankara: Yargı Yayınları
- Topbaş, Seyhun (1998) *Dil ve Kavram Gelişimi*. Ankara: Kök yayınları
- Türnüklü, Abbas (2000). *Eğitimbilim Araştırmalarında Etkin Olarak Kullanılabilecek Nitel Bir Araştırma Tekniği: Görüşme*. Eğitim Yönetimi, 6, 4, [543–559].
- Üstüner, Ahat ve Şengül, Murat (2002). *Çoktan Seçmeli Test Tekniğinin Türkçe Öğretimine Olumsuz Etkileri*. Fırat Üniversitesi, Sosyal Bilimler Dergisi, 14 (2), 197-208
- Vahapzade, Bahtiyar (1999). *Vatan Millet Anadili*. Ankara: Atatürk Kültür Merkezi Yayınları

Vardar, Berke (1998).Açıklamalı Dilbilim Terimleri Sözlüğü. İstanbul: ABC Yayınları

Variş, Fatma (1996). Eğitimde Program Geliştirme. Ankara. Alkım Kitabevi

Yalın, Halil İbrahim (2001). *Öğretim Teknolojileri ve Materyal Geliştirme*. Ankara: Nobel Yayınevi

Yıldırım, Ali; Şimşek, Hasan (2000). *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri*. Ankara Seçkin Yayınevi.

_____ (2005). *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri*. Ankara: Seçkin Yayıncılık

Yıldızlar, Mustafa Alkan, A (2005) *Başöğretmenlik, Uzman Öğretmenlik Sınavına Hazırlık El Kitabı*. Ankara: Tekağaç Yayınları

İnternet Adresleri

http://www.gunesdershanesi.com/index.php?option=com_content&view=article&id=354:8-sinif-sbs-sonuclarinindegerelendirilmesi&catid=16:sbs-haberleri&Itemid=79.11/06/2010

<http://www.edebiyatalemi.com/index.php/projeler/260-sbs-raporu>.11.06.2010

<http://www.internettv.turkceblog.com>

EKLER

Ek-1: Türkçe Dersi (2005) Öğretim Programı 6, 7, 8. Sınıflar Özel Amaçları

6, 7, 8. SINIFLAR ÖĞRENME ALANI: DİNLEME/İZLEME		
AMAÇ VE KAZANIMLAR	ETKİNLİK ÖRNEKLERİ	AÇIKLAMALAR
<p>1. Dinleme/izleme kurallarını uygulama</p> <p>1. Konuşmacının sözünü kesmeden sabır ve saygıyla dinler.</p> <p>2. Başkalarını rahatsız etmeden dinler/izler.</p> <p>3. Dinlenenle ilgili soru sormak, görüş bildirmek için uygun zamanda söz alır.</p> <p>4. Dinleme/izleme yöntem ve tekniklerini kullanır.</p>	<p> Grup tartışması: Öğrenciler gruplara ayrılır. Her grup bir sorun (yaşanılan bölgedeki çevre kirliliğine çözüm aramak, batmakta olan şirketlerini kurtarmak, bireysel başarılarını arttırmak vb) belirleyerek tartışır. Tartışma sırasında grup üyeleri dinlediklerinden hareketle konuşmalarını yaparlar (bk. Kılavuz).</p> <p> “Sabır Küpüm Çatlamaz!”: Öğretmen öğrencilerden bir tartışma konusu belirlemelerini ister. Öğrenciler, belirledikleri konuyla ilgili bir hafta boyunca araştırma yaparak konuya hazırlanır. Tartışma yapılmadan önce izleyicilerin arasından üç kişilik bir grup oluşturulur (Bu grup gizlice seçilmeli ve seçilenler dışında kimsenin haberi olmamalıdır). Bu grubun görevi tartışma sırasında konuşmacıların heyecanını artıracak, dinleyicilerin dikkatini dağıtacak davranışlarda bulunmaktır. Tartışma sırasında bu üç kişilik grubun yaptıklarına en güzel yaklaşımda bulunan tartışma grubu başarılı sayılır.</p> <p> “Kendini İzleme”: Öğrencilerin dinleme sürecindeki görüntüleri kamerayla kaydedilir ve kendilerine izletilir.</p> <p> “Çalar Saat”: Öğrenciler deney ve kontrol grubu olarak ikiye ayrılır. Gruplardan biri dinlerken, diğer grup arkadaşlarını gözlemler. Gözlenen öğrencilerin dinleme sırasındaki tutumları ile ilgili notlar alınır. Gruplar 10 dakikalık süre sonunda saatin çalmasıyla rol değiştirir. Dinleme sonrası alınan notlar paylaşılır.</p>	<p>[!] 1. 4. Her dinleme/izleme etkinliği belirli bir yöntem ve tekniğe göre yapılmalı, her etkinliğin farklı bir yöntemle yapılmasına özen gösterilmelidir.</p> <p> Dinleme/izleme kurallarını uygulamayla ilgili kazanımların değerlendirilmesinde; performans değerlendirme formları, süreç gelişim dosyaları, öz değerlendirme formları, gözlem formları kullanılabilir.</p>

ÖĞRENME ALANI: DİNLEME/İZLEME		
AMAÇ VE KAZANIMLAR	ETKİNLİK ÖRNEKLERİ	AÇIKLAMALAR
<p>2. Dinleneni/izleneni anlama ve çözümleme</p> <p>1. Dinlenenin/izlenenin bağlamından hareketle kelime ve kelime gruplarının anlamlarını çıkarır.</p> <p>2. Dinlediklerindeki/izlediklerindeki anahtar kelimeleri fark eder.</p> <p>3. Dinlediklerinin/izlediklerinin konusunu belirler.</p> <p>4. Dinlediklerinin/izlediklerinin ana fikrini/ana duygusunu belirler.</p> <p>5. Dinlediklerindeki/izlediklerindeki yardımcı fikirleri/duyguları belirler.</p> <p>6. Dinlediklerindeki/izlediklerindeki olay, yer, zaman, şahıs, varlık kadrosu ve bunlarla ilgili unsurları belirler.</p> <p>7. Dinlediklerinde/izlediklerinde sebep-sonuç ilişkilerini belirler.</p> <p>8. Dinlediklerinde/izlediklerinde amaç-sonuç ilişkilerini belirler.</p> <p>9. Dinlediklerindeki/izlediklerindeki örtülü anlamları bulur.</p> <p>10. Dinlediklerini/izlediklerini kronolojik sıra ve mantık akışı içinde özetler.</p> <p>11. Dinlediklerine/izlediklerine ilişkin sorular oluşturur.</p> <p>12. Dinlediklerine/izlediklerine ilişkin sorulara cevap verir.</p>	<p> Eşleştirme: Dinlenende/izlenende geçen kelimeler eş, yakın ya da zıt anlamlısıyla eşleştirilir (1. kazanım).</p> <p> “Beğendim, çünkü..”: Dinlenenlerin/izlenenlerin beğenilme sebebinin açıklandığı bir çizelge hazırlanır (bk. Kılavuz).</p> <p> Soru bankası oluşturma: Dinlenenle/izlenenle ilgili sorular hazırlanır. Hazırlanan sorular bir kutuda toplanır. Kurada seçilen soru nitelikli bulunursa, hazırlayan ve cevaplayan alkışlanır. Bunlar arasından seçilenler cevaplandırılır (11. kazanım).</p> <p> Film İzliyoruz: Kazanımlara yönelik olarak hazırlanan çalışma kâğıtları izlenen çizgi filmde/ filmde/animasyondan hareketle doldurulur. İzlenenlerden yola çıkılarak grup içinde kısa konuşmalar yapılır (bk. Kılavuz).</p> <p> Sorulara yönelik dinleme: Dinlenecekleri/izlenecekleri yönelik olarak hazırlanan sorular, daha önceden oluşturulan gruplara dağıtılır. Dinleme, sorulara cevap aramaya yönelik olarak yapılır (12. kazanım).</p> <p> “Ben olsaydım..”: Öğrenciler, kahraman veya konuşmacının yerine geçerek onların duygu ve düşüncelerini kendi bakış açılarıyla ifade eder (15. kazanım).</p>	<p>[!] Dinleneni/izleneni anlama ve çözümlenmeye yönelik kazanımların gerçekleştirilmesinde dinleme/izleme materyallerinden (kaset, CD vb) hareket edilir.</p> <p>2.1. Öğrenciler tahminlerinin doğruluğunu kontrol etmek amacıyla sözlük kullanmaya yönlendirilir. Öğretmen tarafından sunulan örneklerin yanında öğrencilerin anlamını bilmediği kelime ve kelime gruplarıyla ilgili çalışmalara da yer verilir. Örneklerden hareketle öğrencilerin “gerçek, mecaz, anlam ile terim anlamı”nı kavramaları sağlanır.</p> <p>2.2. Dinlenenlerde/izlenenlerde çağrışıma açık, konunun anlaşılmasına yardımcı olan ve hatırlamayı kolaylaştıran kelimelere dikkat edilir.</p> <p>2.4. Ana fikir/ana duygu bulunurken öğrencilerin düşüncelerini serbestçe ve kendine özgü bir şekilde ifade etmelerine imkân verilir.</p> <p>2.9. Cümlede doğrudan söylenmeyen ancak cümlenin anlamından</p>

<p>13. Dinlediklerinde/izlediklerinde yer alan öznel ve nesnel yargıları ayırt eder.</p> <p>14. Dinlediklerine/izlediklerine ilişkin karşılaştırmalar yapar.</p> <p>15. Kendisini şahıs ve varlık kadrosunun yerine koyarak olayları, duygu, düşünce ve hayalleri yorumlar.</p> <p>16. Dinlediklerinde/izlediklerinde ortaya konan sorunlara farklı çözümler üretir.</p> <p>17. İpuçlarından hareketle dinlediklerine/izlediklerine yönelik tahminlerde bulunur.</p> <p>18. Dinlediklerinin/izlediklerinin öncesi ve/veya sonrasına ait kurgular yapar.</p> <p>19. Dinlediklerinin/izlediklerinin başlığı/adı ile içeriği arasındaki ilişkiyi ortaya koyar.</p> <p>20. Dinlediği/izlediği metne farklı başlıklar bulur.</p> <p>21. Görsel/işitsel unsurlarla dinledikleri/izledikleri arasında ilgi kurar.</p> <p>22. Şiir dilinin farklılığını ayırt eder.</p> <p>23. Şiirin kendisinde uyandırdığı duyguları ifade eder.</p> <p>24. Dinlediklerini/izlediklerini kendi hayatı ve günlük hayatla karşılaştırır. Dinlediği/izlediği kişi, konu ya da metnin yazarı/şairi hakkında bilgi edinir.</p>	<p> Balık kılıcı oluşturma: Belirlenen bir sorun, çizilen bir balık kılıcı şeklinin başına yazılır. Her bir alt sorun balığın bir kılıcıymış gibi yerleştirilir. Böylece ana sorunun ortaya çıkmasına sebep olan alt sorunlar belirlenerek soruna çözüm önerilerinde bulunulur (16. kazanım).</p> <p> “Sıra Sende”: Dinleme/izleme süreci yarıda kesilerek dinlenenin/izlenenin devamı tahmin edilir (18. kazanım).</p> <p> Diyalog tamamlama: Dinlenen metinle paralel olarak verilen çalışma kâğıdındaki boş bırakılan yerler uygun konuşma cümleleriyle tamamlanır (17. kazanım).</p> <p> “Kafdağı’na Yolculuk”: Bir masal dinlenerek çalışma kâğıtları doldurulur. Masalın sonu değiştirilerek yeniden kurgulanır (18. kazanım) (bk. Kılavuz).</p> <p> “Duyguyu Tahmin Et!”: Bir cümle farklı ses tonlarında kaydedilerek öğrencilerden hangi duyguyu yansıttığını bulmaları istenir (bk. Kılavuz).</p>	<p>çıkartılabilecek diğer yargılar bulunur. Örneğin Mehmet Akif Ersoy’un “Allah bir daha bu millete İstiklal Marşı yazdırmasın!” ifadesinden “Bir daha milletimiz bağımsızlık savaşı vermek zorunda kalmayın, aynı zor günler yaşanmasın.” yargılarına ulaşılabilir.</p> <p>2. 13. Konuşmacının görüşlerini ve kişisel yorumlarını yansıttığı cümleler ile genel geçer doğruları ifade eden cümleler ayırt edilir.</p> <p> Dinleneni/izleneni anlama ve çözümlenme ile ilgili kazanımların değerlendirilmesinde; açık uçlu, kısa cevaplı, doldurmalı sorular; çalışma kâğıtları, proje değerlendirme formları, performans değerlendirme formları, kavram haritası, standart testler, süreç gelişim dosyaları, eşleştirme testleri, öz değerlendirme formları, gözlem formları kullanılabilir.</p>
---	--	--

ÖĞRENME ALANI: DİNLEME/İZLEME		
AMAÇ VE KAZANIMLAR	ETKİNLİK ÖRNEKLERİ	AÇIKLAMALAR
<p>3. Dinlediklerini/izlediklerini değerlendirme</p> <p>1. Dinlediklerini/izlediklerini dil ve anlatım yönünden değerlendirir.</p> <p>2. Dinlediklerini/izlediklerini içerik yönünden değerlendirir.</p> <p>3. Dinlediği/izlediği kişiyi sesini ve beden dilini etkili kullanma yönünden değerlendirir.</p>	<p> “Bir de Bana Sor”: Öğretmenle birlikte dinlenenleri değerlendirme ölçütleri belirlenir. Sınıfta bir metin okunur. Dinlenen bu metinle ilgili olarak bir öğrenci röportaj yapma görevini üstlenir. Sınıfta bir mikrofonla dolaşarak dinlenenlerle ilgili ölçütlere dayalı olarak öğrencilerin görüşlerini sorar. Öğrenciler görüşlerini söyledikten sonra sınıftaki diğer öğrencilerden bu görüşe katılıp katılmadıklarını belirtmeleri istenir.</p>	<p>3. 1. Dil ve anlatım açısından değerlendirme çalışmaları etkinlikler aracılığıyla yapılır. Metnin dil ve anlatım yönünden değerlendirilmesinde uygulanacak etkinlikler, dinlenende/izlenende öne çıkan anlatım özellikleri doğrultusunda yapılmalıdır. Bu amaçla düzenlenecek etkinlikler ile öğrencinin metni “Açık, anlaşılır, sade bir dil kullanılmış; anlatım etkileyici ve sürükleyici.” gibi basmakalıp ifadelerle değerlendirmesinin önüne geçilmelidir.</p> <p> Dinlediklerini/izlediklerini değerlendirmeye ilgili kazanımların değerlendirilmesinde; açık uçlu, kısa cevaplı, doldurmalı sorular; çalışma kâğıtları, performans değerlendirme formları, kavram haritası, standart testler, eşleştirme testleri, gözlem formları kullanılabilir.</p>

ÖĞRENME ALANI: DİNLEME/İZLEME		
AMAÇ VE KAZANIMLAR	ETKİNLİK ÖRNEKLERİ	AÇIKLAMALAR
<p>4. Söz varlığını zenginleştirme</p> <p>1. Kelimeler arasındaki anlam ilişkilerini kavrayarak birbiriyle anlamca ilişkili kelimelere örnek verir.</p> <p>2. Aynı kavram alanına giren kelimeleri, anlam farklılıklarını dikkate alarak kullanır.</p> <p>3. Tekerleme, sayısmaca, bilmece ve yanıltmacaları ezberler/kullanır.</p> <p>4. Şiir, türkü, şarkı türlerinde metinler ezberler.</p> <p>5. Dinlediklerinde/izlediklerinde geçen kelime, deyim ve atasözlerini cümle içinde kullanır.</p> <p>6. Dinlediklerinden/izlediklerinden hareketle yeni öğrendiği kelimelerden sözlük oluşturur.</p>	<p>📖 Grublama: Öğrencilere “sandale, gemi, feribot, sal” gibi aynı kavram alanına giren kelimeler verilir. Bu kelimelerin ortak ve birbirinden farklı yönlerini belirleyerek kelimeleri tanımlamaları istenir (2. kazanım).</p> <p>📖 Derleme: Tekerleme, sayısmaca, bilmece ve yanıltmaca gibi sözlü kültür ürünleri derlenir. Öğrencilerden derledikleri tekerleme, sayısmaca, bilmece ve yanıltmacalardan bazılarını ezberleyerek sınıfta arkadaşlarıyla paylaşmaları istenir (3. kazanım).</p> <p>📖 “Çin Seddi”: Ortaya iki paralel çizgi çizilerek hayalî bir Çin Seddi oluşturulur. Bir muhafız seçilir. Muhafızın görevi belirsiz sesler çıkararak tekerlemenin söylenmesini engellemektir. Beşer kişilik iki gruba ayrılan öğrencilerden ezberlediği tekerlemeyi söyleyenler muhafızı geçerek Çin Seddi’ni aşar (3. kazanım).</p> <p>📖 “Yenilerini Ekledim”: Öğrenciler gruplara ayrılır. Her gruba dinleyerek ezberlemeleri için şiir, mâni veya tekerleme türlerinden biri verilir. Her gruptan bir öğrenci, seçilen şiiri arkadaşlarına belirlenen süre içerisinde tekrarlayarak okur. Verilen sürede hangi grup ezberlerse ödüllendirilir (3 ve 4. kazanım).</p> <p>📖 “Sözlük Oluşturuyorum”: İsim veya fiillerden sözlük oluşturulur (6. kazanım) (bk. Kılavuz).</p>	<p>4. 1. Eş anlamlılık, yakın anlamlılık, karşıt anlamlılık, eş seslilik ilişkileri üzerinde durulur. 7. sınıfta fiil çekimi ile ilişkilendirilerek olumsuz anlamın zıt anlam olmadığı vurgulanır.</p> <p>4. 2. Metin işlenişi sırasında yalnız dinlenenlerde/izlenenlerde geçen kelimelere değil, kelimenin kavram alanına giren diğer kelimelere de değinilir. Örneğin; metinde yat kelimesi geçiyorsa “gemi, tekne, kotra, sandale, yelkenli” gibi kelimelere de değinilerek aynı kavram alanına giren bu kelimeler arasındaki anlam farklılıkları da verilir.</p> <p>[!] Söz varlığını zenginleştirme çalışmalarında Türkçe sözlük, atasözleri ve deyimler sözlüğü, terimler sözlüğü, ansiklopedik sözlük vb. den yararlanır.</p> <p>📖 Söz varlığını zenginleştirme ile ilgili kazanımların değerlendirilmesinde; açık uçlu, kısa cevaplı, doldurulmalı sorular; çalışma kâğıtları, performans değerlendirme formları, kavram haritası, süreç gelişim dosyaları, eşleştirme testleri, öz değerlendirme formları, gözlem formları kullanılabilir.</p>

ÖĞRENME ALANI: DİNLEME/İZLEME		
AMAÇ VE KAZANIMLAR	ETKİNLİK ÖRNEKLERİ	AÇIKLAMALAR
<p>5. Etkili dinleme/izleme alışkanlığı kazanma</p> <ol style="list-style-type: none"> Yaşına ve seviyesine uygun sanat ve bilim etkinliklerine dinleyici/izleyici olarak katılır. Şiir, hikâye, masal dinletilerine katılır. Çok yönlü iletişim araçlarındaki yayınlardan ilgi, istek ve ihtiyaçlarına uygun olanlarını takip eder. Kaset, CD, film vb. kaynaklardan kişisel arşiv oluşturur. 	<p>☛ Gezi: Sanat ve bilim etkinlikleri için gezi düzenlenir (1. kazanım).</p> <p>☛ “Ben Bilinçli Bir İzleyiciyim”: Öğrencilerden bir hafta boyunca televizyondan izledikleri ya da radyodan dinledikleri programların listesini çıkarmaları ve bu programları izleme sebeplerini açıklamaları istenir. Aynı programı dinleyen/izleyen öğrencilere sırasıyla söz hakkı verilir (3. kazanım).</p>	<p>[!] Okul dışında dinlenerek/izlenerek kazanılan bilgiler sınıfta paylaşılır. Öğrencilerin okul dışı dinleme/izleme etkinlikleri düzenli aralıklarla takip edilir.</p> <p>☐ Etkili dinleme/izleme alışkanlığını kazanmayla ilgili kazanımların değerlendirilmesinde; açık uçlu, kısa cevaplı sorular; proje değerlendirme formları, performans değerlendirme formları, süreç gelişim dosyaları, öz değerlendirme formları, gözlem formları kullanılabilir.</p>

6, 7, 8. SINIFLAR		
ÖĞRENME ALANI: KONUŞMA		
MAÇ VE KAZANIMLAR	ETKİNLİK ÖRNEKLERİ	AÇIKLAMALAR
<p>1. Konuşma kurallarını uygulama</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Konuşmaya uygun ifadelerle başlar. 2. Konuşma sırasında uygun hitap ifadeleri kullanır. 3. Bulunduğu ortama uygun bir konuşma tutumu geliştirir. 4. Standart Türkçe ile konuşur. 5. Türkçe'nin kurallarına uygun cümleler kurar. 6. Yabancı dillerden alınmış, dilimize henüz yerleşmemiş kelimelerin yerine Türkçelerini kullanır. 7. Karşısındakinin algılamakta zorluk çekmeyeceği bir hızda ve akıcı biçimde konuşur. 8. Konuşmasında nezaket kurallarını uyar. 9. Olayları ve bilgileri sıraya koyarak anlatır. 10. Konuşmasında sebep-sonuç ilişkileri kurar. 11. Konuşmasında amaç-sonuç ilişkileri kurar. 12. Tekrara düşmeden konuşur. 13. Konuşmayı uygun ifadelerle bitirir. 	<p> Günün sözü/haftanın sözü: Temayla/konuyla ilgili bir özdeyiş, günün veya haftanın sözü olarak seçilir. Sınıf panosuna veya tahtaya yazılarak düşündürdükleri hakkında konuşulur.</p> <p> Yerine geçme: Öğretmen tarafından olaya dayalı bir konu seçilerek sınıfta anlatılır. Öğrenciler “Ben olsaydım..” düşüncesinden hareketle olayı kendine göre yeniden yorumlar.</p> <p> “Bizimkiler”: Öğrenciler gruplara ayrılır. Her grup, farklı ortamlarda yapılan konuşmalardan (pazara giden bir ailenin satıcılarla yaptığı konuşmalar, aile fertleri arasında geçen konuşmalar veya arkadaşlarıyla gittikleri bir gezi sırasında yaptıkları konuşmalar) birini seçerek yazıya geçirir. Yazılanlardan hareketle günlük konuşma örnekleri sınıf ortamında canlandırılır. En güzel canlandırma yapan grup ödüllendirilir (bk. Kılavuz).</p> <p> Diyalog kurma: Sınıf iki gruba ayrılır. Her bir grup farklı ortamda (tanışma, kutlama) yapılan bir konuşma metni hazırlar. Gruptan iki öğrenci nezaket ifadeleri içeren diyalogu canlandırır (8. kazanım).</p> <p> “Bizim Usta'nın Mutfağından”: Geleneksel bir yemeğin yapılışı anlatılır (9. kazanım) (bk. Kılavuz).</p>	<p>1. 1. “Merhaba, günaydın, afedersiniz, hoş geldiniz” vb. iletişimi başlatmak için kullanılan ifadeler üzerinde durulur.</p> <p>1. 4. Standart Türkçe: Türkçe'nin toplumda saygınlık uyandıran, konuşma dilindeki farklılıkları ortadan kaldıran, yazımı Türk Dil Kurumu tarafından belirlenmiş, yazılan ve konuşulan ideal biçimidir.</p> <p>[!] Kısaltmalarda Türk alfabesindeki harflerin okunuşuna uyulur.</p> <p>1. 13. “Teşekkür ederim, görüşmek üzere” vb. ifadeler üzerinde durulur.</p> <p> Konuşma kurallarını uygulamayla ilgili kazanımların değerlendirilmesinde; açık uçlu, kısa cevaplı, doldurmalı sorular; çalışma kâğıtları, proje değerlendirme formları, performans değerlendirme formları, süreç gelişim dosyaları, değerlendirme anketleri, eşleştirme testleri, öz değerlendirme formları, gözlem formları kullanılabilir.</p>

ÖĞRENME ALANI: KONUŞMA		
AMAÇ VE KAZANIMLAR	ETKİNLİK ÖRNEKLERİ	AÇIKLAMALAR
<p>2. Sesini ve beden dilini etkili kullanma</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Konuşurken nefesini ayarlar. 2. İşitilebilir bir sesle konuşur. 3. Kelimeleri doğru telaffuz eder. 4. Konuşurken gereksiz sesler çıkarmaktan kaçınır. 5. Uygun yerlerde vurgu, tonlama ve duraklama yapar. 6. Yapmacıktan, taklit ve özentiden uzak bir sesle konuşur. 7. Sözleriyle jest ve mimiklerinin uyumuna dikkat eder. 8. Canlandırmalarda, sesini varlık ve kahramanları çağrıştıracak şekilde kullanır. 9. Dinleyicilerle göz teması kurar. 	<p> Canlandırma: Pantomima yapılır, kukla oynatılır, Hacivat ve Karagöz oynatılır/canlandırılır.</p> <p> “Arkası Yarın”: Bir tiyatro oyunu belirlenir ve bölümlere ayrılır. Her gün bir bölüm, okulda bulunan ses sistemi kullanılarak yayınlanır.</p> <p> “Resimlerle Efsane”: Öğrenciler gruplara ayrılır. Her grupta bazı öğrenciler hikâyeye anlatıcılığı, bazıları da resimleme görevlerini üstlenirler. Hikâyeye anlatıcıları, seçtikleri hikâyeye veya efsaneyi bölümlere ayırarak aralarında paylaşırlar. Resimleme görevini üstlenen öğrenciler, o döneme ait el sanatlarını araştırarak önemli olayları resimlerle anlatırlar. Dönemi yansıtan kıyafet ve müzik de kullanılabilir. Her grup, anlatacakları hikâyeye veya efsane ile ilgili ön bilgilerin yer aldığı bir davetiye hazırlar. Sınıf arkadaşlarına ve ailelerine hazırladıkları programı sunarlar (bk. Kılavuz).</p> <p> “Duygulu İfadeler”: Bir cümle farklı duygu tonlarıyla söylenir.</p> <p> “Gören Ben, Oynayan Ben”: İşlenen konuyla/temayla ilgili kavramlar, oluşturulan gruplara ders dışında hazırlanmak üzere dağıtılır. Gerekli araştırmalar yapıldıktan sonra senaryolar oluşturularak sınıfta canlandırılır.</p> <p> “Ah Bir Bakan Olsam!”: Bir okul açılışında konuşma yapmak üzere öğrencilerden birkaçı Millî Eğitim Bakanı rolünü üstlenir. Öğrenciler, bakan rolü alan öğrenci sayısı kadar gruplara ayrılır. Bu gruplar, bakanın ekibi olarak belirle-</p>	<p> Sesini ve beden dilini etkili kullanmayla ilgili kazanımların değerlendirilmesinde öz değerlendirme formları, gözlem formları kullanılabilir.</p>

dikleri herhangi bir konuda konuşma metni hazırlarlar. Bakan rolünü ve konuşmasını en güzel yapan öğrenci ve ekibi ödüllendirilir.

🏠 **“Türkülerin Dilinden”**: Öğrencilerden yörelerinde söylenen bir türkünün hikâyesini araştırmaları istenir. Türkünün hikâyesi sınıfta canlandırılarak anlatılır.

🏠 **“Bana Bir Masal Anlat”**: Masal anlatma yarışması düzenlenir (bk. Kılavuz).

🏠 **“Meddah Sınıfta”**: Öğrencilerden biri tarihî bir olayı veya beğendiği bir hikâyeyi seçer. Öğrenci konuya ve canlandığı şahıs veya varlığın özelliğine uygun bir üslûpla hikâyeyi anlatır.

🏠 **“Tarihî Buluşma”**: Tarihteki bir şahsiyet ile günümüzdeki bir ünlünün herhangi bir konu hakkında sohbet etmelerini sağlamak amacıyla iki öğrenci belirlenir. Belirlenen öğrenciler bu iki ünlüyü konuştururlar.

🏠 **“Maymun Gözünü Açtı”**: Deyim ve atasözlerinin hikâyesi araştırılarak sınıfta anlatılır. Anlatımlar içeriğe uygun resimler yapılarak desteklenir (bk. Kılavuz)

ÖĞRENME ALANI: KONUŞMA		
AMAÇ VE KAZANIMLAR	ETKİNLİK ÖRNEKLERİ	AÇIKLAMALAR
<p>Hazırlıklı konuşmalar yapma</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Konuşma konusu hakkında araştırma yapar. 2. Konuşma metni hazırlar. 3. Konuşmasını bir ana fikir etrafında planlar. 4. Ana fikri yardımcı fikirlerle destekler. 5. Konunun özelliğine uygun düşünceyi geliştirme yollarını kullanır. 6. Atasözü, deyim ve söz sanatlarını uygun durumlarda kullanarak anlatımını zenginleştirir. 7. Konuşmasını sunarken görsel, işitsel materyalleri ve farklı iletişim araçlarını kullanır. 8. Konuşma öncesinde konuyla ilgili açıklamalar yapar. 9. Konuşma sırasında sorulan sorulara açık, yeterli ve doğru cevaplar verir. 10. Konuşmasında dikkati dağıtacak ayrıntılara girmekten kaçınır. 11. Konuşmasını belirlenen sürede ve teşekkür cümleleriyle sona erdirir. 12. Konuşma yöntem ve tekniklerini kullanır. 	<p>🏠 “Ben Bir Rehberim”: Yaşanılan bölgenin tarihî mekânlarına veya doğal güzelliği olan yerlerine gezi düzenlenir. Öğrencilerden biri veya birkaçı rehber olarak görevlendirilir. Görevli öğrenciler tanıtacakları mekânlarla ilgili yeterli bilgi toplarlar. Gezi sırasında arkadaşlarına rehberlik yaparak mekânı tanıtır (1. kazanım) (bk. Kılavuz).</p> <p>🏠 “Zaman Tüneli”: Tarihteki veya günümüzdeki ünlüler ile hayalî bir sohbet yapmak amacıyla iki öğrenci seçilir. Ünlülerin konuşacakları konuların güncel olmasına özen gösterilir. Yapılacak bu sohbetle ilgili konuşma metni hazırlanır. Seçilen iki öğrenci bu sohbeti canlandırır.</p> <p>🏠 “Dil Yâresi”: Türkçe'nin doğru, güzel ve etkili kullanımına yönelik olarak açık oturum düzenlenir. Bir grup öğrenci konuyu tartışırken diğer öğrenciler tarafından hazırlanan sorular konuşmacılara yöneltilir (bk. Kılavuz).</p> <p>🏠 Röportaj yapma: Herhangi bir meslek mensubuyla röportaj yapılır.</p> <p>🏠 Münazara: Öğrenciler gruplara ayrılır. Gruplar, kura ile belirlenen konulara hazırlanarak tartışılır (bk. Kılavuz).</p> <p>🏠 Çapraz sorgu: Bir konu seçilir. Üç kişilik gruplara ayrılan öğrencilerden ikisi konu ile ilgili sorular sorarken üçüncü öğrenci soruları cevaplandırır (bk. Kılavuz).</p>	<p>3.5.Tanımlama, betimleme, örnekleme, karşılaştırma, tanık gösterme, benzetme ve sayısal verilerden yararlanılarak ana fikir desteklenir.</p> <p>3.8.Konunun geçmişi, konuşma sırasında nelere değinileceği dinleyicilere açıklanır.</p> <p>[!] 3. 12. Her konuşma etkinliği belirli bir yöntem ve tekniğe göre yapılmalı, her etkinliğin farklı bir yöntemle yapılmasına özen gösterilmelidir.</p> <p>📁 Hazırlıklı konuşma yapmayla ilgili kazanımların değerlendirilmesinde; açık uçlu, kısa cevaplı, doldurulmalı sorular; çalışma kâğıtları, proje değerlendirme formları, performans değerlendirme formları, süreç gelişim dosyaları, değerlendirme anketleri, eşleştirme testleri, öz değerlendirme formları, gözlem formları kullanılabilir.</p>

ÖĞRENME ALANI: KONUŞMA		
AMAÇ VE KAZANIMLAR	ETKİNLİK ÖRNEKLERİ	AÇIKLAMALAR
<p>4. Kendi konuşmasını değerlendirme</p> <p>1. Konuşmasını içerik yönünden değerlendirir.</p> <p>2. Konuşmasını dil ve anlatım yönünden değerlendirir.</p> <p>3. Konuşmasını sunum tekniği yönünden değerlendirir.</p> <p>4. Konuşmasını, sesini ve beden dilini kullanma yönünden değerlendirir.</p>		<p>☐ Kendi konuşmasını değerlendirmeye ilgili kazanımların değerlendirilmesinde; açık uçlu, kısa cevaplı sorular; performans değerlendirme formları, süreç gelişim dosyaları, değerlendirme anketleri, öz değerlendirme formları, gözlem formları kullanılabilir.</p>

ÖĞRENME ALANI: KONUŞMA		
AMAÇ VE KAZANIMLAR	ETKİNLİK ÖRNEKLERİ	AÇIKLAMALAR
<p>5. Kendini sözlü olarak ifade etme alışkanlığı kazanma</p> <p>1. Duygu, düşünce, hayal, izlenim ve deneyimlerini sözlü olarak ifade eder.</p> <p>2. Anlamadıklarını ve merak ettiklerini sorar.</p> <p>3. Sorunlarına konuşarak çözüm arar.</p> <p>4. Yeni öğrendiği kelime, kavram, atasözü ve deyimleri kullanır.</p>	<p> “Hayallerim ve Ben”: Hayallerini gerçekleştiren bir kişinin hayatı araştırılarak anlatılır. Öğrencilerden kendi hayallerini anlatmaları istenir (1. kazanım).</p> <p> “Bir Kuş Olsaydım!”: Öğrenciler kendilerini bir kuş olarak hayal ederler. Nereye ve kimin yanına gitmek istediklerini sebepleriyle anlatırlar (1. kazanım).</p> <p> Rüya anlatma: Rüyalar hakkında konuşulur (1. kazanım).</p> <p> “Hakkımı Arıyorum!”: Öğrenciler, aralarında rol dağılımı yaparak hakkını aramayla ilgili bir olayı canlandırırlar (3. kazanım) (bk. Kılavuz).</p> <p> Diyalog kurma:</p> <p>-Beslenmek istenen bir hayvan konusunda anne ve babanın ikna edilmesi için bir diyalog yazılır ve sınıfta canlandırılır.</p> <p>-Gitmek istenilen bir yer hakkında anne ve babanın ikna edilmesi için bir diyalog yazılır ve sınıfta canlandırılır.</p> <p>-Edinilmek istenen meslek hakkında anne ve babanın ikna edilmesi için bir diyalog yazılır ve sınıfta canlandırılır.</p> <p> “Güzel Bir Gün”: Öğretmen, yaşadığı güzel ve kötü bir günü sınıfla paylaşır. Öğrencilerden kendi tecrübelerini anlatmalarını ister. İkili liste yapılır. Birine yaşanan kötü günün olayları, diğerine de bunu güzel bir güne dönüştürmek için neler yapılması gerektiği yazılır (3. kazanım) (bk. Kılavuz).</p> <p> “Beni Affeder misin?”: Öğrencilere “Sizi üzen, inciten, öfkeliendiren davranışlar nelerdir?” sorusu yöneltilerek böyle durumlarda nasıl tepki gösterilmesi gerektiği tartışılır (3. kazanım) (bk. Kılavuz).</p> <p> “Çözüm Yolları”: Öğrencilere bir metin okutulur. Okunan metindeki kahramanın yerine geçilerek karşılaşılan sorunlara çözüm üretilir (bk. Kılavuz).</p> <p> “Ben Olsaydım...” kalıp ifadesinden yola çıkılarak duygu ve düşünceler yazılır (bk. Kılavuz).</p>	<p>[!] Öğrencilerin duygu ve düşüncelerini serbestçe ifade edebilmeleri için uygun ortam oluşturulur.</p> <p>[!] Öz güven ve cesareten yoksun olan öğrencilere konuşma etkinliklerinde özellikle görev verilir. Konuşmaları sırasında bu öğrenciler cesaretlendirilir. Konuşma hataları uygun bir zamanda ve uygun bir dille belirtilir.</p> <p>5. 4. Öğrencilerin kendilerini zengin bir söz varlığı kullanarak ifade etmeleri üzerinde durulur.</p> <p> Kendini sözlü olarak ifade etmeyle ilgili kazanımların değerlendirilmesinde; açık uçlu, kısa cevaplı sorular; çalışma kâğıtları, proje değerlendirme formları, performans değerlendirme formları, süreç gelişim dosyaları, değerlendirme anketleri, öz değerlendirme formları, gözlem formları kullanılabilir.</p>

6, 7, 8. SINIFLAR		
ÖĞRENME ALANI: OKUMA		
AMAÇ VE KAZANIMLAR	ETKİNLİK ÖRNEKLERİ	AÇIKLAMALAR
<p>1. Okuma kurallarını uygulama</p> <p>1.Sesini ve beden dilini etkili kullanır.</p> <p>2. Akıcı biçimde okur.</p> <p>3. Kelimeleri doğru telaffuz eder.</p> <p>4. Sözün ezgisine dikkat ederek okur.</p> <p>5. Okuma yöntem ve tekniklerini kullanır.</p>	<p> “Ana Haber Bülteni”: Bir konu belirlenir ve belirlenen konu hakkında öğrencilerden bir haber metni oluşturmaları istenir. Hazırlanan haber metni televizyon hâline getirilmiş karton kutunun arkasından bir öğrenciye okutulur. Diğer öğrencilerden okuyan öğrencinin telaffuzuna, nefesini ayarlamasına ve noktalama işaretlerine dikkat ederek okumasına puan vermeleri istenir.</p> <p> “Beni Dinler misin?”: Öğrenciler tarafından seslendirilen hikâye, fıkra, şiir, tekerleme, anı, bilmece, atasözü veya özlü sözlerden oluşan bir kaset doldurulur. Kasete bir isim bulunur. Kaset kapağı tasarlanır. Reklam afişi hazırlanarak satışa sunulur (bk. Kılavuz).</p> <p> “Şiir Bahçesinden”: Öğrenciler sevdikleri şiirleri seçerek kendi aralarında okuma yarışması düzenlerler. Sınıf içerisinden beş kişilik bir jüri belirlenir. Jüri, elindeki değerlendirme kartlarına göre şiirini en iyi okuyan öğrenciyi belirler (bk. Kılavuz).</p> <p> “Sözün Ezgisi”: Şiir, içeriğine uygun sözsüz bir müzik eşliğinde okunur.</p> <p> Yarışma: Öğretmen tarafından bir haber metni seçilir. Farklı öğrencilere bu metin verilir. Metni en akıcı şekilde okuyan öğrenci</p>	<p>[!] Metin öğrenciler tarafından okunmadan önce, öğretmen örnek okuma yapabilir. Örnek okuma, metnin niteliğine ve seçilen yöntemin özelliğine göre metnin bütününe yönelik olarak yapılabileceği gibi belli bölüme yönelik olarak da yapılabilir. Örnek okumadan hareketle telaffuzu zor olan kelimeler; vurgu ve tonlama gerektiren cümlelerin okunuşuyla ilgili alıştırmalar yaptırılır.</p> <p>[!] Sesli ve sessiz okumada hata yapan öğrencilere geribildirimde bulunulur. Gerekli görülen öğrenciler ses terapistlerine yönlendirilir.</p> <p>1. 1. Sesini mekâna ve dinleyiciye göre ayarlamamanın, nefesi kontrol etmenin önemi vurgulanır.</p>

	<p>öğrencilere bu metin verilir. Metni en akıcı şekilde okuyan öğrenci ödüllendirilir.</p> <p> “Tekerleme Söyleyelim”: Bu etkinlik farklı şekillerde yapılabilir:</p> <p>-Öğrenciler gruplara ayrılır. Bir tekerleme verilerek gruptaki her öğrenci tarafından sırayla okunur.</p> <p>-Tekerlemeler, gruplara ayrılan öğrencilere liste hâlinde dağıtılır. Her grubun, verilen tekerlemeyi hatasız okuyan öğrencisi/öğrencileri kendi grubu tarafından belirlenir ve bunlardan yeni gruplar oluşturularak verilen listedeki tekerlemeleri okumaları istenir. Grup oluşturma işlemi, tekerlemeyi en iyi okuyan öğrenci belirlenene kadar devam eder ve bu öğrenci ödüllendirilir.</p>	<p>1. 2. Akıcı biçimde okumada noktalama işaretlerinin işlevine dikkat çekilir.</p> <p>[!] 1. 4. Gerekli yerlerde vurgu, tonlama, duraklama ve ulama yapılır.</p> <p>[!] Kısaltmalarda Türk alfabesindeki harflerin okunuşuna uyulur.</p> <p>1. 5. Her okuma etkinliği belirli bir yöntem ve tekniğe göre yapılmalı, her etkinliğin farklı bir yöntemle yapılmasına özen gösterilmelidir.</p> <p> Okuma kurallarını uygulama ile ilgili kazanımların değerlendirilmesinde; öz değerlendirme formları, gözlem formları, okuma gelişim dosyası kullanılabilir.</p>
--	---	--

ÖĞRENME ALANI: OKUMA		
AMAÇ VE KAZANIMLAR	ETKİNLİK ÖRNEKLERİ	AÇIKLAMALAR
<p>2. Okuduğu metni anlama ve çözümleme</p> <p>1. Metnin bağlamından hareketle kelime ve kelime gruplarının anlamlarını çıkarır.</p> <p>2. Metindeki anahtar kelimeleri belirler.</p> <p>3. Metnin konusunu belirler.</p> <p>4. Metnin ana fikrini/ana duygusunu belirler.</p> <p>5. Metindeki yardımcı fikirleri/duyguları belirler.</p> <p>6. Anlatımın kimin ağzından yapıldığını belirler.</p> <p>7. Olay, yer, zaman, şahıs, varlık kadrosu ve bunlarla ilgili unsurları belirler.</p> <p>8. Metindeki sebep-sonuç ilişkilerini fark eder.</p> <p>9. Metindeki amaç-sonuç ilişkilerini fark eder.</p> <p>10. Okuduklarındaki örtülü anlamları bulur.</p> <p>11. Okuduklarındaki öznel ve nesnel</p>	<p> “Kelime Harmanı”: Dinlenenlere/izlenenlere yönelik hazırlanmış bulmaca çözümler (1. kazanım) (bk. Kılavuz).</p> <p> Kelime listeleme: Fikir veya duygu belirten kelimeler şemaya yerleştirilir (1. kazanım) (bk. Kılavuz).</p> <p> “Karakterler Bir Arada”: Şahıs ve varlıkların karakter özellikleri tablo üzerinde sıralanır (7. kazanım) (bk. Kılavuz).</p> <p> Röportaj: Metindeki şahıs veya varlık kadrosuyla hayalî röportaj yapılır (7. kazanım) (bk. Kılavuz).</p> <p> “Ya Kahramanım Olmasaydı!”: Öğrenciler, okudukları metinde geçen şahıs ve varlık kadrosunu kişilik, fizikî görünüm ve olaya olan etkileri gibi unsurlar yönüyle karşılaştırır. Bu karşılaştırma yapılırken karşılaştırma şeması kullanılır. Tüm bunlara göre kurgu metinde geçen kahramanlardan bazıları çıkarılırsa nasıl sonuçlar doğabileceği tartışılır (7. kazanım) (bk. Kılavuz).</p> <p> Hikâye ağacı oluşturma: Hikâyedeki unsurlar ve birbirleriyle olan ilişkileri gösterilir (7. kazanım).</p> <p> Tamamlama: Metinden cümleler seçilerek sebep ve sonuç bildiren ifadelerle tamamlanır (8. kazanım) (bk. Kılavuz).</p> <p> “Kısaca..”: Sınıfta sesli okuma çalışması yapılır. Öğrencilerden okunan metnin ana fikrini ve yardımcı</p>	<p>[!] Okuduğu metni anlama ve çözümlenmeye yönelik kazanımların gerçekleştirilmesinde okuma metinlerinden hareket edilir.</p> <p>2. 1. Öğrenciler tahminlerinin doğruluğunu kontrol etmek amacıyla sözlük kullanmaya yönlendirilir. Öğretmen tarafından sunulan örneklerin yanında öğrencilerin anlamını bilmediği kelime ve kelime gruplarıyla ilgili çalışmalara da yer verilir. Örneklerden hareketle öğrencilerin “gerçek, mecaz, anlam ile terim anlamı”nı kavramaları sağlanır.</p> <p>2. 2. Okunanlarda çağrışıma açık, konunun anlaşılmasına yardımcı olan ve hatırlamayı kolaylaştıran kelimelere dikkat edilir.</p> <p>2. 4. Ana fikir/ana duygu bulunurken öğrencilerin düşüncelerini serbestçe ve kendine özgü bir şekilde ifade etmelerine imkân verilmelidir.</p> <p>2. 6. Metindeki anlatımın kaçınıcı şahsın (1. ya da 3. şahsın) ağzından yapıldığı tespit edilir, anlatıcının özelliklerine ve olayla ilişkisine dikkat çekilir.</p>

<p>yargıları ayırt eder.</p> <p>12. Okuduklarını kendi cümleleriyle, kronolojik sıra ve mantık akışı içinde özetler.</p> <p>13. Metne ilişkin sorulara cevap verir.</p> <p>14. Metne ilişkin sorular oluşturur.</p> <p>15. Metnin türüyle ilgili özellikleri kavrar.</p> <p>16. Metnin planını kavrar.</p> <p>17. Metni oluşturan unsurlar arasındaki geçiş ve bağlantıları fark eder.</p> <p>18. Metindeki söz sanatlarının anlatıma olan katkısını fark eder.</p> <p>19. Metinde yararlanılan düşünceyi geliştirme yollarının işlevlerini açıklar.</p> <p>20. Metne ilişkin karşılaştırmalar yapar.</p> <p>21. Kendisini şahıs ve varlık kadrosunun yerine koyarak olayları, duygu, düşünce ve hayalleri yorumlar.</p> <p>22. Metinde ortaya konan sorunlara farklı çözümler üretir.</p> <p>23. Metindeki ipuçlarından hareketle metne yönelik tahminlerde bulunur.</p> <p>24. Metnin öncesi ve/veya sonrasına</p>	<p>fikirlerini bularak metni özetlemeleri istenir (4, 5, 12. kazanım) (bk. Kılavuz).</p> <p> Film şeridi oluşturma: Kurgusal bir metin verilerek öğrencilerden metinde geçen olayları kronolojik bir sıraya koymaları ve bu olayları resimlemeleri istenir. Resimler bir film şeridi hâlinde sıralanır (12. kazanım).</p> <p> Beni Düzenle: Metin parçalara ayrılır. Karışık olarak verilen bölümler kronolojik sıraya göre düzenlenir. Düzenlenen metin özetlenir (12. kazanım) (bk. Kılavuz).</p> <p> Resimleme: Öğrenciler gruplara ayrılır. Her gruba bir metin verilir. Verilen metinler grup içinde okunur. Her gruptan bir kişi metni özetler. Daha sonra grup üyeleri bir kâğıdı üç bölüme ayırarak metnin giriş, gelişme, sonuç bölümlerini resimlendirir ve metindeki uygun cümleleri resme yerleştirir. Yapılan resimler, grup üyeleri arasında değiştirilir (12. kazanım) (bk. Kılavuz).</p> <p> “Canlanan Hikâyeler”: Öğrencilerden biri beğendiği bir hikâyeyi seçer. Kendisini hikâyedeki şahıs veya varlık kadrosundan birinin yerine koyar. Hikâyenin konusuna ve canlandırdığı şahıs veya varlığın özelliğine uygun kostüm giyerek sınıf ortamında kendi bakış açısından hikâyeyi anlatır (21. kazanım).</p> <p> “Benim Kahramanım”: Her gruptan bir öğrenci seçilerek okunan metindeki bir kişi belirler. Öğrenciye birtakım sorular yöneltirken yardımcı olması için öğretmen sorulara önce kendisinin belirlediği bir</p>	<p>olayla ilişkisine dikkat çekilir.</p> <p>2.10. Cümlede doğrudan söylenmeyen ancak cümlenin anlamından çıkarılabilecek diğer yargılar bulunur. Örneğin Mehmet Akif Ersoy’un “Allah bir daha bu millete İstiklal Marşı yazdırmaz!” ifadesinden “Bir daha milletimiz bağımsızlık savaşı vermek zorunda kalmaz, aynı zor günler yaşanmaz.” yargılarına ulaşılabilir.</p> <p>2. 15. Bir tema boyunca işlenecek okuma metinlerinin türü farklı olmalıdır. Öğrenciler, türün özelliklerini en iyi temsil eden metinler aracılığıyla tür hakkında genel olarak bilgilendirilir. Metinde kullanılan anlatım biçimleriyle düşünceyi geliştirme yollarının türle ilgisi vurgulanır.</p> <p>2. 17. Okuma sürecinde karşılaşılan, olay ve düşüncelerin yönünü değiştiren “ne var ki, hâlbuki, fakat, ama, ancak, oysa, öte yandan, bir de ne göreyim, ... ise” vb. kelime, kelime grubu ve ifadelerin kullanım özelliklerine dikkat çekilir.</p> <p>[!] 2. 18. Metinde geçen mecaz, benzetme, kişileştirme, konuşurma ve abartma sanatlarına dikkat çekilir.</p>
--	--	--

<p>ait kurgular yapar.</p> <p>25. Şiir dilinin farklılığını ayırt eder.</p> <p>26. Şiirin kendisinde uyandırdığı duyguları ifade eder.</p> <p>27. Okuduklarını kendi hayatı ve günlük hayatla karşılaştırır.</p> <p>28. Metinle ilgili görsel öğeleri yorumlar.</p> <p>29. Metnin başlığı ile içeriği arasındaki ilişkiyi ortaya koyar.</p> <p>30. Okuduğu metne farklı başlıklar bulur.</p> <p>31. Metnin yazarı veya şairi hakkında bilgi edinir.</p>	<p>öğretmen sorulara önce kendisinin belirlediği bir kahraman aracılığıyla cevap verir (21. kazanım) (bk. Kılavuz).</p> <p>📖 Çözüm üretme: Metinde ortaya konan sorunlara “Ben olsaydım..” ifadesiyle çözüm aranır (22. kazanım) (bk. Kılavuz).</p> <p>📖 Tamamlama: Yarıda kesilen fıkra veya hikâye tamamlanır (23. kazanım).</p> <p>📖 “Farkını Bul!”: Öğrencilere farklı şiir ve düz yazı metinleri dinletilir. Bu metinler söyleyiş ve ahenk unsurları yönünden farklılıkları belirtilerek karşılaştırılır. Karşılaştırma sonunda şiirin özellikleri belirlenir (25. kazanım).</p> <p>📖 “Şifre Çözücü”: İçinde bilinen bir eser adının saklandığı bir metin yazılır. Eser adının şifreli olmasına dikkat edilir. Daha sonra şifreyi çözmek için bazı ipuçları verilir. Öğrenciler bu ipuçlarından yola çıkarak metinde geçen eser adını bulurlar (29. kazanım) (bk. Kılavuz).</p> <p>📖 “Ne Çıkarsa..”: Konu ile ilgili cümleler kartlara yazılarak kutuya atılır. Her grup bir kart çeker. Çekilen kartta yazılanlar grup üyeleri arasında tartışılır (bk. Kılavuz).</p>	<p>2. 25. Şiirde ses akışını sağlayan kafiye, redif gibi ahenk unsurları fark edilir. Kafiye ve redif terimleri kullanılmaz, bunların çeşitlerine değinilmez. Şiirin duygu, düşünce ve hayalleri ifade eden derin bir anlatım olduğu kavranır. Kendi anlamları dışında kullanılarak şiirde çağrışımlara yol açan kelimeler belirlenir.</p> <p>2. 31. Yazarın/şairin hayatı ve yaşadığı dönemin şartları çeşitli etkinlik (drama, canlandırma) ve görsel materyallerle (film, çizgi roman, resim vb) öğrenci seviyesine uygun olarak işlenir. Yazarla/şairle yapılan röportaj veya anketlerden de yararlanılır.</p> <p>📖 Okuduğu metni anlama ve çözümlenme ile ilgili kazanımların değerlendirilmesinde; açık uçlu, kısa cevaplı, doldurmalı sorular; çalışma kâğıtları, proje değerlendirme formları, performans değerlendirme formları, kavram haritası, standart testler, öz değerlendirme formları, gözlem formları, okuma gelişim dosyası kullanılabilir.</p>
---	---	--

ÖĞRENME ALANI: OKUMA		
AMAÇ VE KAZANIMLAR	ETKİNLİK ÖRNEKLERİ	AÇIKLAMALAR
<p>3. Okuduğu metni değerlendirme</p> <p>1. Metni dil ve anlatım yönünden değerlendirir.</p> <p>2. Metni içerik yönünden değerlendirir.</p>	<p> “Okuduklarımı Değerlendiriyorum”: Öğrenciler gruplara ayrılır. Birinci gruptan metindeki cümle ve cümlelerdeki kelime sayılarını belirlemeleri, ikinci gruptan metinde kullanılan sıfatları tespit ederek bunları anlam özelliklerini dikkate alarak gruplandırılmaları, üçüncü gruptan ise metindeki mecazlı kullanımları bulmaları istenir. Sonuçlar tartışılarak metnin dil ve anlatımı hakkında genel bir yargıya ulaşılır (1. kazanım).</p>	<p>3. 1. Dil ve anlatım açısından değerlendirme çalışmaları etkinlikler aracılığıyla yapılır. Metnin dil ve anlatımının değerlendirilmesinde uygulanacak etkinlikler, yazarın anlatımında öne çıkan özellikler doğrultusunda düzenlenmelidir. Söz gelimi yazar uzun ya da kısa cümleleri belirgin biçimde kullanıyorsa cümle uzunluğuna yönelik bir etkinlik düzenlenebileceken, bunun bir anlatım özelliği olarak karşımıza çıkmadığı metinlerde cümlelerin uzunluk açısından değerlendirilmesi istenmemelidir. Bu tür etkinlikler ile öğrencinin metni “Açık, anlaşılır, sade bir dil kullanılmış; anlatım etkileyici ve sürükleyici.” gibi basmakalıp ifadelerle değerlendirmesinin önüne geçilmelidir.</p> <p> Okuduğu metni değerlendirme ile ilgili kazanımların değerlendirilmesinde; açık uçlu, kısa cevaplı sorular, çalışma kâğıtları, proje değerlendirme formları, standart testler, öz değerlendirme formları, gözlem formları, okuma gelişim dosyaları kullanılabilir.</p>

ÖĞRENME ALANI: OKUMA		
AMAÇ VE KAZANIMLAR	ETKİNLİK ÖRNEKLERİ	AÇIKLAMALAR
<p>4.Söz varlığını zenginleştirme</p> <p>1. Kelimeler arasındaki anlam ilişkilerini kavrayarak birbiriyle anlamca ilişkili kelimelere örnek verir.</p> <p>2. Aynı kavram alanına giren kelimeleri, anlam farklılıklarını dikkate alarak kullanır.</p> <p>3. Okuduğu metinde geçen kelime, deyim ve atasözlerini cümle içinde kullanır.</p> <p>4. Okuduklarından hareketle öğrendiği kelimelerden sözlük oluşturur.</p>	<p> Anlamını yazma: Cümlelerdeki kelimelerin altına, hangi anlamlarıyla kullanıldığı yazılır (1. kazanım).</p> <p> Farklı olanı bulma: Temel/mecaz/terim anlamlarında kullanılan/kullanılmayan kelimeler arasında farklı olan bulunur (1. kazanım).</p> <p> Eşleştirme: Kelimeler, eş/zıt/yakın anlamlılarıyla eşleştirilir (1. kazanım).</p> <p> Şema oluşturma: Kelimelerin eş/zıt/yakın anlamlılarıyla ilgili listeler, şemalar düzenlenir (1. kazanım).</p> <p> “Sihirli Kareler”: Okunan metinden hareketle hazırlanan bulmacalar çözülür (1. kazanım) (bk. Kılavuz).</p> <p> Farkları bulma: Eş sesli kelimelerle ilgili metinler (şiir, mâni, atasözü vb) okunur, kelimelerin anlam farkları söylenir (1. kazanım).</p> <p> “Çengel Bulmaca”: Hazırlanan bulmacada numaralandırılmış karelerdeki harfler birleştirilerek atasözü veya deyim bulunur (1. kazanım) (bk. Kılavuz).</p> <p> “Ben Hazırladım, Sen Çöz”: Kelime ve kavramlar belirlenerek bunları içeren değişik bulmacalar hazırlanır (1. kazanım).</p> <p> Gruplama: Öğrencilere “sandalye, tabure, oturak, koltuk, kanepeler” gibi aynı kavram alanına giren kelimeler verilir. Bu kelimelerin ortak ve birbirinden farklı yönlerini belirleyerek kelimeleri tanımlamaları istenir (2. kazanım).</p> <p> Eşleştirme: Atasözleri ve deyimler uygun tutumlarla/davranışlarla eşleştirilir (3. kazanım) (bk. Kılavuz).</p> <p> “Canlan Biraz”: Metinde geçen deyim ve atasözleri değiştirilerek gerçek anlamlarıyla cümle içinde kullanılır. Öğrencilerden bu deyim ve atasözlerini bulmaları istenir (3. kazanım) (bk. Kılavuz).</p>	<p>4.1.Eş anlamlılık, yakın anlamlılık, karşıt anlamlılık, eş seslilik ilişkileri üzerinde durulur. Kazanım ele alınırken bütüncül bakış açısıyla yaklaşılarak bir örnekten hareketle diğer anlam ilişkilerine de farklı metin parçalarıyla değinilebilir. 7. sınıfta fiil çekimiyle ilişkilendirilerek olumsuz anlamın zıt anlam olmadığı vurgulanır.</p> <p>4.2. Metin işlenişi sırasında yalnız dinlenenlerde geçen kelimelere değil, kelimenin kavram alanına giren diğer kelimelere de değinilir. Örneğin; metinde yat kelimesi geçiyorsa “gemi, tekne, kotra, sandal, yelkenli” gibi kelimelere de değinilerek aynı kavram alanına giren bu kelimeler arasındaki anlam farklılıkları da verilir.</p>

	<p> Gruplandırma: Atasözleri ve deyimler anlam özelliklerine göre gruplandırılır (3. kazanım).</p> <p> “Düzenimi Kaybettim Yardım Eder misin?”: Öğrenilen kelimelerin harflerinin yerleri değiştirilerek öğrencilerden bu kelimeleri bulmaları ve cümle içinde kullanmaları istenir (3. kazanım) (bk. Kılavuz).</p> <p> “Atasözlerimiz Canlandı”: Metinde geçen bir deyim veya atasözüyle ilgili oyun hazırlanır (3. kazanım).</p> <p> “Kelime Küpü”: Öğrenciler gruplara ayrılarak her gruba bir kelime küpü verilir. Metinde ilk kez karşılaşılan kelimeler, küpün farklı yüzlerine yazılır. Her kelimeye farklı puanlar verilir. Küp sırayla atılarak öğrencilerden gelen kelimelerle ilgili birbirinden farklı cümleler oluşturmaları istenir. Arkadaşıyla aynı cümleyi kuran ve belirlenen sürede cümleleri söyleyemeyen öğrenci oyundan çekilir. Oyun sonunda en çok puan alan öğrenci birinci olur (3. kazanım) (bk. Kılavuz)</p>	<p>[!] Söz varlığını zenginleştirme çalışmalarında Türkçe sözlük, atasözleri ve deyimler sözlüğü, terimler sözlüğü, ansiklopedik sözlük vb. den yararlanılır.</p> <p> Söz varlığını zenginleştirme ile ilgili kazanımların değerlendirilmesinde; açık uçlu, kısa cevaplı sorular, çalışma kâğıtları, proje değerlendirme formları, standart testler, öz değerlendirme formları, gözlem formları, okuma gelişim dosyaları kullanılabilir.</p>
--	---	---

ÖĞRENME ALANI: OKUMA		
AMAÇ VE KAZANIMLAR	ETKİNLİK ÖRNEKLERİ	AÇIKLAMALAR
<p>5. Okuma alışkanlığı kazanma</p> <p>1. Okuma planı yapar.</p> <p>2. Farklı türlerde metinler okur.</p> <p>3. Süreli yayınları takip eder.</p> <p>4. Okuduğu kitaplardan kitaplık oluşturur.</p> <p>5. Kitaplık, kütüphane, kitap fuarı ve kitap evlerinden faydalanır.</p> <p>6. Okudukları ile ilgili duygu ve düşüncelerini arkadaşlarıyla paylaşır.</p> <p>7. Şiir ezberler, şiir dinletileri düzenler, ezberlediği şiirleri uygun ortamlarda okur.</p> <p>8. Ailesi ile okuma saatleri düzenler.</p> <p>9. Beğendiği kısa yazıları ezberler.</p>	<p> Kitap sergisi: Sınıfta veya okulda konuya, yazara, türe göre kitap sergileri düzenlenir (2. kazanım).</p> <p> Arşiv oluşturma: Gazete ve dergi kupürü biriktirilir veya belirli konularda gazete ve dergilerde yayımlanan yazılar toplanır (3. kazanım).</p> <p> Yorumlama: Herhangi bir fotoğraf, resim, gazete ve dergilerdeki insanların yüz ifadeleri veya düzeye uygun bir karikatür hakkında konuşulur (3. kazanım).</p> <p> Gezi: Kütüphanelere gezi düzenlenir (5. kazanım).</p> <p> Haftanın hikâyesi: Öğrenciler tarafından okunan hikâyeler belirli aralıklarla sınıf ortamında paylaşılır. Okuduğu hikâyeyi en güzel şekilde anlatan öğrenci belirlenerek ödüllendirilir (6. kazanım) (bk. Kılavuz).</p> <p> “Haftanın Ödüllü Kitabı”: Okunan kitaplar tanıtılır, en iyi tanıtılan kitap haftanın kitabı olarak seçilir. Kitabı tanıtan öğrenci ödüllendirilir (6. kazanım).</p> <p> Pano düzenleme: Öğrencilerin sınıf veya okul panolarına seçtikleri metinlerle katılmaları sağlanır (6. kazanım).</p> <p> Soru sorma: Aynı kitap bütün öğrenciler tarafından okunur. Öğrencilerden biri kitabı tanıtırken diğerleri tarafından kitapla ilgili sorular sorulur (6. kazanım).</p> <p> Şiir dinletisi: Bir şairin şiirlerinden oluşan dinleti düzenlenir. Belli bir konuda farklı şairlerin şiirlerinden oluşan bir dinleti düzenlenir</p>	<p>5. 1, 2. Öğrenciler, “İlköğretim Okulları İçin 100 Eser”i okumaya yönlendirilir. Hangi sınıfta hangi eserlerin okutulacağı Türkçe ve sınıf öğretmenlerinin ortak kararıyla belirlenir.</p> <p>5. 5. Sınıf kitaplıkları kitap temin edilerek zenginleştirilir.</p> <p>5. 6. Okunanlarla ilgili duygu ve düşüncelerin paylaşılması, beğenilen şiirlerin ve düz yazıların kaynaktan veya ezbere okunması için uygun ortam hazırlanır.</p> <p>[!] Her öğrenci için okuma gelişim dosyası düzenlenir. Okuma gelişim dosyası; öğretmen ve öğrenci değerlendirme formlarını, öğrencinin yıl boyunca yaptığı okuma etkinlikleriyle ilgili çalışma kâğıtlarını ve kitap raporlarını içerir. Değerlendirmeler dönem</p>

	<p>(7. kazanım).</p> <p> Pano okuma: Pano okuma yönergesi hazırlanarak öğrencilerden yönergeye uygun okuma yapmaları istenir (bk. Kılavuz).</p> <p> “Kitap Torbası”: Birkaç torba hazırlanarak numaralandırılır. Önceden gruplandırılan kitapların adları kâğıtlara yazılarak torbaya konur. Öğrenciler her hafta bu torbalardan bir kitap seçerek okurlar. Okuma sürecine aileler de dinleyici veya okuyucu olarak katılabilirler (2, 8. kazanım) (bk. Kılavuz).</p> <p> “Hafızam Beni Yanıltmadı”: Öğretmen sınıfa güzel düz yazılardan oluşan bir seçki getirir. Öğrenciler beğendiği bir metni birkaç gün içinde ezberler. İkişerli gruplara ayrılan öğrenciler ezberledikleri metni kullanarak bir diyalog oluştururlar. Oluşturulan bu diyalogu arkadaşlarına sunarlar. Bu çalışmayı en iyi yapan grup ödüllendirilir (9. kazanım).</p>	<p>sonlarında yapılır.</p> <p> Okuma alışkanlığı kazanma ile ilgili kazanımların değerlendirilmesinde; açık uçlu, kısa cevaplı sorular; proje değerlendirme formları, performans değerlendirme formları, öz değerlendirme formları, gözlem formları, okuma gelişim dosyaları kullanılabilir.</p>
--	---	---

6, 7, 8. SINIFLAR		
ÖĞRENME ALANI: YAZMA		
AMAÇ VE KAZANIMLAR	ETKİNLİK ÖRNEKLERİ	AÇIKLAMALAR
<p>1. Yazma kurallarını uygulama</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Kâğıt ve sayfa düzenine dikkat eder. 2. Düzgün, okunaklı ve işlek “bitişik eğik yazı”yla yazar. 3. Elektronik ortamdaki yazışmalarda biçim ile ilgili kurallara uyar. 4. Standart Türkçe ile yazar. 5. Türkçe'nin kurallarına uygun cümleler kurar. 6. Yabancı dillerden alınmış, dilimize henüz yerleşmemiş kelimelerin yerine Türkçelerini kullanır. 7. Olayları ve bilgileri sıraya koyarak anlatır. 8. Yazısında sebep-sonuç ilişkileri kurar. 9. Yazısında amaç-sonuç ilişkileri kurar. 10. Tekrara düşmeden yazar. 11. Yazım ve noktalama kurallarına uyar. 	<p> Düzenleme: Sınıfa biçim açısından farklı özellikler taşıyan elektronik mektup, mektup ve dilekçe örnekleri getirilir. Bunlardan hareketle kâğıt ve sayfa düzeni ile biçim özellikleri üzerinde durulur (1. kazanım).</p> <p> Güzel Türkçem: Kullanılan yabancı kelimelerin listesi yapılarak bunlar Türkçe karşılıklarıyla eşleştirilir (6. kazanım) (bk. Kılavuz).</p> <p> “Çizgiler Ne Söyler?”: Düzeye uygun bir resim verilerek resimleri yorumlama çalışması yapılır. Öğrencilerden yazma çalışması sırasında yazma kurallarına uymaları istenir (bk. Kılavuz).</p> <p> İnceleme: Yazma çalışmaları sırasında metinlere ya da kitaba düzen vermek amacıyla okunan kitaplar ve basılı materyaller incelenir.</p>	<p>[!] Yazma kurallarının uygulanmasında Türk Dil Kurumu Yazım Kılavuzu'nun son basımı esas alınır.</p> <p>1. 1. Çizgisiz kâğıt kullanılır. Kâğıdın yalnızca ön yüzüne yazılır. Kâğıdın kenarlarında, paragraflar, satırlar ve kelimeler arasında uygun boşluk bırakılır.</p> <p>1. 2. Okunaklılık: Her harfin karakteristik özelliğine uygun olarak ve başka bir harfi çağrıştırmayacak şekilde yazılmasıdır.</p> <p>İşleklik: Yazının hem okunaklı hem de hızlı ve rahat yazılabilmesidir.</p> <p>1. 4. Standart Türkçe: Türkçe'nin toplumda saygınlık uyandıran, konuşma dilindeki farklılıkları ortadan kaldıran, imlâsı Türk Dil Kurumu tarafından belirlenmiş, yazılan ve konuşulan ideal biçimdir.</p> <p>[!] Türk alfabesindeki harflerin okunuşuna uygun olarak kısaltmalara ek getirilir.</p> <p> Yazma kurallarını uygulamayla ilgili kazanımların değerlendirilmesinde; çalışma kâğıtları, süreç gelişim dosyaları, öz değerlendirme formları, gözlem formları kullanılabilir.</p>

ÖĞRENME ALANI: YAZMA		
AMAÇ VE KAZANIMLAR	ETKİNLİK ÖRNEKLERİ	AÇIKLAMALAR
<p>2. Planlı yazma</p> <p>1. Yazma konusu hakkında araştırma yapar.</p> <p>2. Yazacaklarının taslağını oluşturur.</p> <p>3. Yazısını bir ana fikir etrafında planlar.</p> <p>4. Yazısının ana fikrini yardımcı fikirlerle destekler.</p> <p>5. Konunun özelliğine uygun düşünceyi geliştirme yollarını kullanır.</p> <p>6. Atasözü, deyim ve söz sanatlarını uygun durumlarda kullanarak anlatımını zenginleştirir.</p> <p>7. Yazdığı metni görsel materyallerle destekler.</p> <p>8. Yazısına konunun ve türün özelliğine uygun bir giriş yapar.</p> <p>9. Yazıyı etkileyici ifadelerle sonuca bağlar.</p> <p>10. Yazıya, konuyla ilgili kısa ve dikkat çekici bir başlık bulur.</p>	<p> Soru hazırlama: Konuyu açıklığa kavuşturmak için yazıda cevabı verilecek sorular hazırlanır (1. kazanım).</p> <p> Serbest kürsü: Öğrencilerin olaylara farklı açılardan bakabilmelerini sağlamak amacıyla yazma öncesinde, konu hakkında sınıf içi tartışma yapılır (1. kazanım).</p> <p> Beyin fırtınası: Konuyla ilgili düşünceler, hiçbir sınırlamaya tâbi tutulmadan not edilir, alınan notlardan hareketle yazılır (2. kazanım).</p> <p> Zihin haritası oluşturma: Konunun ana başlığı veya konuyu çağrıştıracak bir simge veya kavram kâğıdın ortasına yazılır. Anahtar kelimeler saat yönünde eklenir. Gerekli görülen başlıkların yanına, o başlığı en güzel şekilde ifade edecek sembol, resim, şekil vb. çizilir. Temel başlıkları destekleyici alt başlıklar yazılır. Temel ve alt başlıklar gözden geçirilerek birbirleriyle ilişkili olanlar farklı renkte kalemle çizilir (2. kazanım).</p> <p> “Pilavdan Dönenin Kaşığı Kırılısın”: Her öğrenci, velisi ile belirledikleri konulara uyacaklarına dair bir anlaşma imzalar. Her iki tarafa verilmek üzere iki nüsha hazırlanır. Anlaşma, taraflar tarafından imzalanır (bk. Kılavuz).</p> <p> “Projem”: Öğrencilere farklı konular verilerek birini seçmeleri istenir. Her öğrenci seçtiği konuyla ilgili bir proje hazırlar. Öğrenciler yazdıklarını afiş, poster, resim, grafik veya bilgisayardan yararlanarak sunar (bk. Kılavuz).</p> <p> “Yaşayan Zaman” Öğrenciler yaşadıkları çevrede meydana gelen, ilgi çekici ve önemli olayların listesini yaparlar. Listede yer alan olaylar arasından bazıları seçilerek zaman çizelgesine yerleştirilir. Her olay ait</p>	<p>2. 2. Yazılacakların bölümleri, başlık ve alt başlıkları belirlenir.</p> <p>2. 5. Tanımlama, betimleme, örnekleme, karşılaştırma, tanık gösterme, benzetme ve sayısal verilerden yararlanılarak ana fikir desteklenir.</p> <p>[1] 2. 12. Her yazma etkinliği belirli bir yöntem ve tekniğe göre yapılmalı, her etkinliğin farklı bir yöntemle yapılmasına özen gösterilmelidir.</p> <p> Planlı yazma ile ilgili kazanımların değerlendirilmesinde; çalışma kâğıtları, süreç gelişim dosyaları, öz değerlendirme formları, gözlem formları kullanılabilir.</p>

<p>11. Dipnot, kaynakça, özet, içindekiler vb. kısımları uygun şekilde düzenler.</p> <p>12. Yazma yöntem ve tekniklerini kullanır.</p>	<p>olduğu döneme yazılarak resimlenir ve kâğıtlar birleştirilerek sınıf duvarına asılır. Her öğrenci, seçtiği bir dönemde yaşayan gerçek veya hayalî bir şahsın yerine geçerek hikâyesini anlatır. Örneğin, bir öğrenci valiyi temsil ediyorsa o dönemde yaşanan bir olayı ve bununla ilgili yaptıklarını anlatır. Öğrenciler o dönemi yansıtan kıyafetleri giyerek olayı canlandırmaya çalışırlar (bk. Kılavuz).</p> <p> “Ben Bir Seyyahım” Gezip görülen yerleri anlatan yazılar bir araya getirilerek “.. nin Seyahatnamesi” adı verilen bir kitap oluşturulur.</p> <p> “Atatürk’ü Tanıyorum”: Atatürk’ün hayatını anlatan bir zaman çizelgesi hazırlanır. Öğrencilerin yazdıkları, kronolojik sıraya konularak kitap hâline getirilir ve sınıf kitaplığına yerleştirilir (bk. Kılavuz).</p> <p> “Sınıf Gazetesi”: Çıkarılacak sınıf gazetesi için gönüllü öğrenciler seçilerek görev dağılımı yapılır. Hazırlanan gazete sınıftaki panoya herkesin okuyabileceği şekilde asılır (bk. Kılavuz).</p>	
--	---	--

ÖĞRENME ALANI: YAZMA		
AMAÇ VE KAZANIMLAR	ETKİNLİK ÖRNEKLERİ	AÇIKLAMALAR
<p>3. Farklı türlerde metinler yazma</p> <p>1. Olay yazıları yazar.</p> <p>2. Düşünce yazıları yazar.</p> <p>3. Bildirme yazıları yazar.</p> <p>4. Şiir yazar.</p>	<p> Hikâye yazma: Farklı hikâyelerden tek bir hikâye oluşturulur. Farklı olasılıklar düşünülerek “Eğer.. olsaydı/olmasaydı, ne olurdu?” sorularına cevap veren bir hikâye yazılır. Yazılan hikâye canlandırılır (1. kazanım).</p> <p> “Perde Açılıyor”: Belirlenen konuda tiyatro metni yazılır veya bir hikâye metni tiyatro metnine dönüştürülür ve sahnelenir (1. kazanım).</p> <p> Masal yazma: Okunan veya dinlenen/ izlenen bir masal kahramanının hayal edilen yeni bir macerası yazılır. Değişik masal kahramanları tek bir masalda buluşturulur veya masal kahramanının maceraları günümüze uyarlanarak yazılır (1. kazanım).</p> <p> Senaryolaştırma: Bir Nasrettin Hoca fıkrası senaryolaştırılır (1. kazanım).</p> <p> “Yuvarlak Masa Yazarlığı”: Öğrenciler gruplara ayrılır. Her gruba farklı bir cümle verilir. Verilen cümleler hikâyelerin giriş cümlesi olarak kullanılır. Öğrencilere 2 dakika süre verilir. Öğrenciler bu sürenin sonunda, cümleleri bitmemiş bile olsa yazmayı bırakırlar. Her öğrenci kâğıdını sağındaki arkadaşına verir. Bir sonraki öğrencinin yazma süresi artırılır. Son turda metinler, ilk yazan öğrenciye döner ve o öğrenci hikâye tamamlanmamışsa hikâyeyi sonlandırır. Her grup yazdıkları hikâyeler arasından en beğendiklerini seçerek sınıfla paylaşır (1. kazanım) (bk. Kılavuz)</p>	<p>[!] 3. 1. Hikâye, masal, anı ve tiyatro türlerinde metinler yazılır.</p> <p>[!] Öğrencilerin yazdıkları metinler (olaya dayalı yazılar, düşünce yazıları, bildirme yazılarından mektup) en az 150 kelimedenden oluşmalıdır.</p> <p>[!] 3. 1. Hikâye ve roman gibi türlerin gerçeklerden hareketle yazılmış olsalar bile, olay ve durumları değiştirerek aktardığı fark edilir.</p> <p>[!] 3. 1. Günlük dilde ve masallarda kullanılan kalıplaşmış ifadelerden yararlanır.</p> <p>[!] Mecaz, benzetme, kişileştirme, konuşurma ve abartma sanatlarından yararlanır.</p> <p>[!] 3.2. 6. sınıfta deneme, 7. sınıfta deneme ve söyleşi, 8. deneme, söyleşi ve makale türünde metinler yazılır. Adı geçen türler, belirtilen sınıflarda zorunlu olup diğer sınıflarda da isteğe bağlı olarak ele alınabilir.</p> <p>[!] 3.3. 6. sınıfta mektup, dilekçe ve haber yazısı; 7. sınıfta tutanak ve tanıtma yazıları; 8. sınıfta biyografi, otobiyografi ve rapor yazılır. Adı geçen türler, belirtilen sınıflarda zorunlu olup diğer sınıflarda da isteğe bağlı olarak ele alınabilir.</p> <p> Farklı türlerde metin yazmayla ilgili kazanımların değerlendirilmesinde; çalışma kâğıtları, proje değerlendirme formları, performans değerlendirme</p>

<p>kazanım) (bk. Kılavuz).</p> <p> Diyalog yazma: Okunan masal, hikâye, fıkra veya anı diyaloga dönüştürülür (1. kazanım).</p> <p> “Gündem Oluşturma: ”: Güncel bir konuyla ilgili görüş ve düşünceler yazılır (2. kazanım) (bk. Kılavuz).</p> <p> “Bir Elin Nesi Var İki Elin Sesi Var”: “Bir elin nesi var, iki elin sesi var.” atasözü tahtaya yazılır. Öğrencilere ne anlama geldiği sorulur. Öğrenciler, atasözünde anlatılana benzer bir durumla karşılaşmış oldukları hakkında konuşurlar. Sınıf iki gruba ayrılarak bildikleri atasözlerini yazarlar. Yazdıkları atasözlerinden birini seçerek 3-5 paragraflık bir metin oluştururlar (2. kazanım) (bk. Kılavuz).</p> <p> “Denemeler”: Öğrencilere bir konu verilir. Bu konuyla ilgili çağrışım yapan kelimeler listelenir. Bu kelimelerden birbiriyle ilişkili olanlar eşleştirilir. Konuyla ilgili bilgiler gözden geçirilir. Öğrenciler, yazdıklarının taslağını yanlarındaki arkadaşlarına okutarak görüşlerini alırlar. Gerekli düzeltmeleri yaparak yazılarına son hâlini verirler (2. kazanım) (bk. Kılavuz).</p> <p> “Renklerin Dünyası”: Her öğrenci bir renk adını alarak en güzel rengin kendisi olduğu konusunda ikna edici yazı yazar (2. kazanım).</p> <p> “Kulağıma Küpe Olsun!”: Bir metnin ana fikrinden hareket edilerek öğüt verici bir yazı yazılır (2. kazanım).</p> <p> “Aynadaki İzler”: Öğrenciler, kendilerinin 20 yıl sonraki hâlleri ve fizikî görünüşleri hakkında düşünce ve</p>	<p>formları, yazılı anlatım değerlendirme ölçeği, süreç gelişim dosyaları, öz değerlendirme formu, gözlem formları kullanılabilir.</p>
---	--

hayallerini anlattıkları geleceğe yönelik bir mektup yazarlar (2. kazanım).

🏠 **“Adım Adım Dergicilik”**: Okul gazete veya dergisi için yazılar yazılır (bk. Kılavuz).

🏠 **“Yangın Var!”**: Bir yerde yangın çıktığı haberi alınır. Öğrenciler; muhabiri, itfaiye şefini, yaralıyı, olaya tanık olan birini canlandırır. Muhabir, olayla ilgisi olanlarla görüşerek notlar alır. Mümkün olduğu kadar çok bilgi edinilerek alınan notlardan haber metni oluşturulur (3. kazanım).

🏠 **Slogan bulma**: Öğrencilerden bir ürünü veya etkinliği tanıtmak için kısa, etkili cümleler kurmaları istenir. Bulunan sloganlar sınıf panosuna asılır (3. kazanım).

🏠 **“Onu Tanıyorum”**: Her öğrenci veya grup, Yunus Emre'nin hayatından bir dönem seçer ve o dönemle ilgili araştırma yapar. Kendisini o dönemde yaşayan veya hayalî bir şahsın yerine koyarak Yunus Emre'yi tanıtan bir yazı yazar. Öğrencilerin yazdıkları kronolojik sıraya konularak kitap hâline getirilir ve sınıf kitaplığına yerleştirilir (3. kazanım) (bk. Kılavuz).

🏠 **“Ben Bir Organizatörüm”**: Öğrenciler, bir şiir dinletisi düzenler. Hazırlanan afişler okulun çeşitli yerlerine asılır. Okul yöneticileri, öğretmen ve diğer öğrencilere davetiye hazırlanır. Dinleti sonunda şiir metinleri tutanakla öğretmene teslim edilir (3. kazanım).

🏠 **Tutanak tutma**: Eğitsel kol faaliyetlerinin tutanağı tutulur (3. kazanım).

🏠 **“Şirket Kuruyorum”**: Öğrenciler sanal bir şirket kurarlar. Bir grup öğrenci şirketin yönetim kadrosunu oluşturur, diğer öğrenciler ekte öz geçmişlerini sundukları bir dilekçe ile şirkete iş başvurusunda bulunurlar. İş başvurusu kabul edilenler ile şirket yönetimi arasında anlaşma metni imzalanır (3. kazanım) (bk. Kılavuz).

🏠 **Sergi**: Düzenlenen sergiye yönelik duyuru metni, davetiye ve katılım belgesi hazırlanır. Yapılan çalışmalar dönem sonunda sergilenir (3. kazanım) (bk. Kılavuz).

🏠 **“Toplantı Var”**: Öğretmen öğrencilerden, hayvanların dilinden, kendi haklarını elde etmek ve uygulamak için bir yasa oluşturmalarını ister. Bu yasaya hangi maddelerin girmesini isteyebilecekleri sorularak hayvanların ağzından dile getirdikleri maddelerin yer aldığı bir yazı yazmaları istenir (3. kazanım).

🏠 **“Sana Özel”**: Öğrencilerden kendilerine bir kutlama konusu belirleyerek arkadaşlarına davetiye yazmaları veya kendilerini öğretmenlerinin yerine koyarak başarılı bir öğrencisi için ailesine tebrik kartı hazırlamaları istenir (3. kazanım).

🏠 **“Duyarlı Veli”**: Öğrencilerden birinden veli rolü üstlenmesi istenir. Veli rolündeki öğrenci çocuğunun öğretmeninden, okuma alışkanlığını kazanmasına destek istediğini belirten bir mektup alır. Çocuğu için neler yapılabileceğini düşünerek öğretmene bir cevap mektubu yazar (3. kazanım).

🏠 **“Herkesin Bir Hikâyesi Var”**: Yakın çevre veya aileden birinin biyografisi yazılır (3. kazanım).

 Dönüşüm kutusu: Öğrenciler üç veya dört gruba ayrılır. Her gruba farklı bir nesne verilerek bu nesneyi asıl kullanımından farklı işlevde kullanmaları istenir. Nesneyi yeni işlevine göre tanıtan bir reklam metni hazırlanır (3. kazanım).

 “Şair Gibiyim”: Somut kelimelerden ve imajlardan oluşan iki liste hazırlanır. Hazırlanan listelerdeki kelimelerden karşılıklı olarak seçme yapılarak imaj oluşturulur. Oluşturulan imajlar kullanılarak bir şiir yazılır. Yazdıkları şiiri müzik eşliğinde sınıfta okumaları sağlanır (4. kazanım) **(bk. Kılavuz).**

 “Çağrışımlar ve Duygular”: Verilen kavramın çağrıştırdığı duyguyu yansıtan bir şiir yazılır. Yazılan şiirler öğrencilerin kendilerinin bulduğu bir ritimle söylenir (4. kazanım) **(bk. Kılavuz).**

 “İlk Harflerine Baksana”: **Akrostiş oluşturacak şekilde şiir yazılır (4. kazanım).**

 “Resimlerin Ezgisi”: Öğrencilere bir resim gösterilir. Resimle ilgili sorulara cevap vermeleri istenir. Resimden hareketle şiir yazdırılır (4. kazanım) **(bk. Kılavuz).**

ÖĞRENME ALANI: YAZMA		
AMAÇ VE KAZANIMLAR	ETKİNLİK ÖRNEKLERİ	AÇIKLAMALAR
<p>4. Kendi yazdıklarını değerlendirme</p> <p>1. Yazdıklarını biçim ve içerik yönünden değerlendirir.</p> <p>2. Yazdıklarını dil ve anlatım yönünden değerlendirir.</p> <p>Yazdıklarını yazım ve noktalama kurallarına uygunluk yönünden değerlendirir.</p>		<p>☐ Yazdıklarını değerlendirmeye ilgili kazanımların değerlendirilmesinde; açık uçlu, kısa cevaplı sorular; çalışma kâğıtları, proje değerlendirme formları, performans değerlendirme formları, süreç gelişim dosyaları, değerlendirme anketleri, eşleştirme testleri, öz değerlendirme formları, gözlem formları kullanılabilir.</p>

ÖĞRENME ALANI: YAZMA		
AMAÇ VE KAZANIMLAR	ETKİNLİK ÖRNEKLERİ	AÇIKLAMALAR
<p>5. Kendini yazılı olarak ifade etme alışkanlığı kazanma</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Duygu, düşünce, hayal, izlenim ve deneyimlerini yazarak ifade eder. 2. Yeni öğrendiği kelime, kavram, atasözü ve deyimleri kullanır. 3. İlgi alanına göre yazar. 4. Şiir defteri tutar. 5. Günlük tutar. 6. Beğendiği sözleri, metinleri ve şiirleri derler. 7. Okul dergisi ve gazetesi için yazılar hazırlar. 	<p> “Ben Büyüyünce...”: Hayal edilen mesleğe yönelik tasarılar yazılır (1. kazanım).</p> <p> “Zamanla Değişir Her Şey”: Öğrencilerden iki dakika içinde “değişim” kelimesinin çağrıştırdıklarını yazmaları istenir. Kelimenin çağrışımları tahtaya yazılır. Geçen yıl yaşanan sosyal değişimler liste hâline getirilir. Öğrencilerden bunlardan kendilerini en çok etkileyen değişimi seçmeleri istenir. Öğrenciler yazılarını müzik, resim veya dansla destekleyebilirler. Birkaç öğrenci yazılarını aileleriyle paylaşmak üzere görevlendirilir. Daha sonra bu ailelerden sınıfa gelerek ilk gençlik yıllarına ait tecrübelerini paylaşmaları istenir. Öğrencilerin yazıları okul panosunda veya dergisinde yayımlanır (1. kazanım) (bk. Kılavuz).</p> <p> “Müziğin Gölgesindeki Yazılar”: İki ayrı grup oluşturulur. Bu iki grup için iki ayrı mekân seçilir (Bu etkinlik iki farklı Türkçe öğretmeni tarafından aynı anda yaptırılabilir) ve öğrenciler bu mekânlara yerleştirilir. Gruplara aynı yazma konusu verilir ve aynı anda yazmaya başlamaları sağlanır. Burada dikkat edilmesi gereken nokta yazma çalışması süresince gruplara iki farklı müzik (hüzünlü-neşeli gibi) dinletmektir. Yazma çalışması bitiminde aynı konuda iki farklı bakış açısı çıkacağından öğrencilerin bu farkı anlamaları sağlanır. Her grup kendi içinde en güzel yazıyı seçerek diğer gruplarla paylaşır (1. kazanım).</p> <p> “Geçmiş Yolculuk”: Seçilen bir anı ile ilgili zihin haritası oluşturulur. Hatırlananlar resimlenir ve bu resimlere uygun diyaloglar konuşma baloncuklarına yerleştirilir (1. kazanım) (bk. Kılavuz).</p> <p> “Dilek Kutusu”: Sınıfta veya okulda dilek kutusu oluşturularak derslerin işlenişine ya da etkinliklere yönelik düşünce, istek ve eleştiriler yazılır (1. kazanım).</p> <p> “Gezip Gördüklerim”: Tarihî ve turistik yerlere düzenlenen gezilerde notlar alınarak izlenimler yazılır (1. kazanım) (bk. Kılavuz).</p>	<p>5.2.Öğrencilerin kendilerini zengin bir söz varlığı kullanarak ifade etmeleri üzerinde durulur. [!] 5. 4, 5. Öğrenciler şiir defteri ve günlük tutmaları konusunda özendirilir. Şiir defteri, öğrencilerin kendi yazdıkları ve beğendikleri şiirlerden oluşur. Öğrenciler her gün günlük tutulabilecekleri gibi yalnızca etkilendikleri olaylar hakkındaki duygu ve düşüncelerini de yazabilirler.</p> <p> Yazma alışkanlığı kazanmayla ilgili kazanımların değerlendirilmesinde; çalışma kâğıtları, proje değerlendirme formları, performans</p>

<p>yazılar hazırlar.</p> <p>8. Yazdıklarını başkalarıyla paylaşır ve onların değerlendirmelerini dikkate alır.</p> <p>9. Yazdıklarından arşiv oluşturur.</p> <p>10. Yazma yarışmalarına katılır.</p>	<p> “Eğer”: Öğrencilerden kişilikleri üzerinde etkili olan bir çevreyi seçmeleri istenir. Burada yaşamının olumlu ve olumsuz yanları yazılı olarak ifade edilir (1. kazanım) (bk. Kılavuz).</p> <p> “Bizim Köşemiz”: Okul/sınıf panosu/gazetesi/dergisinde sorunlar ve çözümler köşesi oluşturulur. Tespit edilen sorunlar (sıra olma, okulun çevre düzenlemesi, ulaşım, sınıf ve okul başkanlarının seçimi ve çalışmaları, teneffüslerdeki gürültünün önlenmesi vb) ve çözüm önerileri yazılır. Beğenilen yazılar arasından seçme yapılarak panoya asılır (8. kazanım).</p> <p> “Balon Doldurma”: Öğrenciler gruplara ayrılarak her gruba üzerinde karikatürler bulunan çalışma kâğıdı dağıtılır. Her grup kendine düşen karikatürdeki boşlukları doldurur (bk. Kılavuz).</p> <p> “Kışı Hatırla”: Öğrencilere bir kış resmi gösterilerek “Kışı Hatırlayalım” adlı bir kitap hazırlayacakları söylenir. Kitabın kışla ilgili resimlerden ve kış hatıralarından oluşacağı belirtilir. Kitabın hazırlanma süresi altı ay olacağı için öğrenciler yaşadıkları son kışa ait güzel anılarını da kitaplarına eklerler (bk. Kılavuz).</p> <p> “Sınıf Gazetesi”: Çıkarılacak sınıf gazetesi için gönüllü öğrenciler seçilerek görev dağılımı yapılır. Hazırlanan gazete sınıftaki panoya herkesin okuyabileceği şekilde asılır.</p>	<p>değerlendirme formları, süreç gelişim dosyaları, değerlendirme anketleri, eşleştirme testleri, öz değerlendirme formları, gözlem formları kullanılabilir.</p>
--	---	--

ÖĞRENME ALANI: YAZMA 6. sınıf		
AMAÇ VE KAZANIMLAR	ETKİNLİK ÖRNEKLERİ	AÇIKLAMALAR
<p>6. Yazım ve noktalama kurallarını uygulama</p> <p>1. Yazım kurallarını kavrayarak uygular.</p> <p>2. Noktalama işaretlerini işlevlerine uygun olarak kullanır.</p>	<p> “Geldiğimde Sen Yoktun”: Her öğrenciden verilen kelimedeki bir sesi temsil etmesi istenir. Ek olan sesi temsil eden öğrenci kelimeye yaklaşırken ikinci ünlüyü temsil eden öğrenci yere çöker (1. kazanım) (bk. Kılavuz).</p> <p> “Boya! Boya!”: Öğrencilere ünsüzlerin özellikleri kavratılır. Buradan hareketle çalışma kâğıdında yumuşak ünsüzleri boyayarak gizli resme ulaşmaları istenir. Daha sonra ünsüz benzeşmesi ve yumuşamasına uğrayan kelimelerin yazımıyla ilgili kurallar verilir (1. kazanım) (bk. Kılavuz).</p> <p> “Macera Peşinde”: Öğrenciler birer noktalama işareti belirler, onu bir kahramanın yerine koyarak maceralarını hikâye şeklinde yazar (2. kazanım) (bk. Kılavuz).</p> <p> “Noktalama İşaretleri Görevde”: Sınıftaki tüm öğrencilere, “nokta, kesme işareti, tırnak, konuşma çizgisi, ünlem, iki nokta, kısa çizgi”yi temsil görevi verilir. Öğretmen bir metin okur. Noktalama işaretinin olduğu yerde, bu işaretlerin temsilcilerinin ayağa kalkması için duraklar (2. kazanım).</p> <p> Dil bilgisinde noktalama işaretleri: Eklerin yazımında, fiil kök ve gövdelerinin gösteriminde kısa çizginin kullanımına dikkat çekilir (2. kazanım).</p>	<p>[!] 1. Bu sınıfta ele alınacak yazım kuralları şunlardır:</p> <p>➤ Kalınlık-incelik uyumu, ünsüz benzeşmesi ve ünlü düşmesine uğrayan kelimelerin, yazımı karıştırılan kelimelerin (hiçbir, hiçbir şey, herhangi bir, her şey vd), soru eki mi'nin, bağlaç olan de ve ki'nin, kısaltmalar ve kısaltmalara getirilen eklerin yazımı</p> <p>➤ Sayıların yazımı</p> <ul style="list-style-type: none"> • Sayılar metin içinde yazıyla yazılır. • Birden fazla kelimedenden oluşan sayılar ayrı yazılır. • Romen rakamları ancak yüzyıllarda, hükümdar adlarında, tarihlerde ayların yazılışında, kitap ve dergi ciltlerinde ve kitapların asıl bölümlerinden önceki sayfaların numaralandırılmasında kullanılabilir. • Sıra sayıları yazıyla ve rakamla gösterilebilir. Rakamla gösterilmesi durumunda ya rakamdan sonra bir nokta konur ya da rakamdan sonra kesme işareti konularak derece gösteren ek yazılır. • Üleştirme sayıları rakamla değil yazıyla belirtilir. <p>➤ Büyük harflerin kullanımı</p>

		<ul style="list-style-type: none"> • Dizeler genellikle büyük harfle başlar. • Özel adlar büyük harfle başlar. • Belirli bir tarih bildiren ay ve gün adları büyük harfle başlar. <p>[!] Birleşik kelimelerin yazımına okuma, yazma, dil bilgisi etkinliklerinde yeri geldikçe değinilir.</p> <p>[!] Ses olaylarına dayalı yazım kuralları verilirken ilgili ses olayları da açıklanır.</p> <p>[!] Yazım kuralları verilirken okunuşla ilgili hususlara da değinilir.</p> <p>[!] 2. Bu sınıfta ele alınacak noktalama işaretleri şunlardır:</p> <p>Nokta ().</p> <ul style="list-style-type: none"> • Sayılardan sonra sıra bildirmek için konur. • Bir yazının maddelerini gösteren rakam veya harflerden sonra konur. • Tarihlerin yazılışında gün, ay ve yılı gösteren sayıları birbirinden ayırmak için konur. • Saat ve dakika gösteren sayıları birbirinden ayırmak için konur. <p>Virgül (,).</p> <ul style="list-style-type: none"> • Anlama güç kazandırmak için tekrarlanan kelimeler arasına konur. • Tırnak içinde olmayan aktarma cümlelerinden sonra konur.
--	--	---

		<ul style="list-style-type: none"> • Konuşma çizgisinden önce konur. • Kendisinden sonraki cümleye bağlı olarak ret, kabul veya teşvik bildiren hayır, yok, evet, peki, pekâlâ, tamam, olur, hayhay, başüstüne, öyle, haydi, elbette gibi kelimelerden sonra konur. • Bir kelimenin kendisinden sonra gelen kelime ve kelime gruplarıyla yapı ve anlam bakımından bağlantısı olmadığını göstermek ve anlam karışıklığını önlemek için kullanılır. • Hitap için kullanılan kelimelerden sonra konur. <p>Noktalı virgül (;).</p> <ul style="list-style-type: none"> • Cümle içinde virgüllerle ayrılmış tür veya takımları birbirinden ayırmak için konur. <p>İki nokta (:).</p> <ul style="list-style-type: none"> • Edebi eserlerdeki karşılıklı konuşmalarda, konuşan kişinin adından sonra konur. <p>Üç nokta (...).</p> <ul style="list-style-type: none"> • Sözün bir yerde kesilerek geri kalan bölümün okuyucunun hayal dünyasına bırakıldığını göstermek veya ifadeye güç katmak için konur. • Ünlem ve seslenmelerde anlatımı pekiştirmek için konur. • Karşılıklı konuşmalarda, yeterli olmayan, eksik bırakılan cevaplarda kullanılır. <p>Kısa çizgi (-).</p> <ul style="list-style-type: none"> • Dil bilgisinde ekleri ayırmak için konur.
--	--	--

		<ul style="list-style-type: none"> • Fiil kök ve gövdelerini göstermek için kullanılır. • Eklerin başına konur. <p>Eğik çizgi (/).</p> <ul style="list-style-type: none"> • Yan yana yazılması gereken durumlarda mısraların arasına konur. • Adres yazarken apartman numarası ile daire numarası arasına ve semt ile şehir arasına konur. • Tarihlerin yazılışında gün, ay ve yılı gösteren sayıları birbirinden ayırmak için konur. • Dil bilgisinde eklerin farklı biçimlerini göstermek için kullanılır. <p>Tırnak işareti (“ ”).</p> <ul style="list-style-type: none"> • Özel olarak belirtilmek istenen sözler tırnak içine alınır. • Cümle içerisinde kitapların ve yazıların adları ve başlıkları tırnak içine alınır. <p>Yay ayraç (()).</p> <ul style="list-style-type: none"> • Tiyatro eserlerinde ve senaryolarda konuşanın hareketlerini, durumunu açıklamak ve göstermek için kullanılır. • Alıntıların aktarıldığı eseri veya yazarı göstermek için kullanılır • Bir yazının maddelerini gösteren sayı ve harflerden sonra kapama ayraç konur. <p>Kesme işareti (').</p>
--	--	--

		<ul style="list-style-type: none"> • Özel adlara getirilen iyelik, durum ve bildirme eklerinden sonra konur. • Kişi adlarından sonra gelen saygı sözlerine gelen ekleri ayırmak için kullanılır. • Kısaltmalara getirilen ekleri ayırmak için konur. • Sayılara getirilen ekleri ayırmak için konur. <p>[!] Noktalama işaretlerinin işlevleri ve yazım kuralları verilirken TDK Yazım Kılavuzu'nun son basımı esas alınır.</p> <p>[!] Noktalama işaretlerinin İlköğretim 1-5. sınıflarda ele alınan işlevleri hatırlatılır.</p> <p>[!] Yazım ve noktalama kuralları ile ilgili kazanımlar okuma, yazma, dil bilgisine yönelik çalışmalar sırasında ilişkili olduğu konularla birlikte verilebileceği gibi bağımsız etkinlikler aracılığıyla da verilebilir.</p> <p>[!] Öğrencilere, yazımını bilmedikleri kelimeler için Yazım Kılavuzu'na başvurmaları, sınıf içi çalışmalarda, özellikle yazılı anlatım etkinliklerinde yanlarında Yazım Kılavuzu bulundurmaları önerilir.</p> <p>☞ Yazım ve noktalama kuralları ile ilgili kazanımların değerlendirilmesinde; çalışma kâğıtları, proje değerlendirme formları, standart testler, süreç gelişim dosyaları, eşleştirme testleri, öz değerlendirme formları, gözlem formları kullanılabilir.</p>
--	--	--

ÖĞRENME ALANI: YAZMA 7. sınıf		
AMAÇ VE KAZANIMLAR	ETKİNLİK ÖRNEKLERİ	AÇIKLAMALAR
<p>6. Yazım ve noktalama kurallarını uygulama</p> <p>1. Yazım kurallarını kavrayarak uygular.</p> <p>2. Noktalama işaretlerini işlevlerine uygun olarak kullanır.</p>	<p> “Yerimi Kaybettim, Bulur musun?”: Noktalama işaretleri kullanılmamış bir metne uygun noktalama işaretleri konur.</p> <p> “İşimi Kaybetmek İstemiyorum”: Hayalî bir yayınevi kurulur. Bu yayınevinin elemanları noktalama işaretleridir. Öğrencilerden kendileri için bir noktalama işareti belirlemeleri istenir. Yayınevinin düştüğü zor durumdan kurtulabilmesi için bir noktalama işaretinin işten çıkarılması gerekmektedir. Öğrenciler kendilerinin işten çıkarılmaması konusunda yayınevi yöneticisini ikna etmeye çalışırlar.</p>	<p>[!] 1. Bu sınıfta ele alınacak yazım kuralları şunlardır:</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Yazımı karıştırılan kelimelerin (hiçbir, hiçbir şey, herhangi bir, her şey vd) yazımı ➤ Sayıların yazımı <ul style="list-style-type: none"> • Notayı niteleyen sayılar ayrı yazılır. • Oyun adlarını niteleyen sayılar bitişik yazılır. ➤ Büyük harflerin kullanımı <ul style="list-style-type: none"> • Levhalar ve açıklama yazıları büyük harfle başlar. • Kitap, bildiri, makale vb.nde ana başlıkta bulunan kelimelerin ise yalnızca ilk harfleri büyük olarak yazılır. • Kitap, dergi vb.nde bulunan resim, çizelge, tablo vb.nin altında yer alan açıklayıcı yazılar büyük harfle başlar. <p>[!] Birleşik kelimelerin yazımına okuma, yazma, dil bilgisi etkinliklerinde yeri geldikçe değinilir.</p> <p>2. Bu sınıfta ele alınacak noktalama işaretleri şunlardır:</p> <p>Nokta (.)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Bibliyografik künyelerin sonuna konur. <p>Virgül (,)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Bibliyografik künyelerde yazar, eser, basımevi vb. maddelerden sonra konur. <p>İki nokta (:)</p>

	<ul style="list-style-type: none"> • Genel Ağ adreslerinde kullanılır. <p>Üç nokta (...).</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kaba sayıldığından veya bir başka sebepten ötürü açıklanmak istenmeyen kelime ve bölümlerin yerine konur. • Alıntılarda; başta, ortada veya sonda alınmayan kelime ve bölümlerin yerine konur. <p>Soru işareti (?).</p> <ul style="list-style-type: none"> • Bilinmeyen, kesin olmayan veya şüpheyle karşılanan yer, tarih vb. durumlar için kullanılır. <p>Ünlem işareti (!).</p> <ul style="list-style-type: none"> • Alay, kinaye veya küçümseme anlamı kazandırılmak istenen sözden hemen sonra ayraç içinde ünlem işareti kullanılır. <p>Kısa çizgi (-).</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kelimeler arasına “-den... -a, ve, ila, arasında” anlamlarını vermek için kullanılır. <p>Eğik çizgi (/).</p> <ul style="list-style-type: none"> • Genel Ağ adreslerinde kullanılır. <p>Yay ayraç (()).</p> <ul style="list-style-type: none"> • Alıntılarda, başta, ortada ve sonda alınmayan kelime ve bölümlerin yerine konulan üç nokta, yay ayraç içine alınabilir. • Bir söze alay, kinaye veya küçümseme anlamı kazandırmak için kullanılan ünlem işareti yay ayraç içine alınır. • Bir bilginin şüpheyle karşılandığını veya kesin olmadığını göstermek için kullanılan soru işareti yay ayraç içine alınır. <p>Köşeli ayraç ([]).</p>
--	---

	<ul style="list-style-type: none"> • Ayraç içinde ayraç kullanılması gereken durumlarda yay ayraçtan önce kullanılır. <p>Kesme işareti (').</p> <ul style="list-style-type: none"> • Şiirde seslerin ölçü dolayısıyla düştüğünü göstermek için kullanılır. <p>[!] Noktalama işaretlerinin işlevleri ve yazım kuralları verilirken TDK Yazım Kılavuzu'nun son basımı esas alınır.</p> <p>[!] Noktalama işaretlerinin daha önceki sınıflarda ele alınan işlevleri hatırlatılır.</p> <p>[!]Yazım ve noktalama kuralları ile ilgili kazanımlar okuma, yazma, dil bilgisine yönelik çalışmalar sırasında ilişkili olduğu konularla birlikte verilebileceği gibi bağımsız etkinlikler aracılığıyla da verilebilir.</p> <p>[!] Öğrencilere, yazımını bilmedikleri kelimeler için Yazım Kılavuzu'na başvurmaları, sınıf içi çalışmalarda, özellikle yazılı anlatım etkinliklerinde yanlarında Yazım Kılavuzu bulundurmaları önerilir.</p> <p>☐ Yazım ve noktalama kuralları ile ilgili kazanımların değerlendirilmesinde; çalışma kâğıtları, proje değerlendirme formları, standart testler, süreç gelişim dosyaları, eşleştirme testleri, öz değerlendirme formları, gözlem formları kullanılabilir.</p>
--	--

ÖĞRENME ALANI: YAZMA 8. sınıf		
AMAÇ VE KAZANIMLAR	ETKİNLİK ÖRNEKLERİ	AÇIKLAMALAR
<p>6. Yazım ve noktalama kurallarını uygulama</p> <p>1. Yazım kurallarını kavrayarak uygular.</p> <p>2. Noktalama işaretlerini işlevlerine uygun olarak kullanır.</p>	<p> Boşluk doldurma: Noktalama işaretleri kullanılmamış bir metne uygun noktalama işaretleri konur (2. kazanım).</p>	<p>[!] 2. Bu sınıfta ele alınacak noktalama işaretleri şunlardır:</p> <p>Virgül</p> <ul style="list-style-type: none"> • Birbiri ardınca sıralanan eş görevli kelime ve kelime gruplarının arasına konur. • Sıralı cümleleri birbirinden ayırmak için konur. • Cümlede özel olarak vurgulanması gereken öğelerden sonra konur. • Uzun cümlelerde yüklemden uzak düşmüş olan öğeleri belirtmek için konur. • Cümle içinde ara sözleri ve ara cümleleri ayırmak için konur. <p>Noktalı virgül</p> <ul style="list-style-type: none"> • Öğeleri arasında virgül bulunan sıralı cümleleri birbirinden ayırmak için konur. <p>Kısa çizgi</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ara sözleri ve ara cümleleri ayırmak için kullanılır. <p>[!] Noktalama işaretlerinin işlevleri ve yazım kuralları verilirken TDK Yazım Kılavuzu'nun son basımı esas alınır.</p> <p>[!] Noktalama işaretlerinin daha önceki sınıflarda ele alınan işlevleri hatırlatılır.</p> <p>[!] Bu sınıfta özellikle pekiştirmeye yönelik çalışmalara ağırlık verilmelidir.</p> <p>[!] Yazım ve noktalama kuralları ile ilgili kazanımlar okuma,</p>

		<p>yazma, dil bilgisine yönelik çalışmalar sırasında ilişkili olduğu konularla birlikte verilebileceği gibi bağımsız etkinlikler aracılığıyla da verilebilir.</p> <p>[!] Öğrencilere, yazımını bilmedikleri kelimeler için Yazım Kılavuzu'na başvurmaları, sınıf içi çalışmalarda, özellikle yazılı anlatım etkinliklerinde yanlarında Yazım Kılavuzu bulundurmaları önerilir.</p> <p>☞ Yazım ve noktalama kuralları ile ilgili kazanımların değerlendirilmesinde; çalışma kâğıtları, proje değerlendirme formları, standart testler, süreç gelişim dosyaları, eşleştirme testleri, öz değerlendirme formları, gözlem formları kullanılabilir.</p>
--	--	--

6. SINIFLAR		
DİL BİLGİSİ		
AMAÇ VE KAZANIMLAR	ETKİNLİK ÖRNEKLERİ	AÇIKLAMALAR
<p>1. Kelimenin yapı özellikleriyle ilgili bilgi ve kuralları kavrama ve uygulama</p> <p>1. Kök ve eki kavrar.</p> <p>2. İsim kökü ile fiil kökünü ayırt eder.</p> <p>3. Yapım eki ile çekim ekini ayırt eder.</p> <p>4. Gövdeyi kavrar.</p> <p>5. Yapım eklerinin işlevlerini ve kelimeye kazandırdığı anlam özelliklerini kavrar.</p> <p>6. Birleşik kelimeyi kavrar.</p> <p>7. Basit, türemiş ve birleşik kelimeleri</p>	<p> “Mıknatıs”: Kelime kökleri ve ekler kartlara yazılarak öğrencilere dağıtılır. Öğretmenin okuduğu metinde geçen kelime kartını elinde bulunduran öğrenci ayağa kalkar. Öğrenciler ellerindeki ek kartlarına bakarlar. Bu kelimeye uygun olan ekleri elinde bulunduran öğrenciler, kökü taşıyan öğrencinin yanına giderek yeni kelimeler oluştururlar. Oluşturulan yeni kelimeler yüksek sesle söylenir (1. kazanım).</p> <p> “Çiçekçi”: Çiftçiden pazarda satmak üzere ürünlerini iki çuvala yerleştirmesi istenir. Öğrenciler verilen metindeki isim ve fiilleri ayırarak çuvalara yerleştirir (2. kazanım) (bk. Kılavuz).</p> <p> Farklı olanı bulma: Altı çizili eklerden farklı olanı (çekim eki/yapım eki) bulunur (3. kazanım).</p> <p> “Ekleri de Birbirine Ekleyelim”: Yapım eki almış bir kelimeye farklı ekler getirilerek yeni kelimeler türetilir (4. kazanım).</p> <p> Tamamlama: Cümleyi oluşturan</p>	<p>[!] Bütün dil bilgisi çalışmalarında, öğrencilerin edindikleri bilgileri, okudukları ve dinlediklerini anlamlandırmada kullanmalarına; konuşurken ve yazarken uygulamalarına ağırlık verilir.</p> <p>[!] Kelimede yapı özellikleriyle ilgili kazanımların verilişinde ilgili oldukları yazım kurallarına değinilir.</p> <p>1. 1. Türkçe'nin sondan eklemeli bir dil olduğu vurgulanır.</p> <p>1. 2. Fiil köklerinin “-mek/-mak” eki ile okunması gerektiği, fiilin “-mek/-mak” eki almış biçimine mastar adı verildiği, mastarın fiilin adı olduğu belirtilir.</p> <p>1. 2. Hem isim hem de fiil olan köklere örnek verilerek bunların kök çeşidinin aldıkları ekler aracılığıyla belirlenebileceği kavratılır.</p> <p>1. 3. Çekim eklerinin çeşitlerine ilgili oldukları konulara gelindiğinde değinilir.</p> <p>1. 3. Ekler arasındaki hiyerarşik ilişkiye dikkat çekilir. Bu durum, yapım ekleri kelime türetirken çekim eklerinin var olan kelimeyi kelime grubu ya da cümle içinde kullanılmaya elverişli hâle getirmesi, yani ona son şeklini vermesiyle açıklanır.</p> <p>1. 5. Yapım eklerinin işlevleri kavratılırken isimden isim yapma ekleri, isimden fiil yapma ekleri, fiilden fiil yapma ekleri, fiilden isim yapma ekleri ayırımına gidilir. Eklerin sesçe farklı biçimlerinin farklı birer ek olmadığı, aynı ekin çeşitleri olduğu kavratılır. Bu amaçla ilgili ses olaylarına değinilir. Fiilden fiil yapma eklerinin</p>

<p>ayırt eder.</p>	<p>kelimelerdeki boşluklar uygun yapım ekleriyle tamamlanır (5. kazanım).</p> <p> Birleştirme: Verilen farklı kelimeler eşleştirilerek uygun yöntemlerle birleştirilir (6. kazanım).</p> <p> Gruplandırma: Okunan herhangi bir kiptan belirlenen yirmişer kelime (basit, bileşik ve türemiş) öğrencilerin kendi çizdikleri resimlerin içerisine yazılır. Bu çalışmalardan beğenilenler sınıf veya okul panolarında sergilenir (7. kazanım) (bk. Kılavuz).</p> <p> “Kelime Bankası”: Bir grup öğrencinin görev aldığı hayali bir banka kurulur. Öğrencilerden biri seçtiği kelimeleri hesabına yatırır. Karşılığında yeni kelimeler alır (bk. Kılavuz).</p>	<p>işlevleri ve anlam özellikleri üzerinde ayrıntılı olarak fiil çatısı konusunda durulur. Burada eklerin kelimeye kazandırdığı anlam özelliklerine ağırlık verilir.</p> <p>1. 6. Birleşik kelimelerin anlam özelliklerine dikkat çekilir. Birleşik kelimelerin kuruluş özellikleri konusuna girilmez.</p> <p>1. 7. Tarihî nedenlerle kök ve ek arasındaki anlam ilişkisinin kaybolduğu türemiş kelimeler basit kelime olarak ele alınır.</p> <p>[!] Türemiş ve birleşik kelimelere mümkün olduğunca çok örnek verilerek öğrencilerin söz varlığının zenginleşmesi sağlanır. Hangi kelimelere öncelik verilmesi gerektiği konusunda Türk Dil Kurumu tarafından yayımlanan “Yazılı Türkçe’nin Kelime Sıklığı Sözlüğü”nden yararlanılabilir.</p> <p> Kelimenin yapı özellikleriyle ilgili bilgi ve kuralları uygulamaya yönelik kazanımların değerlendirilmesinde; açık uçlu, kısa cevaplı, doldurulmalı sorular; çalışma kâğıtları, standart testler, süreç gelişim dosyaları, eşleştirme testleri, öz değerlendirme formları, gözlem formları kullanılabilir.</p>
--------------------	--	--

DİL BİLGİSİ 6. sınıf		
AMAÇ VE KAZANIMLAR	ETKİNLİK ÖRNEKLERİ	AÇIKLAMALAR
<p>2. Kelime türleriyle ilgili bilgi ve kuralları kavrama ve uygulama</p> <p>1. İsimlerin cümledeki işlevlerini kavrar, isimleri işlevlerine uygun olarak kullanır.</p> <p>2. Zamirlerin cümledeki işlevlerini fark eder, zamirleri işlevlerine uygun olarak kullanır.</p> <p>3. Hâl eklerinin işlevlerini kavrar.</p> <p>4. İyelik eklerinin işlevlerini kavrar.</p> <p>5. İsim tamlamalarının kuruluş ve anlam özelliklerini kavrar.</p> <p>6. Sıfatların cümledeki işlevlerini fark eder, sıfatları işlevlerine uygun olarak kullanır.</p> <p>7. Sıfat tamlamalarının</p>	<p> Listeleme: Özel isimler, cins ve topluluk isimleriyle ilgili kelime listeleri yapılır (1. kazanım).</p> <p> Yerine koyma: Zamirlerin yerine karşılıkları isimler yazılır (2. kazanım).</p> <p> Şema oluşturma: Hâl ekleriyle ilgili şemalar düzenlenir (3. kazanım).</p> <p> “Ne Hâldeyim?”: Cümlelerdeki boşluklar uygun hâl ekleriyle tamamlanır (3. kazanım) (bk. Kılavuz).</p> <p> Boşluk doldurma: Cümlelerdeki boşluklar uygun iyelik ekleriyle tamamlanır (4. kazanım).</p> <p> Eşleştirme: Hazırlanan kelime tablolarından birbiriyle ilişkili olan kelimeler eşleştirilir, uygun eklerle tamlamalar kurulur (5. kazanım).</p> <p> Tamamlama: Cümleyi oluşturan kelimelerde bırakılan boşluklar uygun tamlama ekleriyle doldurulur (5. kazanım) (bk. Kılavuz).</p> <p> “Nereye?”: Verilen boşluklara uygun sıfatlar yazılır (6. kazanım) (bk. Kılavuz).</p> <p> Dönüştürme: Cümlelerdeki sıfatlar değiştirilerek zamire dönüştürülür (2, 6. kazanım) (bk. Kılavuz).</p>	<p>2. 1. Özel isim, cins ismi; teklik, çokluk, topluluk ismi; somut isim, soyut isim konuları ele alınır. Çokluk eki ve işlevlerine değinilir. Özel isimlerin yazımına yönelik kurullarla gerekli ilişkilendirme yapılır.</p> <p>2. 2. Düzeye uygun metinlerden hareketle zamirlerin hangi kelimenin, ifadenin yerine kullanıldığını belirlemeye yönelik çalışmalara ağırlık verilir. Zamirlerin bütün çeşitleri örneklendirilir, bunlardaki anlam özelliklerine değinilir.</p> <p>2. 3. İsmın hâlleriyle fiiller arasındaki ilişkiye dikkat çekilir. Hâl eklerinin eklendikleri kelimeye kazandırdığı farklı anlam özelliklerine ağırlık verilir.</p> <p>2. 3, 2. 4. Örneklerden hareketle 3. teklik kişi iyelik eki ile belirtme hâli ekinin kullanımı kavratılır.</p> <p>2. 3, 2. 4. Kelime ile eklerin, ek ile ekin birleşmesinde ortaya çıkan yardımcı ünsüzlerin işlevi kavratılır.</p> <p>2. 5. İsim tamlamalarında belirtili ve belirtisiz tamlama çeşitlerine değinilir. Zincirleme isim tamlamasının ayrı bir tamlama çeşidi olmadığı, belirtili ve belirtisiz isim tamlamalarının iç içe girmesiyle oluştuğuna dikkat çekilir. İsim tamlamalarının anlam özelliklerine ağırlık verilir.</p> <p>2. 6. Sıfatların bütün çeşitleri örneklendirilir, bunlardaki</p>

<p>kuruluş ve anlam özelliklerini kavrar.</p> <p>8. Edat, bağlaç, ünlemlerin işlevlerini ve cümleye kazandırdıkları anlam özelliklerini kavrar; bu kelimeleri işlevlerine uygun olarak kullanır.</p> <p>9. Kelimeleri cümlede farklı görevlerde kullanır.</p>	<p>(bk. Kılavuz).</p> <p> Tasvir etme: Bir yerin/kişinin tasviri yazılır, anlatımda kullanılan sıfatların altı çizilir (7. kazanım).</p> <p> Birleştirme: Çeşitli isim ve sıfatlarla, iç içe geçmiş tamlamalar kurulur (5, 7. kazanım).</p> <p> Şema oluşturma: Hem edat hem de bağlaç olarak kullanılan kelimeler şemayla ifade edilir (8. kazanım).</p> <p> Cümle tamamlama: “Hâlbuki, ne var ki, böylece, oysa, bu nedenle, bundan dolayı, ama, fakat, yalnız, sadece..” edatları kullanılarak cümleler tamamlanır (8. kazanım).</p> <p> Boşluk doldurma: Cümlelerdeki boşluklar uygun edat ve bağlaçlarla doldurulur (8. kazanım).</p> <p> Eşleştirme: Ünlemlerle, ifade ettikleri duygularla eşleştirilir (8. kazanım).</p>	<p>anlam özelliklerine değinilir.</p> <p>2. 5, 2. 7. Öğrencilerin cümle ya da metin içinde isim ve sıfat tamlamalarını, bunların iç içe girmiş biçimlerini bir bütün olarak algılamasına yönelik çalışmalara ağırlık verilir.</p> <p>2. 9. Aynı kelimenin farklı görevlerde kullanıldığı cümle örneklerden hareket edilir. Örnekler 6. sınıfta ele alınan kelime türleriyle sınırlandırılır.</p> <p> Kelime türleriyle ilgili bilgi ve kuralları kavrama/uygulamaya yönelik kazanımların değerlendirilmesinde; açık uçlu, kısa cevaplı, doldurmalı sorular; çalışma kâğıtları, standart testler, süreç gelişim dosyaları, eşleştirme testleri, öz değerlendirme formları, gözlem formları kullanılabilir.</p>
---	--	--

7. SINIFLAR		
DİL BİLGİSİ		
AMAÇ VE KAZANIMLAR	ETKİNLİK ÖRNEKLERİ	AÇIKLAMALAR
<p>1. Kelime türleriyle ilgili bilgi ve kuralları kavrama ve uygulama</p> <p>1. Fiillerin anlam özelliklerini kavrar.</p> <p>2. Kip ve çekimli fiili kavrar.</p> <p>3. Bildirme kipleriyle dilek kiplerini ayırt eder.</p> <p>4. Bildirme kiplerinin kullanım özelliklerini kavrar.</p> <p>5. Dilek kiplerinin kullanım özelliklerini kavrar.</p> <p>6. Fiillerin olumlu, olumsuz, soru ve olumsuz soru çekimleriyle ilgili uygulamalar yapar.</p> <p>7. Zarfların cümledeki işlevlerini fark eder, zarfları işlevlerine uygun olarak kullanır.</p>	<p> “Ne Zaman?”: Zaman ifadeleri dikkate alınarak cümleler uygun zaman ekleriyle tamamlanır (4. kazanım).</p> <p> “Anlam Avcısı”: Geniş zamanın farklı kullanımına ilişkin örnek verilerek öğrencilerden bu kullanımlardaki anlam özelliklerini belirlemeleri istenir (4. kazanım).</p> <p> Altını çizme: Olaya dayalı bir metinde kullanılan zarfların altı çizilir, türü yazılır (7. kazanım).</p> <p> “Ben Neyim?”: Öğrencilere farklı cümleler verilir. Cümlelerdeki kelimelerin hangi görevde kullanıldığı altlarına yazılır (8. kazanım).</p>	<p>[!] Bütün dil bilgisi çalışmalarında, öğrencilerin edindikleri bilgileri, okudukları ve dinlediklerini anlamlandırmada kullanmalarına; konuşurken ve yazarken uygulamalarına ağırlık verilir.</p> <p>1. 1. İş, oluş, durum filleri örneklendirilir.</p> <p>1. 2. Kipin mastar durumundaki fiili biçimlendirmesindeki rolü ile çekimli fiilin cümle kuruluşundaki işlevi vurgulanır. Buradan hareketle yüklem kavramına girilir.</p> <p>1. 3. Bildirme kiplerinin fiili zaman açısından biçimlendirdiği, dilek kiplerinin ise fiile farklı anlam özellikleri kazandırdığı vurgulanır.</p> <p>1. 4. Geçmiş zaman (duyulan geçmiş zaman, görülen geçmiş zaman), şimdiki zaman, gelecek zaman, geniş zaman ele alınır. Haber kiplerinin temel işlevlerine (Ör.: “-di” ekiyle yapılan geçmiş zamanın fiilin gerçekleştiğini görme veya kesin olarak bilme, geniş zamanın alışkanlıkları, bilimsel anlamda kabul görmüş gerçekleri ifade etme gibi) ağırlık verilir. Bu zamanların hangi eklerle ifade edildiğine değinilir. İlk örnekler, 3. teklik kişi ile çekimlenmiş fiillerden seçilir. Daha sonra diğer kişilere ve kişi eklerine değinilir. Çekimli fiillerin kişinin cümle kuruluşundaki işlevi vurgulanır. Buradan hareketle özne kavramına girilir. Şimdiki zaman ekinin ünlü daralmasına neden olduğu, “ye-, de” fillerin “-ecek” ekinden önce ünlü daralmasına uğradığı örneklerden hareketle kavratılır.</p> <p>1. 5. Gereklilik, istek, şart, emir kipleri ele alınır. Dilek kiplerinin temel işlevlerine (Ör.: Şart kipinin fiilin gerçekleşmesini isteme ve şarta bağlama</p>

<p>8. Kelimeleri cümlede farklı görevlerde kullanır.</p>		<p>anlamı gibi) ağırlık verilir. Şart kipi için dilek-şart kipi adlandırması kullanılmaz. Bu kiplerin hangi eklerle ifade edildiğine değinilir. İlk örnekler, emir kipi için 2. teklik kişi, diğerleri için 3. teklik kişi ile çekimlenmiş fiillerden seçilir.</p> <p>1. 7. Zarfların bütün çeşitleri örneklendirilir, bunlardaki anlam özelliklerine değinilir.</p> <p>1. 8. Aynı kelimenin farklı görevlerde kullanıldığı cümle örneklerden hareket edilir. Örnekler 6 ve 7. sınıfta ele alınan kelime türlerinden seçilir.</p> <p>☐ Kelime türleriyle ilgili bilgi ve kuralları kavrama/uygulamaya yönelik kazanımların değerlendirilmesinde; açık uçlu, kısa cevaplı, doldurmalı sorular; çalışma kâğıtları, standart testler, süreç gelişim dosyaları, eşleştirme testleri, öz değerlendirme formları, gözlem formları kullanılabilir.</p>
--	--	---

DİL BİLGİSİ 7. sınıf		
AMAÇ VE KAZANIMLAR	ETKİNLİK ÖRNEKLERİ	AÇIKLAMALAR
<p>2. Fiillerin yapı özellikleriyle ilgili bilgi ve kuralları kavrama ve uygulama</p> <p>1. Basit, türemiş ve birleşik fiillerin kuruluş ve anlam özelliklerini kavrar.</p> <p>2. Farklı yapı özelliklerinde fiilleri anlam özelliklerini dikkate alarak kullanır.</p>	<p> Gruplandırma: Farklı kuruluş özelliklerine sahip birleşik fiillerin bulunduğu bir metin verilerek öğrencilerden birleşik fiilleri yapı özelliklerine göre gruplandırmaları istenir.</p> <p> Eşleştirme: Kurallı birleşik fiil örnekleriyle bunların ifade ettikleri “yeterlik, tezlik, sürerlik, yaklaşma” anlamları eşleştirilir.</p> <p> Birleşik Fiiller: Öğrencilerden çalışma kâğıdındaki fiilleri yapılarına göre gruplandırmaları istenir.</p>	<p>2. 1. Türemiş fiillerde kök ile gövde arasındaki anlam ilişkilerine dikkat çekilir. Birleşik fiillerin kuruluş özelliklerine değinilir. Kurallı birleşik fiillerin anlam özellikleri vurgulanır.</p> <p> Fiillerin yapı özellikleriyle ilgili bilgi ve kuralları uygulamaya yönelik kazanımların değerlendirilmesinde; açık uçlu, kısa cevaplı, doldurmalı sorular; çalışma kâğıtları, standart testler, süreç gelişim dosyaları, eşleştirme testleri, öz değerlendirme formları, gözlem formları kullanılabilir.</p>

DİL BİLGİSİ 7. sınıf		
AMAÇ VE KAZANIMLAR	ETKİNLİK ÖRNEKLERİ	AÇIKLAMALAR
<p>3. Fiil kiplerinde zaman ve anlam kaymasıyla ilgili bilgi ve kuralları kavrama ve uygulama</p> <p>1. Cümlede zaman kavramını belirleyen/destekleyen zarfları fark eder.</p> <p>2. Fiil kiplerinde zaman ve anlam kaymasının nasıl gerçekleştiğini kavrar.</p> <p>3. Fiil kiplerini farklı zaman ve anlamları ifade edecek şekilde kullanır.</p>	<p> Eşleştirme: Türkçede cümlenin ifade ettiği zamanları belirleyen zarfların şeması yapılır, uygun zamanlarla eşleştirilir (1. kazanım).</p> <p> “Ben Her Gün..”: Zaman ve anlam kaymasına uğramış fiil kipleri, günlük konuşma kalıplarıyla örneklendirilir (2. kazanım).</p> <p> 2. “İşlev ve Kullanım”: Zaman/kip eklerinin hangi zamanı ifade ettiği fiillerin altına yazılır. Tahtaya şimdiki zaman ekinin gelecek zaman, geçmiş zaman ve geniş zamanı karşıladığı cümleler yazılır. Önce kip eklerinden hareketle fiilin zamanı, sonra da zaman bildiren ifadelerden ve diğer ipuçlarından hareketle cümlenin zamanı bulunur. Şimdiki zamanın geçmiş zamanı karşılamak üzere kullanıldığı örneklerde hikâye etmenin ön plana çıktığı vurgulanarak öğrencilerden diğer kullanım özelliklerini bulmaları istenir.</p>	<p>3. 2. Fiil kiplerinde zaman ve anlam kaymalarının bir anlatım bozukluğu olmadığı, tersine Türkçe'nin bir zenginliği olduğu örneklerden hareketle açıklanır.</p> <p>3. 2. Zaman ve anlam kaymasına uğramış fiil kiplerinin işlevleri ve kullanım özellikleri vurgulanır.</p> <p> Fiil kiplerinde zaman ve anlam kaymasıyla ilgili bilgi ve kuralları kavrama/uygulamaya yönelik kazanımların değerlendirilmesinde; açık uçlu, kısa cevaplı, doldurmalı sorular; çalışma kâğıtları, standart testler, süreç gelişim dosyaları, eşleştirme testleri, öz değerlendirme formları, gözlem formları kullanılır.</p>

DİL BİLGİSİ 7. sınıf		
AMAÇ VE KAZANIMLAR	ETKİNLİK ÖRNEKLERİ	AÇIKLAMALAR
<p>4. Ek fiille ilgili bilgi ve kuralları kavrama ve uygulama</p> <p>1. İsim türünden kelimelerin kip ve kişi açısından biçimlenerek çekimlenebildiğini kavrar.</p> <p>2. İsimlerin kip eki almasında ek fiilin rolünü kavrar.</p> <p>3. İsimlerin ek fiil aracılığıyla hangi kiplerde çekimlenebildiğini kavrar.</p> <p>4. Ek fiili işlevine uygun olarak kullanır.</p>	<p> “Hangisi?”: Bir metinde geçen bütün isimlerin altı çizilir. Bunlardan kip ve kişi anlamı taşıyanlar yuvarlak içine alınır (1. kazanım).</p> <p> Ayırt etme: Ek fiille çekimlenmiş isimlerin taşıdığı kip ve kişi özellikleri kavratılır (2. kazanım).</p> <p> Gruplandırma: Cümlelerde ek fiille çekimlenmiş olan isimler, kiplerine göre gruplandırılır (3. kazanım).</p>	<p>4. 1. Ek fiille çekimlenmiş kelimelerin cümle kuruluşundaki işlevi vurgulanır.</p> <p>4. 3. Geçmiş zaman, geniş zaman ve şart kipi ele alınır.</p> <p> Ek fiille ilgili bilgi ve kuralları uygulamaya yönelik kazanımların değerlendirilmesinde; açık uçlu, kısa cevaplı, doldurmalı sorular; çalışma kâğıtları, standart testler, süreç gelişim dosyaları, eşleştirme testleri, öz değerlendirme formları, gözlem formları kullanılabilir.</p>

DİL BİLGİSİ 7. sınıf		
AMAÇ VE KAZANIMLAR	ETKİNLİK ÖRNEKLERİ	AÇIKLAMALAR
<p>5. Zaman ve kip çekimlerindeki birleşik yapıların özellikleriyle ilgili bilgi ve kuralları kavrama ve uygulama</p> <p>1. Zaman ve kip çekimlerindeki birleşik yapıların oluşumunda ek fiilin işlevini kavrar.</p> <p>2. Zaman ve kip çekimlerindeki birleşik yapıların işlevlerini ve kullanım özelliklerini kavrar.</p> <p>3. Zaman ve kip çekimlerindeki birleşik yapıları özelliklerine uygun biçimde kullanır.</p>	<p> Tamamlama: Yarım bırakılmış cümleler uygun birleşik zamanlar kullanılarak tamamlanır.</p> <p> “Ek Fiil Nerede?”: Birleşik çekimli fiillerdeki ek fiil fark edilir.</p>	<p>[!] Zaman ve kip çekimlerindeki birleşik yapıların adlandırılmasında işlevden hareket edilir; geniş zamanın hikâyesi, şimdiki zamanın rivayeti gibi adlandırmalar kullanılmaz.</p> <p>5. 1, 5. 2. Zaman ve kip çekimlerindeki birleşik yapılarda fiilin zamanını ek fiilden sonra gelen zaman ve kip ekinin belirlediği vurgulanır.</p> <p>5. 2. Zaman ve kip çekimlerindeki birleşik yapıların işlevlerinin fiile zamanın yanı sıra farklı anlam özellikleri kazandırmak olduğu vurgulanır.</p> <p>5. 2. Zaman ve kip çekimlerindeki birleşik yapıların kullanım sırasında kazandıkları anlam özelliklerine (Ör.: “ecek+ti” birleşik yapısının “geçmiş zamanda gerçekleşmemiş niyet” bildirdiği ya da “-r+di” yapısının “terk edilmiş bir alışkanlık” bildirdiği gibi) ağırlık verilir.</p> <p> Fiillerin birleşik zamanlı çekimleriyle ilgili bilgi ve kuralların uygulanmasına yönelik kazanımların değerlendirilmesinde; açık uçlu, kısa cevaplı, doldurulmalı sorular; çalışma kâğıtları, standart testler, süreç gelişim dosyaları, eşleştirme testleri, öz değerlendirme formları, gözlem formları kullanılabilir.</p>

8. SINIFLAR		
DİL BİLGİSİ		
AMAÇ VE KAZANIMLAR	ETKİNLİK ÖRNEKLERİ	AÇIKLAMALAR
<p>1. Fiilimsiler ile ilgili bilgi ve kuralları kavrama ve uygulama</p> <p>1. Fiilimsiyle, fiil ve isim soylu kelimeler arasındaki farkları kavrar.</p> <p>2. Fiilimsilerin işlevlerini ve kullanım özelliklerini kavrar.</p> <p>3. Fiilimsileri özelliklerine uygun biçimde kullanır.</p> <p>4. Cümlede, fiilimsiye bağlı kelime veya kelime gruplarını bulur.</p>	<p> “Tamamla ve Birleştir”: Cümlelerdeki boşluklar uygun fiilimsi ekleriyle tamamlanır (bk. Kılavuz).</p> <p> “Doğru mu Yanlış mı?” Verilen cümlelerdeki fiilimsiler bulunur (bk. Kılavuz).</p> <p> “Birleştirelim”: Fiilimsiler kullanılarak iki veya daha fazla cümleyi birleştirme çalışmaları yapılır (bk. Kılavuz).</p> <p> “Dolaylı Anlat”: Verilen cümleler fiilimsi ekleri kullanılarak dolaylı anlatım cümlesine dönüştürülür (bk. Kılavuz).</p> <p> “Benim Görevim”: Verilen cümlelerdeki kelimelerin kalıcı isim mi, fiilimsi mi olduğu belirlenir (bk. Kılavuz).</p> <p> “Ben Bu Cümlede..”: Fiilimsilerin cümlelere kattığı anlamlar cümlelerin yanına yazılır.</p> <p> Yarışma: Fiilimsi ekleri kullanılarak en doğru ve en uzun cümleyi yazma yarışması düzenlenir.</p> <p> “Beni Farket”: Verilen kelimelerin aldıkları eklerin adları yazılır (bk. Kılavuz).</p> <p> “Değiştir”: Verilen cümlelerdeki sıfat fiiller isim yapılır (bk. Kılavuz)</p>	<p>[!] Bütün dil bilgisi çalışmalarında, öğrencilerin edindikleri bilgileri, okudukları ve dinlediklerini anlamlandırmada kullanmalarına; konuşurken ve yazarken uygulamalarına ağırlık verilir.</p> <p>1. 4. Öğrencilerin cümle ya da metin içinde fiilimsi ile buna bağlı kelime ya da kelime gruplarını bir bütün olarak algılamasına yönelik çalışmalara ağırlık verilir.</p> <p> Fiilimsiler ile ilgili bilgi ve kuralları uygulamaya yönelik kazanımların değerlendirilmesinde; açık uçlu, kısa cevaplı, doldurmalı sorular; çalışma kâğıtları, standart testler, süreç gelişim dosyaları, eşleştirme testleri, öz değerlendirme formları, gözlem formları kullanılabilir.</p>

8. SINIF		
DİL BİLGİSİ		
AMAÇ VE KAZANIMLAR	ETKİNLİK ÖRNEKLERİ	AÇIKLAMALAR
<p>2. Cümleyle ilgili bilgi ve kuralları kavrama ve uygulama</p> <p>1. Cümlelerin temel öğelerini ve özelliklerini kavrar.</p> <p>2. Cümlelerin yardımcı öğelerini ve özelliklerini kavrar.</p> <p>3. Cümlede vurgulanmak istenen ifadeyi belirler.</p> <p>4. Cümledeki fiillerin çatı özelliklerini kavrar.</p> <p>5. İsim ve fiil cümlelerini, anlam ve kullanım özelliklerine uygun biçimde kullanır.</p> <p>6. Kurallı ve devrik cümleleri, anlam ve kullanım özelliklerine uygun biçimde kullanır.</p> <p>7. Cümlelerin yapı özelliklerini kavrar.</p> <p>8. Kalıplaşmış cümle</p>	<p> “Gökkuşuğu”: Cümlelerin öğeleri değişik renklerle çizilir (1, 2. kazanım).</p> <p> “Ben Bir Ögeyim”: Bir cümle verilerek öğeleri bulunur. Her ögeye karşılık olarak bir öğrenci seçilir. Seçilen her öğrenci cümlede kendi görevini anlatır. Cümle, öğelerin yerleri değiştirilerek okunur (1, 2. kazanım).</p> <p> “Biz Bir Cümleyiz”: Cümlelerin öğelerini bulmaya yönelik hazırlanan kartlarla grup çalışması yapılır (1, 2. kazanım) (bk. Kılavuz).</p> <p> “Yerlerini değiştirelim”: Cümledeki kelime ve kelime gruplarının yeri değiştirilerek vurgunun nereye kaydığı belirlenir (3. kazanım).</p> <p> Sınıflandırma: Günlük hayatta kullanılan kalıplaşmış cümle yapılarının hangi durumlarda kullanıldığını belirler (3. kazanım).</p> <p> Dönüştürme: Geçişsiz fiiller uygun eklerle geçişli yapılır (4. kazanım).</p> <p> Tamamlama: Cümleyi oluşturan</p>	<p>2. 1. Çekimli fiil ve çekimli fiillerde kişi konusuna gönderme yapılarak yüklem ve öznenin özellikleri kavratılır. Yüklemi belirtilmemiş olan (eksilteli) cümlelerin anlatımda kazandığı özelliklere değinilir.</p> <p>2. 2. Yardımcı öğeler nesne (belirtili ve belirtilsiz), yer tamlayıcısı, zarf tamlayıcısı olarak ele alınır. Belirtisiz nesnenin yüklemden hemen önce kullanıldığına dikkat çekilir.</p> <p>2. 1, 2. 2. Cümlede yer alan “ara söz”ler ile bunların ilgili olduğu öğeler vurgulanır. Cümlelerin herhangi bir ögesinin açıklaması olmayan ara sözler örneklendirilir.</p> <p>2.1, 2.2. Cümleyi öğelerine ayırma çalışmaları yapılır. Bu sırada kelime gruplarının bölünmemesine dikkat edilir.</p> <p>2. 4. Özneye göre etken ve edilgen, nesneye göre geçişli ve geçişsiz çatı özelliklerinden söz edilir. Fiilden fiil yapma ekleri ile ilişkilendirilir.</p> <p>2. 7. Cümleler arasında öge/ek ortaklığı; bağlaç, noktalama işareti ve anlamca zıtlık ya da paralellik oluşturan kelimelerin kullanımı gibi ilişkilere dayalı bağlantı şekillerine ve içinde fiilimsi bulunan cümlelerin yapı özelliklerine dikkat çekilir.</p> <p>2. 8. Kalıplaşmış cümle yapılarında belli kuruluş ve kullanım özellikleri taşıyan “Ne kadar erken kalkarsan o kadar iyi olur.”, “<u>Şu sokak</u> <u>senin</u> <u>bu sokak benim</u>.. <u>Gez</u> babam <u>gez</u>.” gibi cümleler ele alınır. Öğrencinin kalıplaşmış cümle</p>

<p>yapılarının kuruluş ve kullanım özelliklerini kavrar.</p> <p>9. Cümlelerin ifade ettiği anlam özelliklerini kavrar.</p> <p>10. Cümleler arasındaki anlam ilişkilerini kavrar.</p> <p>11. Cümleye hâkim olan duyguyu fark eder.</p>	<p>kelimelerdeki boşluklar uygun çatı ekleriyle tamamlanır (4. kazanım).</p> <p> Gruplandırma: Çeşitli metinlerdeki cümleler yüklemine türüne göre gruplandırılır (5. kazanım).</p> <p> Gruplandırma: Metinlerdeki cümleler yapı özelliklerine göre gruplandırılır (7. kazanım).</p> <p> Altını çizme: Cümleye hâkim olan duyguyu belirleyen kelimelerin altı çizilir (11. kazanım).</p>	<p>yapılarını kullanmasına yönelik çalışmalara ağırlık verilir.</p> <p>2. 9. Olumlu, olumsuz cümleler ile varsayım, ihtimal, karşılaştırma, öneri, onaylama, değerlendirme, tanımlama, beklenti, kararsızlık vb. anlam özellikleri ele alınır.</p> <p>2. 10. Yakın/uzak anlamlılık, sebep-sonuç, amaç-sonuç vb. anlam ilişkileri ele alınır.</p> <p>2. 11. Üzülme, şaşırma, beğenme, özlem, pişmanlık vb. duygular ele alınır.</p> <p> Cümleyle ilgili bilgi ve kuralları uygulamaya yönelik kazanımların değerlendirilmesinde; açık uçlu, kısa cevaplı, doldurulmalı sorular; çalışma kâğıtları, standart testler, süreç gelişim dosyaları, eşleştirme testleri, öz değerlendirme formları, gözlem formları kullanılabilir.</p>
---	--	---

DİL BİLGİSİ 8. sınıf		
AMAÇ VE KAZANIMLAR	ETKİNLİK ÖRNEKLERİ	AÇIKLAMALAR
<p>3. Anlatım bozukluklarını belirleme ve düzeltme</p> <p>1. Cümlede anlatım bozukluğuna neden olan kullanımları belirler.</p> <p>2. Anlatım bozuklarını düzeltir.</p>	<p> Araştırma: Basın yayın organlarında rastlanan, anlatım bozukluğu olan cümleler not edilir, sınıfta düzeltilir.</p> <p> “Doğrusu”: Yanlış anlamda kullanılan kelimelerin yerine doğrusu yazılır.</p> <p> “Neredeyim?”: Kelimelerin cümlede yanlış yerde kullanılmasından kaynaklanan hatalar, kelimeler uygun yerlere getirilerek düzeltilir.</p>	<p>[!] Öğrencinin 8. sınıfa kadar öğrendiği dil ve anlatım kurallarının temelini teşkil ettiği anlatım bozuklukları üzerinde durulur.</p> <p> Anlatım bozukluklarını belirleme ve giderme ile ilgili kazanımların değerlendirilmesinde; açık uçlu, kısa cevaplı, doldurmalı sorular; çalışma kâğıtları, standart testler, süreç gelişim dosyaları, eşleştirme testleri, öz değerlendirme formları, gözlem formları kullanılabilir.</p>

Ek-2: ÖĞRETMEN GÖRÜŞME FORMU

Açıklama: Değerli meslektaşım, bu görüşmede amacım 2008-2009 yılları arasında 6, 7, 8. sınıflarda yapılan SBS'deki Türkçe sorularının uygulanmakta olan Türkçe öğretim programı ile uygun olup olmadığı hakkında görüşlerinizi almaktır. Bu araştırmada ortaya çıkacak sonuçların sonraki yıllarda Türkçe öğretimini değerlendirmek için yapılacak ölçüm araçlarının niteliğinin artırılmasında fayda sağlayacağını umuyorum. Bu görüşmede söyleyeceklerinizin tümü gizlidir. Verdiğiniz bilgiler isim belirtilmeden sadece bu araştırmada kullanılacaktır.

S.1. Programın yaklaşımı ve SBS Türkçe sorularının hazırlanış yaklaşımının örtüşme düzeyi hakkında ne düşünüyorsunuz? (Programla İlgili).

S.2. Türkçe derslerinde uygulanan ölçme değerlendirmelerle ve etkinlik örnekleri ile SBS Türkçe Soruları paralellik gösteriyor mu? (Ölçme Değerlendirme)

S.3. SBS Türkçe sorularında bilgi mi yoksa yorum mu daha çok ölçülüyor; bu programla rtyor mu? (Okuma/Dilbilgisi)

S.4. SBS Türkçe sorularında görsel elere yer verilmesi programa hizmet ediyor mu? Bu görsel öğelerin kullanımı yeterli oranda mı? (Dinleme/zleme)

S.5. SBS Türkçe soruları rencinin Türkçe'yi doğru ve güzel kullanma becerisini ölçmek için yeterli mi? (Yazma/Konuşma)

S.6. SBS Türkçe sorularında yazma, dinleme/ izleme ve konuşma öğrenme alanlarına yönelik soru var mı? Yoksa bu durum programın tamamen ölçülmesini nasıl etkiliyor? (Yazma, Dinleme/İzleme, Konuşma)

S.7. Genel olarak baktığınızda SBS Türkçe sorularının olumlu ve olumsuz yönleri nelerdir? (en az bir olumlu ve bir olumsuz).

Ek-3: 2008-2009 Yılları Arasında 6, 7 ve 8. Sınıflarda Yapılan SBS Türkçe Soruları

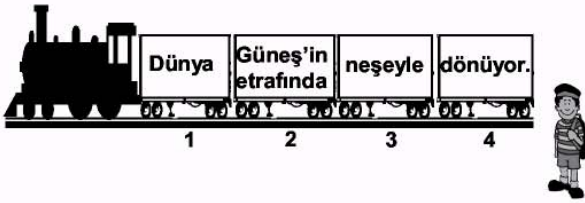
6. SINIF	 T.C. MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI	KİTAPÇIK TÜRÜ A
6. SINIF SEVİYE BELİRLEME SINAVI SORU KİTAPÇIĞI 21 HAZİRAN 2008 Saat: 10.00		
Adayın Adı ve Soyadı : Aday No (T.C. Kimlik No) :		
DİKKAT: 1. Soru kitapçıklarını kontrol ederek, baskı hatası olan kitapçığın değiştirilmesi için salon sorumlularına başvurunuz. 2. Soru kitapçığının ön ve arka yüzündeki açıklamaları okuyunuz. 3. Sınavda hesap makinesi, cep telefonu ve çağrı cihazı kullanılması yasaktır. Bu cihazları sınav başlamadan önce salon başkanına teslim ediniz.		
CEVAP KÂĞIDI İLE İLGİLİ AÇIKLAMA		
1. Cevap kâğıdı üzerine yapacağınız işaretlemelerde siyah kurşun kalemde başka kalem kullanmayınız. 2. Cevap kâğıdındaki bilgilerin size ait olup olmadığını kontrol ediniz. Cevap kâğıdı kullanılmayacak durumdaysa veya size ait değilse verilecek yedek cevap kâğıdına, kimliğinizle ilgili bilgileri, salon başkanının açıklamalarına göre yazınız. 3. Kitapçık türünü cevap kâğıdınızın ilgili bölümüne mutlaka işaretleyiniz. 4. Cevap kâğıdında TÜRKÇE, MATEMATİK, FEN ve TEKNOLOJİ, SOSYAL BİLGİLER ve YABANCI DİL (İNGİLİZCE, ALMANCA, FRANSIZCA, İTALYANCA) testleri için beş ayrı sütun bulunmaktadır. Cevaplarınızı cevap kâğıdındaki ilgili sütunlara aşağıdaki örnekte olduğu gibi yuvarlağı, dışına taşımadan işaretleyiniz. Yanlış karalamalarınızı düzeltirken yuvarlağın içini temizce siliniz.		
ÖRNEK KODLAMA (A) (B) (C) (D)		
SORU KİTAPÇIĞI İLE İLGİLİ AÇIKLAMA		
1. Bu soru kitapçığında TÜRKÇE testinde 19, MATEMATİK testinde 16, FEN ve TEKNOLOJİ testinde 16, SOSYAL BİLGİLER testinde 16 ve YABANCI DİL (İNGİLİZCE, ALMANCA, FRANSIZCA, İTALYANCA) testinde 13 olmak üzere toplam 80 soru bulunmaktadır. Kitapçığın tümü için verilen cevaplama süresi 90 dakikadır . 2. Her sorunun dört seçeneğı vardır. Dört seçenekten sadece bir tanesi doğru cevaptır. Doğru bulduğunuz seçeneğı cevap kâğıdında o soru için ayrılan yerde bularak işaretleyiniz. 3. Size ayrı bir karalama kâğıdı verilmeyecektir. Soru kitapçığının içindeki boş alanları karalama yapmak için kullanabilirsiniz. 4. Cevabını bilmediğiniz sorular üzerinde fazla zaman kaybetmeden diğer sorulara geçiniz. Zamanınız kalırsa bu sorulara daha sonra dönebilirsiniz. 5. Puanlamada her soru grubu için yanlış cevap sayısının üçte biri, doğru cevap sayısından çıkarılarak geçerli cevaplara karşı gelen ham puan tespit edilecektir. Bu nedenle rastgele cevaplama yapmayınız. 6. Sınavın bitiminde cevap kâğıdınızı ve soru kitapçığınızı salon sorumlularına teslim etmeyi unutmayınız.		
BAŞLAYINIZ DENİLMEYEN SORU KİTAPÇIĞINI AÇMAYINIZ.		

6. SINIF

TÜRKÇE TESTİ

A

1.

Numaralandırılmış bu vagonlar yan yana geldiklerinde bir cümle oluşturmaktadır. Sinan, bu cümlelerin "kişisel görüş" ifade etmesine neden olan vagona binmek istemektedir. Buna göre Sinan, kaç numaralı vagona biner?

- A) 1 B) 2 C) 3 D) 4

2. Aşağıdakilerin hangisinde altı çizili ifade "gerçeği söylemek gerekirse" anlamında kullanılmıştır?

- A) Açık kapının önünde birkaç dakika konuştuk.
 B) Ona açıktan açığa çıkışmaya cesaret edemiyordu.
 C) Açıkçası, havuzda yüzmekten pek hoşlanmıyorum.
 D) Bu iki örnek açık seçik haklılığımızı ispatlıyor.

3. Yağmurun yağmasını dört gözle bekliyorum suyumuzun bitmesinden korkuyorum.

Bu cümlede boş bırakılan yere aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?

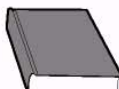

- A) fakat B) çünkü
 C) ama D) ne var ki

4. Doğal ve sade bir yaşamı tercih ediyorum. Bu yüzden paraya, eşyaya ve eğlenceye önem vermiyorum. Kitap okuyarak, sanat ve bilimle meşgul olarak yaşıyorum. Küçük mutluluklardan aldığım heyecanla ruhumu yeniliyorum.

Bu paragrafın yazarından aşağıdakilerin hangisini yapması beklenmez?

- A) Bilgisayarı oyun oynamak için kullanması
 B) Resim sergilerini ve konserleri takip etmesi
 C) Dünya ve Türk klasiklerini okuması
 D) Fizik alanında deneyler yapması

5. Aşağıdakilerden hangisi kullanılış amacına göre diğerlerinden farklıdır?

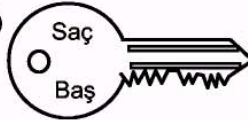
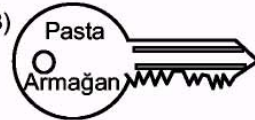
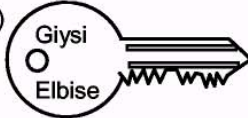
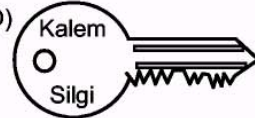
- A) Defter
 B) Kitap
 C) Dergi
 D) Gazete

6. Geçen yaz, tatilimizi geçirmek üzere Bolu'ya gittik. Burası küçük bir kent. Buz gibi suyu, mis kokan havasıyla tatil için uygun bir yer. Ayrıca yemekleri de çok lezzetli.

Bu parçada aşağıdaki duyu organlarından hangisiyle ilgili bir ayrıntıya yer verilmemiştir?

- A) B)
 C) D)

7. Erdem, kütüphanede kitap okumak istemektedir. Fakat kapı kilitlidir. Kiliti, üzerinde "eş anlamlı" kelimelerin yazılı olduğu anahtar açmaktadır. Buna göre Erdem, aşağıdaki anahtarlardan hangisini kullanmalıdır?

- A) B)
 C) D)

6. SINIF

TÜRKÇE TESTİ

A

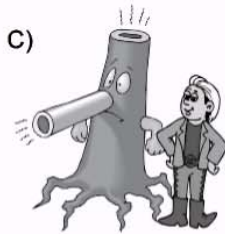
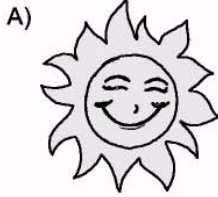
8. Sanço yel değirmenlerini görür, Don Kışot devleri. Sonra kaçınılmaz diyalog:
- Yel değirmenlerini neden dev zannediyorsun?
 - Peki ya sen neden devleri yel değirmeni zannediyorsun?

Bu parçadaki durum aşağıdakilerin hangisiyle ifade edilir?

- A) Aynı yere bakıp farklı şeyler görmek
- B) Yeni fikirleri sorgulamadan kabul etmek
- C) Her olayın iyi tarafıyla meşgul olmak
- D) Eğlendirici ve geliştirici etkinlikler yapmak

9. Kendimi ve etrafımdaki olayları gün geçtikçe daha çok anlamaya başlamıştım. Bunun sebebi; eskisine göre biraz daha hissetmem, düşünmem ve böylece daha fazla görmemdi. Artık bütün gördüklerimi ve hissettiklerimi resimle ifade edebiliyordum.

Bu paragrafta kendisini anlatan ressam, aşağıdaki resimlerin hangisinde sadece gördüklerini ifade etmiştir?

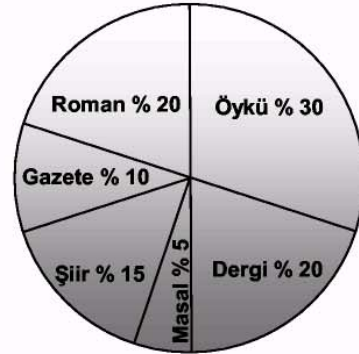

10. (1) Gölün kuruması ise, en çok iki kazla bir kurbağayı rahatsız etmiş. (2) Ne yapalım ne edelim, diyerek üç arkadaş kafa kafaya vermişler. (3) Sevgili dostum fare, geçmiş olsun, nasıl oldu da girdin bu kapana? (4) Deniz gittikçe kabarıyor. (5) Tilki bakmış sesin geldiği yöne, gördüğünden bir şey anlayamamış. (6) Sonunda içlerinden birisinin aklına, başka bir yere göç etmek gelmiş. (7) Zaten başka çıkar yolları yokmuş; gittikçe kuruyan, bataklık bir yerde yaşamak çok zormuş.

Bu paragraftaki numaralandırılmış cümleler dört ayrı masaldan alınmıştır. Aşağıdakilerin hangisinde aynı masala ait cümleler bir arada verilmiştir?

- A) 1, 3, 4, 7
- B) 2, 3, 4, 6
- C) 3, 4, 5, 6
- D) 1, 2, 6, 7

11.

Bu grafik, Ayşe'nin yaz tatilinde okuduklarına ayırdığı zaman oranlarını göstermektedir. Buna göre aşağıdakilerden hangisi söylenebilir?

- A) Okuma saatlerinin çoğunda öykü, roman ve dergi okumuştur.
- B) Romandan daha çok şiirle vakit geçirmiştir.
- C) Gazete okumaya dergi okumaktan daha çok zaman ayırmıştır.
- D) Masal ve şiire ayırdığı zaman birbirine eşittir.

6. SINIF

TÜRKÇE TESTİ

A

12. Etrafındakiler, yeni doğan bebek için sırayla şunları dilemişler: Yüz güzelliği, selvi boy ve zenginlik. Bunları duyan bilge kişi ise “Ben onun için iyilik diliyorum. Çünkü sizin söylediğiniz güzellikler bir çiçek gibi solabilir, geçicidir; iyilik ise tükenmez bir hazinedir.” demiş.

Bu parçada asıl anlatılmak istenen aşağıdaki-lerden hangisidir?

- A) Yüz güzelliğinin zenginlikten üstün olduğu
B) İnsanlarla çiçeklerin birbirine benzediği
C) İyiliğin geçici güzelliklerden önemli olduğu
D) Bilge kişilerin sözlerine değer verildiği

13. Karlı dağları aşan Mehmetçiğimizin ayaklarının üşüdüğünü düşündük ve bu sorunu çözmek için bir proje yapmaya karar verdik.

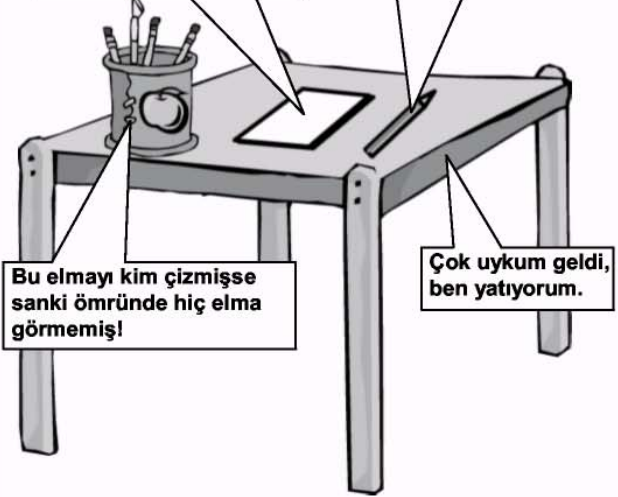
Mehmet, Ufuk ve Emre birlikte bir proje geliştirdiler.

Aşağıdakilerden hangisi bu projenin tamamlanmış olduğunu ifade eder?

- A) Ayakkabının içindeki sıcaklığı 22 – 23 dereceye çıkarmayı düşündüler.
B) Ayakkabının ısıtılmasını, tabanına bir batarya yerleştirerek sağladılar.
C) Ayakkabıya yerleştirilebilecek bir ısıtıcı yapmayı tasarladılar.
D) Araştırma yaparak elektronik devreler hakkında bilgi edindiler.

14. Üstünde silgisi olan kalemleri hiç anlamam. Hem yazacaksın hem de yazdıklarının sileceksin. Olmaz, olmaz öyle şey!

Kısa bir fabl yazalım mı, ne dersiniz?

Bu eşyalardan hangileri “eleştiri” yapmıştır?

- A) Masa – Kalem
B) Kalemlik – Kâğıt
C) Kâğıt – Masa
D) Kalem – Kalemlik

15. Küçük çocuk benden bir kuzu resmi çizmemi istedi. Hemen kâğıdı kalemi aldım elime. Fakat beğendiremedim yaptığım resimleri. En sonunda “İstediğin kuzu bunun içerisinde.” diyerek hava delikleri olan bir kutu çizdim. Küçük çocuk, hayalindeki kuzu resmini görmüşçesine sevindi.

Bu parçanın yazarı, kutu resmi çizerken ne düşünmüştür?

- A) Hayalindeki kuzuyu bunun içerisinde bulabilir.
B) Kuzu resmi yapmayı çok sevdiğimi şimdi anlayacak.
C) Küçük çocuğun hayal ettiği kuzu resmini çizebilirim.
D) Ona birkaç kuzu resmi daha göstermeliyim.

6. SINIF

TÜRKÇE TESTİ

A

16.

Beyin	Sağlık	Elektrik	Nem	KASTAMONU
Hüzün	Ümit	Korku	Sevinç	HATAY
Ateş	Yıldırım	Irmak	Buhar	ÇANAKKALE
Hava	Bulut	Güneş	Ses	AĞRI

Keloğlan, soyut anlamlı kelimelerin olduğu yoldan gittiğinde hangi şehre ulaşır?

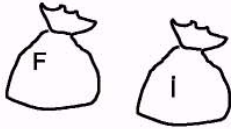
- A) Kastamonu B) Hatay
C) Çanakkale D) Ağrı

17. “Yedi Kiremit Oyunu” şöyle oynanır: Ortaya yedi kiremit konur, iki gruba bölünen çocuklar kiremitleri top atarak yıkmaya çalışırlar. Kiremitleri ilk deviren grup, diğerini topla vurma hakkını elde eder. Topla en çok kişiyi vuran grup, oyunu kazanır.

Bu parçada “Yedi Kiremit Oyunu”yla ilgili olarak aşağıdakilerden hangisine değinilmemiştir?

- A) Kaç kiremit kullanıldığına
B) Nasıl kazanılacağına
C) Oyuncu sayısına
D) İki gruba oynandığına

18.

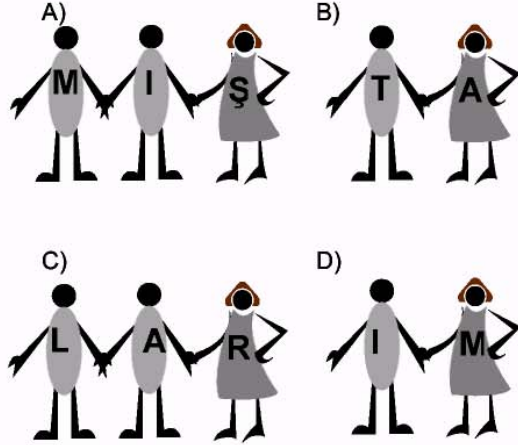
“F” torbasına fiil köklü kelimelerin, “İ” torbasına da isim köklü kelimelerin toplanması gerekmektedir. Buna göre aşağıdakilerden hangisi “İ” torbasına konur?

- A) Yazar B) Evli C) Örgü D) Sayı

19.

“AĞAÇ” kelimesini oluşturmuş çocuklarla, aşağıdaki çocuklardan hangileri el ele tutuşursa “Ç” tişörtlü çocuk ile “C” tişörtlü çocuğun yer değiştirmesi gerekir?

TÜRKÇE TESTİ BİTTİ.
MATEMATİK TESTİNE GEÇİNİZ.

6.
SINIF

T.C.
MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI

KİTAPÇIK TÜRÜ

A

ORTAÖĞRETİME GEÇİŞ SİSTEMİ
6. SINIF SEVİYE BELİRLEME SINAVI SORU KİTAPÇIĞI
13 HAZİRAN 2009 Saat: 10.00

Adayın Adı ve Soyadı :

Aday Numarası (T.C. Kimlik No) :

DİKKAT: 1. Soru kitapçıklarını kontrol ederek, baskı hatası olan kitapçığın değiştirilmesi için salon görevlilerine başvurunuz.
2. Soru kitapçığının ön ve arka yüzündeki açıklamaları okuyunuz.
3. Sınavda hesap makinesi, cep telefonu ve çağrı cihazı kullanılması yasaktır. Bu cihazları sınav başlamadan önce salon başkanına teslim ediniz.

CEVAP KAĞIDI İLE İLGİLİ AÇIKLAMA

1. Cevap kağıdı üzerine yazacağınız yazı ve yapacağınız işaretlemelerde kurşun kalem dışında başka kalem kullanmayınız.
2. Cevap kağıdındaki olan bilgilerin size ait olup olmadığını kontrol ediniz. Cevap kağıdı kullanılmayacak durumdaysa veya size ait değilse verilecek yedek cevap kağıdına, kimliğinizle ilgili bilgileri, salon başkanının açıklamalarına göre yazınız.
3. Kitapçık türünü cevap kağıdınızın ilgili bölümüne mutlaka işaretleyiniz.
4. Cevap kağıdında TÜRKÇE, MATEMATİK, FEN VE TEKNOLOJİ, SOSYAL BİLGİLER ve YABANCI DİL (İNGİLİZCE, ALMANCA, FRANSIZCA, İTALYANCA) testleri için beş ayrı bölüm bulunmaktadır. Cevaplarınızı cevap kağıdındaki ilgili sütunlara aşağıdaki örnekte olduğu gibi yuvarlağı, dışına taşırmadan işaretleyiniz.
Yanlış karalamalarınızı düzeltirken yuvarlağın içini temizce siliniz.

ÖRNEK KODLAMA:

SORU KİTAPÇIĞI İLE İLGİLİ AÇIKLAMA

1. Bu soru kitapçığında; TÜRKÇE testinde 19, MATEMATİK testinde 16, FEN VE TEKNOLOJİ testinde 16, SOSYAL BİLGİLER testinde 16 ve YABANCI DİL (İNGİLİZCE, ALMANCA, FRANSIZCA, İTALYANCA) testinde 13 olmak üzere toplam 80 soru bulunmaktadır. Kitapçığın tümü için verilen cevaplama süresi 90 dakikadır.
2. Her sorunun dört seçeneği vardır. Dört seçenektен sadece bir tanesi doğru cevaptır. Doğru bulduğunuz seçeneği cevap kağıdında o soru için ayrılan yerde bularak işaretleyiniz.
3. Size ayrı bir karalama kağıdı verilmeyecektir. Soru kitapçığının içindeki boş alanları karalama yapmak için kullanabilirsiniz.
4. Cevabını bilmediğiniz sorular üzerinde fazla zaman kaybetmeden diğer sorulara geçiniz. Zamanınız kalırsa bu sorulara daha sonra dönebilirsiniz.
5. Puanlamada her soru grubu için yanlış cevap sayısının üçte biri, doğru cevap sayısından çıkarılarak geçerli cevaplara karşı gelen ham puan tespit edilecektir. Bu nedenle rastgele cevaplama yapmayınız.
6. Sınavın bitiminde cevap kağıdınızı ve soru kitapçığınızı salon sorumlularına teslim etmeyi unutmayınız.

BAŞLAYINIZ DENİLMEYEN SORU KİTAPÇIĞINIZI AÇMAYINIZ.

6. SINIF

TÜRKÇE TESTİ

A

1. Eskiden bu köyde insanları horozlar uyardır. Şimdiyse, serçeler ve diğer kuşlar gibi horozlar da bir köşeye çekilerek sessizce hayatlarını sürdürüyorlar.

Bu paragraftaki altı çizili deyimın anlamı aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Kimsenin görmeyeceği bir yere saklanmak
B) Hiçbir işe karışmadan yaşamak
C) Bir yere yerleşmek, otumak
D) Rahatına bakmak

2.

Şunu bilin ki, hayatımızda en yüce, en güçlü ve faydalı dayanağımız, ana baba evinden kalma hatıralarımızdır. Size sık sık terbiyenizden söz açılır; dediğim gibi, güzel, üstüne titrenilen çocukluğunuzdan kalma bir hatıra, terbiyenin en iyisidir. Böyle hatıralardan dağarcığına çokça toplayarak hayat yoluna çıkan insan, bütün ömrüne güvenle bakabilir. Kalbimizde kalan tek bir iyi hatıranın bile bir gün faydasını görebiliriz.

Hasan, okuduğu bu metnin anahtar kelimelerini "hatıra, terbiye, çocukluk" olarak belirlemiştir. Bu kelimeleri belirlerken Hasan ne düşünmüştür?

- A) Paragrafın anlamına en büyük ipucunu bunlar veriyor.
B) Günlük hayatta sıkça karşılaştığım kelimeler.
C) Bunlarla ilgili araştırma yapmam gerekiyor.
D) Bu kelimelerin birden çok anlamı var.

3. Bir dostum, yaşlı ahbabıyla apartmanın merdivenlerini çıkıyormuş. Yaşlı adam her basamağı çıkışında bir kere durur, dudakları arasından bir şeyler mırıldanmış. Dostum da onun yeni bir basamağı aşmaya girişmesini sabırsızlıkla beklemiş. Yaşlı adam dostuma dönerek: "Benim bu mırıldanışım, sana biraz garip görünüyor değil mi? Hakkın var. Ben her basamağı aştığımda şükrederim. Sen şimdi bunun manasını anlayamazsın. Fakat bir gün gelecek, sen de merdiven basamağını aşmanın şükretmeye değer bir durum olduğunu anlayacaksın!" demiş.

Bu metinde yaşlı adamın şükretmesine neden olan düşünce aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Zorluklarına rağmen başarılan işin değeri bilinmelidir.
B) Yardım eli uzatanlara teşekkür edilmelidir.
C) Başkalarını anlamak için insan, kendini onların yerine koymalıdır.
D) Yaşananlardan sonuç çıkarılmalı, ders alınmalıdır.

4. "Bil-" kelimesi, aşağıdakilerden hangisinin eklenmesiyle "öğrenme, araştırma veya gözlem yolu ile elde edilen gerçek" anlamını kazanır?

- A) -ge B) -gi C) -giç D) -gin

5. Aşağıdakilerden hangisi bu resimdeki çocuklardan birini niteleyebilir?

- A) Çocuk B) Bir
C) Uzun D) Bu

6. SINIF

TÜRKÇE TESTİ

A

6.

Ali'nin evin dışına çıktığını ifade eden üç kelimelik bir cümlede "ev" kelimesine aşağıdakilerden hangisi eklenir?

- A) -e B) -de C) -den D) -i

7.

ATLIKARINCA OYUNU

<p>A Bunları yapamayan ve şaşırarak çocuklar, atlıkarıncadan çıkarılırlar.</p>	<p>Ç Çamaşır ipi, iki ucu birbirine bağlanarak halka hâline getirilir.</p>
<p>I Oyuncular bu ipi sağ veya sol elleriyle tutup halkayı bozmadan koşarlar.</p>	<p>K Belli bir süre içinde yanılmayan çocuklar ise oyunu kazanmış sayılırlar.</p>
<p>R Oyunun yöneticisi "El değiştir." deyince oyuncular ipi diğer elleriyle tutup bu sefer de ters yöne koşmaya başlarlar.</p>	

"A, Ç, I, K, R" harfleriyle ifade edilen her kutu, atlıkarınca oyununun bir aşamasını içermektedir. Atlıkarınca oyununun aşamaları doğru sıralandığında aşağıdaki kelimelerden hangisi oluşur?

- A) ÇIRAK B) ÇIKAR
C) ÇAKIR D) ÇARIK

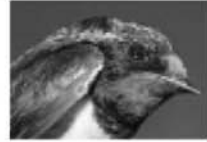
8.

Ağır kış koşullarının yaşandığı Van'ın Gevaş ilçesinde, yiyecek bulamadığı için ilçe merkezine gelen ve bir çöplükte bitkin hâlde bulunan akbaba, vatandaşlarca Yüzüncü Yıl Üniversitesi

Veteriner Fakültesi Hayvan Hastanesine getirildi. 15 gün boyunca tedavi edilen akbaba, yaşam alanı olan dağlık bölgeye bırakıldı.

Stanford Üniversitesinden bir Türk araştırmacı, 17 Mayıs 2007'de Iğdır'ın Tuzluca ilçesi Yukarı Çıyırıklı köyünde 18,4 gram ağırlığında bir dişi kır kırlangıcı yakalamış ve bu kuşun ayağına JB 03056 numaralı halkayı takmıştır. Bu kırlangıç daha sonra da Zambiya'nın Kabwe şehrinde Hollandalı kuş araştırmacıları tarafından yakalanmıştır. Hollandalı araştırmacılar, kırlangıcın 5 bin 600 kilometre yol katederek Zambiya'ya ulaştığını bildirmişlerdir.

Bu iki metnin ortak yönü aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Bilimsel bir araştırmayı konu edinmeleri
B) Sağlığını kaybetmiş bir kuştan söz etmeleri
C) Doğal çevrenin hayvanlar üzerindeki etkisini anlatmaları
D) Bir olayı haber vermek için yazılmış olmaları

9.

Bu levhada, anlatımı güçlendirmek için aşağıdakilerden hangisi kullanılmıştır?

- A) Benzetme B) Kişileştirme
C) Konuşurma D) Abartma

6. SINIF

TÜRKÇE TESTİ

A

10. Bir akşam, aldığı geri vermeyen bir arkadaşı, Nasrettin Hoca'ya "Senden bir dileğim var." demiş. Hoca, adamın gene para isteyeceğini anlayarak "Dilekler karşılıklı, önce benim bir dileğim var, sen onu yerine getir, sonra kendi dileğini söyle." demiş. Arkadaşı "Tamam." deyince Hoca söylemiş dileğini: "Gözünü seveyim, benden borç para isteme!"

Bu metinde aşağıdaki öğelerden hangisi yoktur?

- A) Olay
B) Yer
C) Zaman
D) Şahıs

11. ☆, △, ○ kutularının içerisindeki metinler tek bir yazının giriş, gelişme ve sonuç bölümleridir.

☆ Gün gelip de gittiğimde o tanınmış yerlere, belleğimde biriken ve önceden gezmiş olduğum bütün yerler yansır taşın yüzüne, suyun sesine.

△ Karla kaplı Safranbolu'nun sokaklarında, bu yüzden Antakya'yı görürüm sanki; karşıdaki küçük tepe de "Mazi Dağı" diye haykırır ve yankısı çığ olur, iner yüreğimin üstüne.

○ Herkes tarafından bilinen coğrafyalardan uzak dururum ve hep sonraya bırakırım buraları görmeyi. Çok tanınmayan, gönül verilmeyen başka ufuklara yelken açmaktır çünkü asıl derdim.

Aşağıdakilerin hangisinde kutuları ifade eden semboller "giriş, gelişme, sonuç" şeklinde sıralanmıştır?

- A) △, ☆, ○
B) ☆, ○, △
C) ○, ☆, △
D) △, ○, ☆

12. "Ağır" sözcüğü aşağıdaki cümlelerin hangisinde "hafif" sözcüğünün karşıt anlamı olarak kullanılmıştır?

- A) Adam ağır adımlarla gelip masanın başına geçti.
B) Denizcilik tarihinin en ağır sorumluluklarından birini üzerine alıyordu.
C) Kızıştım, ona söyleyecek ağır bir söz arıyordum.
D) Gecenin bir yarısı, kapının ağır tokmağı telaşla vuruldu.

13. Sevgili Kardeşim,

...

- (1) Bu satırları sadece bir anı, içten gelme bir mektup olarak yazmak isterdim.
(2) Zarfın içine kısa bir tiyatro metni eklememi başışla. (3) Ne yalan söyleyeyim, bu tiyatro metni olmasaydı gene yarınlar bırakacaktım sana yazmayı. (4) Lütfen, yayın kuruluna sunulacaklar arasına bu metni de koyuver!..

Nejat Doğan

Bu mektubun yazılma sebebi, numaralandırılmış cümlelerin hangisinde belirtilmiştir?

- A) 1
B) 2
C) 3
D) 4

6. SINIF

TÜRKÇE TESTİ

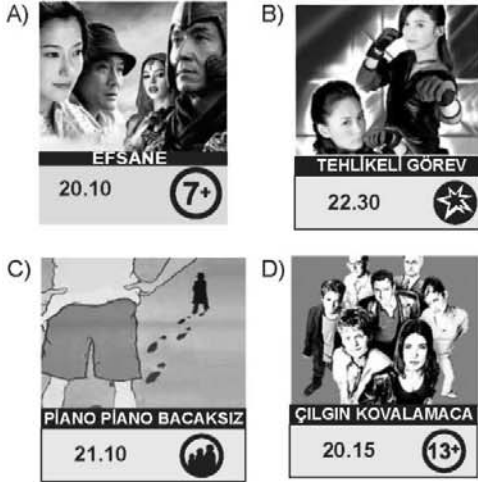
A

14.

AKILLI İŞARETLER

Mehmet 13 yaşındadır. Yaş grubuna uygun ve zararlı içeriği bulunmayan televizyon programlarını izlemek istemektedir. Akıllı işaretler de izleyiciye bu konuda bilgi vermektedir. Buna göre Mehmet, aşağıdaki programlardan hangisini izlemez?

15. Virgül (,) aşağıdakilerin hangisinde anlam karşılığını önlemek için kullanılmıştır?

- A) Gök sarı, toprak sarı, çıplak ağaçlar sarı...
- B) Arkadaş, memleket toprağıdır özümüz.
- C) Seslendi yaralı, doktora acıyla bakarak.
- D) Ekinler boy vermeden vakitsiz sararıyor, dedi.

16. Aşağıdaki cümlelerle anlamlı bir paragraf oluşturulduğunda hangisi dışarıda kalır?

- A) Şiirlerimi sana hediye ediyorum.
- B) Çünkü, hepsini benim duygu ve düşüncelerimle yazdım.
- C) Kelimeleri benim olsa bile manası senindir.
- D) Edebiyata şiir yazarak başladım.

17. Zaman, kıyısında oturup akışını izlediğimiz bir ırmaktır.

Bu cümlenin kişisel görüş ifade etmesinin sebebi nedir?

Mehmet'in sorusuna bu çocuklardan hangisi doğru cevap vermiştir?

- A) Cümledeki bazı sözcüklerin gerçek anlamıyla kullanılması.
- B) Cümledeki herhangi bir sözcüğün yorumlanarak yeniden tanımlanması.
- C) Cümlenin herkes tarafından kabul görececek bir yargı bildirmesi.
- D) Cümlede canlı ve cansız varlıklar arasında ilişki kurulması.

6. SINIF

TÜRKÇE TESTİ

A

18. Yolun her tümseğinde araba sarsıldıkça Hadiye Hanım, çocukları Şayan ve Cahit'in ellerini tutuyordu. Araba, kasaba meydanındaki evlerinin merdivenleri önünde durdu. Cahit ve Şayan önden fırladılar. Kapının kilidini Cahit açtı...

Bu paragrafın eksik bırakılan kısmı aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Oda kapısına koştu, dışarı çıktı. Sokak kapısının camı arkasında Behzat Bey durmaktaydı. Elindeki mektup zarfını sallıyordu.
- B) Hadiye Hanım ve Şayan mutfakta hazırlıklara başlamışlardı. Cahit de sofrayı kurma işini üstlenmişti.
- C) Cahit annesini gördü. Meydana bakan pencerelerin önünde, koltuğun sol başında, sırtına yastıklar dayalı, yarı oturur vaziyeteydi.
- D) Ortaliğa bir baktılar, ev temizlenmişti. Sobalar kurulmuştu. Oturma ve yatak odasının sobası yakılmıştı.

19. Bu başka bir şey. Yaşama olumlu tarafından bakmakla, umutları diri tutmakla ilintili, sevgi denen şey... Her insanda doğuştan var olan bir özellik. Sevgi dolu ortamlarda gelişir, sevgisiz ortamlarda körelir. Sevgi dolu insan her varlığı sever. Ya da şöyle söyleyeyim: Bir çiçeği seven, insanı nasıl sevmez?

Yazar, insanın doğadaki her varlığı sevebilmesini aşağıdakilerden hangisine dayandırmıştır?

- A) Sevgi dolu ortamda yetişmesine
- B) Yaşamı olduğu gibi görmesine
- C) Varlıkların özelliklerini bilmesine
- D) Kendini tanıyıp geliştirmesine

TÜRKÇE TESTİ BİTTİ.
MATEMATİK TESTİNE GEÇİNİZ.

7.
SINIF

T.C.
MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI

KİTAPÇIK TÜRÜ

A

7. SINIF SEVİYE BELİRLEME SINAVI SORU KİTAPÇIĞI
22 HAZİRAN 2008 Saat: 10.00

Adayın Adı ve Soyadı :

Aday No (T.C. Kimlik No) :

DİKKAT: 1. Soru kitapçıklarını kontrol ederek, baskı hatası olan kitapçığın değiştirilmesi için salon sorumlularına başvurunuz.
2. Soru kitapçığının ön ve arka yüzündeki açıklamaları okuyunuz.
3. Sınavda hesap makinesi, cep telefonu ve çağrı cihazı kullanılması yasaktır. Bu cihazları sınav başlamadan önce salon başkanına teslim ediniz.

CEVAP KÂĞIDI İLE İLGİLİ AÇIKLAMA

1. Cevap kâğıdı üzerine yapacağınız işaretlemelerde siyah kurşun kalem dışında kalem kullanmayınız.
2. **Cevap kâğıdındaki bilgilerin size ait olup olmadığını kontrol ediniz.** Cevap kâğıdı kullanılmayacak durumdaysa veya size ait değilse verilecek yedek cevap kâğıdına, kimliğinizle ilgili bilgileri, salon başkanının açıklamalarına göre yazınız.
3. **Kitapçık türünü cevap kâğıdınızın ilgili bölümüne mutlaka işaretleyiniz.**
4. Cevap kâğıdında **TÜRKÇE, MATEMATİK, FEN ve TEKNOLOJİ, SOSYAL BİLGİLER ve YABANCI DİL (İNGİLİZCE, ALMANCA, FRANSIZCA, İTALYANCA)** testleri için beş ayrı sütun bulunmaktadır. Cevaplarınızı cevap kâğıdındaki ilgili sütunlara aşağıdaki örnekte olduğu gibi yuvarlağı, dışına taşırmadan işaretleyiniz. Yanlış karalamalarınızı düzeltirken yuvarlağın içini temizce siliniz.

ÖRNEK KODLAMA

(A) (B) (C) (D)

SORU KİTAPÇIĞI İLE İLGİLİ AÇIKLAMA

1. Bu soru kitapçığında **TÜRKÇE testinde 21, MATEMATİK testinde 18, FEN ve TEKNOLOJİ testinde 18, SOSYAL BİLGİLER testinde 18 ve YABANCI DİL (İNGİLİZCE, ALMANCA, FRANSIZCA, İTALYANCA) testinde 15** olmak üzere toplam **90** soru bulunmaktadır. Kitapçığın tümü için verilen cevaplama süresi **100 dakikadır**.
2. Her sorunun dört seçeneğı vardır. Dört seçenekten sadece bir tanesi doğru cevaptır. Doğru bulduğunuz seçeneğı cevap kâğıdında o soru için ayrılan yerde bularak işaretleyiniz.
3. Size ayrı bir karalama kâğıdı verilmeyecektir. Soru kitapçığının içindeki boş alanları karalama yapmak için kullanabilirsiniz.
4. Cevabını bilmediğiniz sorular üzerinde fazla zaman kaybetmeden diğer sorulara geçiniz. Zamanınız kalırsa bu sorulara daha sonra dönebilirsiniz.
5. Puanlamada her soru grubu için yanlış cevap sayısının **üçte biri, doğru cevap sayısından çıkarılarak** geçerli cevaplara karşı gelen ham puan tespit edilecektir. Bu nedenle rastgele cevaplama yapmayınız.
6. Sınavın bitiminde cevap kâğıdınızı ve soru kitapçığınızı salon sorumlularına teslim etmeyi unutmayınız.

BAŞLAYINIZ DENİLMEDEN SORU KİTAPÇIĞINI AÇMAYINIZ.

7. SINIF

TÜRKÇE TESTİ

A

1.

→	B	E	Y	A	Z	A	K
	A	R	O	L	A	T	A
	M	İ	S	A	F	İ	R
	Y	K	U	N	E	K	A
	A	Ü	N	I	R	A	F

Aşağıdaki altı çizili kelimelerden hangisinin eş anlamlısı bu bulmacada yoktur?

- A) Yine güler yüzle konuklarını ağırlıyorlar.
 B) Bu hatırayı anlatırken gözleri yaşarmıştı.
 C) İri siyah gözleriyle bana bakıyordu.
 D) Zamanı istediğimiz gibi kullanma olanağımız var.

2. Bir gün Nasrettin Hoca'ya bir minareyi gösterip "Hoca! Bu nedir?" diye sormuşlar. "Yaş kuyudur." demiş. "Güneşe çıkartmış, kurutuyorlar." Bu fıkrada aşağıdakilerden hangisi yoktur?

- A) Benzetme B) Onaylama
 C) Karşılaştırma D) Açıklama

3.

(1) "Sol Ayağım" 100 Temel Eser içerisinde yer alan kitaplardan biridir. (2) Sürükleyici, eğlenceli ve ilham verici bir cesaret öyküsüdür. (3) Beyin felciyle dünyaya gelmiş ve tekerlekli sandalyeye bağlı olarak yaşamış Christy Brown tarafından yazılmıştır. (4) Yazar, bu eserinde sol ayak parmaklarıyla yazmayı, resim yapmayı ve daktilo kullanmayı çocukluğunda nasıl öğrendiğini anlatmaktadır.

Fatih, okuduğu kitabı tanıtırken "kendi duygu ve düşüncelerini" hangi cümlede ifade etmiştir?

- A) 1 B) 2 C) 3 D) 4

4. Bir sanatçı ve onun eseri hakkında konuşan aşağıdaki çocuklardan hangisi mecaz anlamlı bir sözcük kullanmıştır?

A)

Cahit Zarifoğlu, bu eserinde bizlere aydınlık öyküler sunuyor.

B)

Yazar, çocukların duygu ve düşüncelerini öykülerle anlatmış.

C)

Eserde sekiz öykü var.

D)

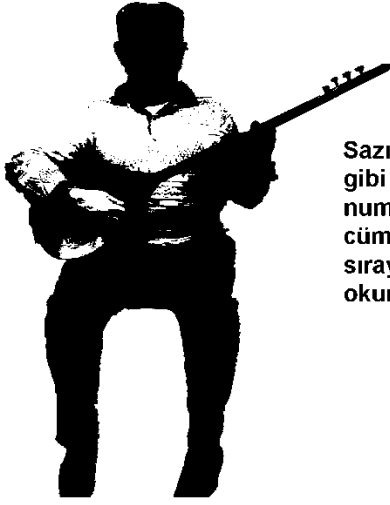
Ben de bir an önce bu eseri okuyacağım.

7. SINIF

TÜRKÇE TESTİ

A

5. 1. Sazı, sağ bacağınız ile vücudunuzun birleştiği bölgeye yerleştiriniz.
2. Sazın sapını yukarı kaldırmak için sağ kolunuzu sazın üstüne koyarak hem yere hem de vücudunuza doğru bir kuvvet uygulayınız.
3. Sol elinizle sapı tuttuktan sonra, artık sağ elinizle sazınızı çalabilirsiniz.
4. Sazdan temiz ve güzel bir ses çıkarmak için ilk şart onu doğru tutmaktır.
5. Bu amaçla vücut yapınıza uygun bir sandalyeye dik olarak oturunuz.

Sazın resimdeki gibi tutulması için, numaralandırılmış cümleler hangi sırayla okunmalıdır?

- A) 2 – 3 – 4 – 5 – 1 B) 3 – 4 – 5 – 1 – 2
C) 4 – 5 – 1 – 2 – 3 D) 5 – 1 – 3 – 2 – 4

6. Bir ebeleme oyunudur. Yedi kişi ile oynanır. Ebe, diğer çocukları yakalamaya çalışır. Yakalanan çocuk, uçak gibi kollarını açarak durur, bacaklarının arasından başka bir oyuncunun geçmesiyle tekrar oyuna döner. Oyun, ebe'nin herkesi yakalamasıyla biter.

Bu parçaya göre "Uçak Oyunu" ile ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi söylenebilir?

- A) Uçak gibi duran çocuk, ebeye değince oyuna döner.
B) Altı çocuk uçak gibi durduğunda oyun biter.
C) Ebe, bir oyuncuyu yakalayınca ebelikten kurtulur.
D) Ebe, yakaladığı çocuğun bacaklarının arasından geçer.

7. Turgut, bu mektubu çalışma masasının üstüne koymuş, karşısında saat 01.00'e kadar oturup durmuştu. Selim'in titrek bir yazıyla karaladığı satırlar gözlerinin önünde uçuşuyordu. Harflerin arasında arkadaşının uzun parmaklarını seçer gibi oluyor, okuduğu kelimelerle birlikte onun kalın ve boğuk sesinin odada yankılandığını sanıyordu.

Bu parçadaki olay, yer, zaman ve kişiler aşağıdakilerin hangisinde doğru olarak verilmiştir?

	Olay	Yer	Zaman	Kişiler
A)	Selim'in yazı yazması	Balkon	Akşam	Yazar, Selim
B)	Selim'in Turgut'a seslenmesi	Salon	Öğlen	Yazar, Turgut
C)	Turgut'un mektup okuması	Oda	Gece	Turgut, Selim
D)	Turgut'un masaya oturması	Mutfak	Sabah	Yazar, Turgut, Selim

8. "Otokritik" denilen konuya eğilmek istiyorum. Ben otokritiği daha çok bir davranış için uygun buluyorum. İnsanın kendi davranışını sonuçları açısından değerlendirmesidir otokritik, diyorum. Kendini eleştirmenin kendinden yakınma çerçevesinden de çıkması gereklidir diye düşünüyorum.

Bu parçaya göre aşağıdakilerden hangisi bir "otokritik"tir?

- A) Bu sözleri söyleyerek onun kalbini kırmama-lydım.
B) Otobüs zamanında gelmediği için törene yetişemedim.
C) "Yeterli değil!" diyerek projemizi reddetmişler.
D) Bana yüzmeyi öğretmiş olsaydın seninle geldim.

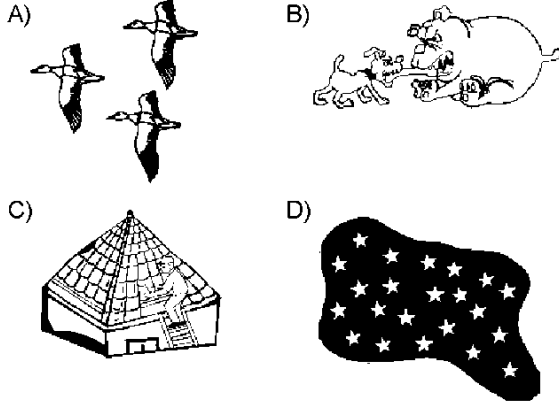
7. SINIF

TÜRKÇE TESTİ

A

9. bizden binlerce kilometre uzakta olmalarına rağmen elini uzatsan tutulacak gibiler. Kardeşim Kenan'la evin damındayız. Hiç konuşmuyoruz. Sirtüstü yatmış, yıldızlara bakıyoruz. Gece kuşları kesik kesik ötüyor, arada bir uzaklardan köpek sesleri geliyor.

Bu parçanın eksik bırakılan kısmı aşağıdaki resimlerden hangisiyle ilgilidir?

10. Her gün daha başka açıyor çiçek
Gökyüzü daha mavi gittikçe
Güneş daha rengârenk.

Cahit Irgat

Aşağıdakilerden hangisi bu şiirde anlatılan duyguyu ifade eder?

- A) İçim dışıma çıktı.
B) İçim içime sığmıyor.
C) İçim cız etti.
D) İçim içimi yiyor.

11.

Bu çocuklardan hangisi kardan adama, insana ait bir özellik yüklemiştir?

- A) Zeynep B) Selim
C) Ahmet D) Şirin

12. Yaşlı adam, gösterdiği sopa demetini oğullarından kırmalarını istemiş. Hepsinin için saatlerce uğraşmış ama hiçbiri bunu tek başına başaramamış. Yaşlı adam yerinden kalkmış, demeti çözmüş. Sopaları teker teker oğullarına uzatmış. Oğulları, sopaları zorlanmadan kırmışlar. Yaşlı adam bunun üzerine onlara "....." demiştir.

Bu parçaya göre yaşlı adam, oğullarına ne demiştir?

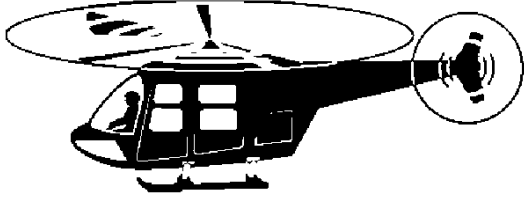
- A) Zorlukları yenmek için birlikte hareket edin.
B) Sağlığınız için spor yapmaktan vazgeçmeyin.
C) İyi adı ancak kendiniz kazanabilirsiniz.
D) İyilik yaparken kimseden karşılık beklemeyin.

7. SINIF

TÜRKÇE TESTİ

A

13.

Bu helikopter, içerisinde sebep – sonuç ilişkisi bulunan alana inecektir. Buna göre helikopter aşağıdaki alanlardan hangisine iniş yapmalıdır?

A)

Benim için ne düşündüğünü bilmiyorum.

B)

Çanakkale'de vatan için yapılanları unutmayacağız.

C)

Uçurtmam çizgili olduğu için çok güzel görünüyor.

D)

Ağrı Dağı'na çıkmak için hazırlık yapıyor.

14. Öğretmen, masal adası Seylan'ı anlatıyordu. Seylan Adası, haritada su damlası kadar küçük görünüyordu. Neler neler anlatmıyordu ki öğretmen!.. Maymunlar, filler, muzlar, dünyanın en iyi çayları, çeşit çeşit yemişler, adını bile duymadığımız bitkiler... Ama en çok hoşumuza giden, adanın sıcak oluşuydu. Bütün bir yıl ne çizme ne palto ne şapka ne atkı... Serbestçe gez gezebildiğin kadar. Oduna da kömüre de gerek yok. Doğrusu tam yaşanacak yermiş Seylan Adası.

Bu parçaya göre Seylan Adası'nın "tam yaşanacak bir yer" olmasının sebebi aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Rahatça gezilebilecek kadar küçük olması
B) Doğal hayatının bozulmadan devam etmesi
C) İçinde birçok hayvan türünün bulunması
D) Yaz mevsiminin yıl boyu sürmesi

15.

.....?

Her konuda olduğu gibi bilgisayarla ilgili de bazı kurallarımızın olması gerekir. Biliyorum, eğlenmeye de dinlenmeye de ihtiyacımız var ama bunların belli bir süresi olmalı.

Emre

Hüseyin

Hüseyin, Emre'nin hangi sorusuna cevap vermiştir?

- A) Bilgisayar oyunlarına neden bu kadar az vakit ayırıyorsun?
B) Bilgisayar oyunlarının zararlarını bana anlatır mısın?
C) Bilgisayar oyunları biz çocukları nasıl etkiler, biliyor musun?
D) Bilgisayarda oyun oynamanı ailen nasıl karşılıyor?

16. Bir yaz tatilinde, babamın bir dostunun yanında çalışma denemesi yapmıştım. Harçlığımı ilk aldığımda beni görmeliydiniz. İlk küçük kazancım, benim gözümde milyarlardan daha değerliydi. Çünkü yorularak kazandığım bu parayı hemen kaybetmek istemiyordum. Onu nasıl harcayacağıma karar vermem zor oldu. Harcadığımda aldığım tatsa bambaşkaydı. Çalışkanlığımın ispatıydı bu. Alın terimin belgesiydi.

Bu paragrafta asıl anlatılmak istenen aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Çalışkan kişi zamanın nasıl geçtiğini anlamaz.
B) En tatlı kazanç, insanın kendi çabasıyla elde ettiği.
C) Kazancın bir kısmı ihtiyaç sahiplerine ayrılmalıdır.
D) Para biriktirmek, para kazanmaktan daha zordur.

7. SINIF

TÜRKÇE TESTİ

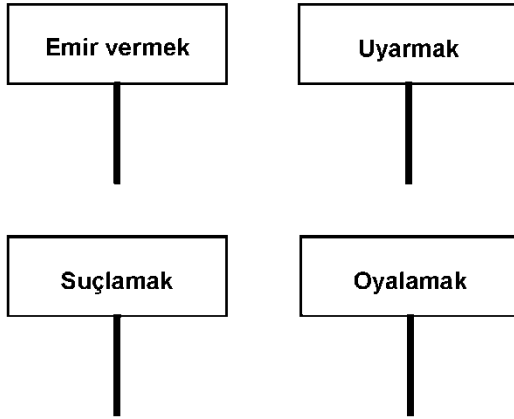
A

17. Yeşilçam filmlerinde köyünden, kasabasından İstanbul'a gelen genç adam, genç kız, martıların kaynadığı bir iskelede gösterilmezse olmaz. Martı simgedir, gelenekleşmiştir İstanbul için. İyi de yarı denizde, yarı karada binalarımızın çatılarında vakit geçiren bu güzelim kuşları korumaya almış bir çevreci kuruluş mevcut mu bilemiyorum.

Bu parçaya göre aşağıdakilerden hangisi İstanbul'un sembolüdür?

- A) Yeşilçam B) İskele
C) Martı D) Deniz

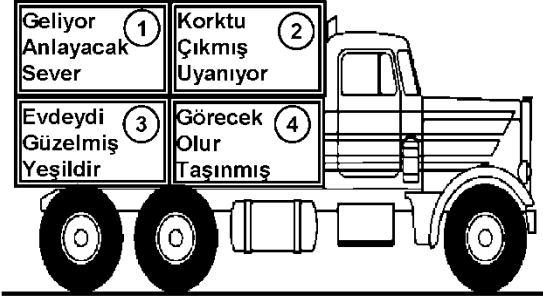
18.

İletişim engellerinden bazıları yukarıdaki kartlarda verilmiştir. Bu kartlara göre aşağıdakilerden hangisi iletişimi engelleyen ifade biçimlerinden biri değildir?

- A) Hemen odana çık ve uyu.
B) Benimle bir daha sakın böyle konuşma.
C) Suyu boşa harcamasaydın hepimize yeterdi.
D) Hastalandığı için davetimize gelemedi.

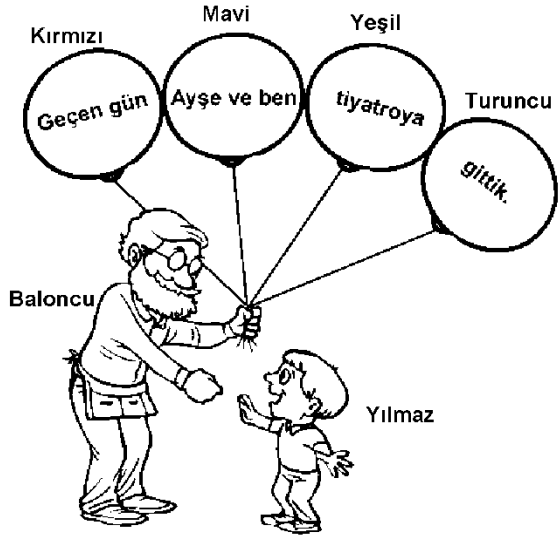
19.

Bu kamyonun hareket etmesi için "ek fiil" almış kelimelerin bulunduğu kasanın yere indirilmesi gerekmektedir. Buna göre kaç numaralı kasa yere indirilmelidir?

- A) 1 B) 2 C) 3 D) 4

20.

Kırmızı, mavi, yeşil ve turuncu balonlar yan yana geldiklerinde bir cümle oluşturmaktadır. Yılmaz, bu cümleye "zaman anlamı katan" balonu almak istemektedir. Buna göre baloncu, Yılmaz'a hangi balonu vermelidir?

- A) Kırmızı B) Mavi
C) Yeşil D) Turuncu

7. SINIF

TÜRKÇE TESTİ

A

21.

Elif'in elindeki çantada fiiller vardır. Elif'in, fiil sandığına ilk önce "oluş" fiilini koyması gerekmektedir. Buna göre sandığa koyacağı ilk fiil aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Alışmak B) Beklemek
C) Sevinmek D) Yeşermek

TÜRKÇE TESTİ BİTTİ.
MATEMATİK TESTİNE GEÇİNİZ.

7.
SINIF

T.C.
MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI

KİTAPÇIK TÜRÜ

A

ORTAÖĞRETİME GEÇİŞ SİSTEMİ
7. SINIF SEVİYE BELİRLEME SINAVI SORU KİTAPÇIĞI
7 HAZİRAN 2009 Saat: 10.00

Adayın Adı ve Soyadı :

Aday Numarası (T.C. Kimlik No) :

DİKKAT: 1. Soru kitapçıklarını kontrol ederek, baskı hatası olan kitapçığın değiştirilmesi için salon görevlilerine başvurunuz.
2. Soru kitapçığının ön ve arka yüzündeki açıklamaları okuyunuz.
3. Sınava hesap makinesi, cep telefonu ve çağrı cihazı kullanılması yasaktır. Bu cihazları sınav başlamadan önce salon başkanına teslim ediniz.

CEVAP KAĞIDI İLE İLGİLİ AÇIKLAMA

1. Cevap kâğıdı üzerine yazacağınız yazı ve yapacağınız işaretlemelerde kurşun kalem dışında kalem kullanmayınız.
2. Cevap kâğıdındaki olan bilgilerin size ait olup olmadığını kontrol ediniz. Cevap kâğıdı kullanılmayacak durumdaysa veya size ait değilse verilecek yedek cevap kâğıdına, kimliğinizle ilgili bilgileri, salon başkanının açıklamalarına göre yazınız.
3. Kitapçık türünü cevap kâğıdınızın ilgili bölümüne mutlaka işaretleyiniz.
4. Cevap kâğıdında TÜRKÇE, MATEMATİK, FEN VE TEKNOLOJİ, SOSYAL BİLGİLER ve YABANCI DİL (İNGİLİZCE, ALMANCA, FRANSIZCA, İTALYANCA) testleri için beş ayrı bölüm bulunmaktadır. Cevaplarınızı cevap kâğıdındaki ilgili sütunlara aşağıdaki örnekte olduğu gibi yuvarlağı, dışına taşırmadan işaretleyiniz.
Yanlış karalamalarınızı düzeltirken yuvarlağın içini temizce siliniz.

ÖRNEK KODLAMA:

SORU KİTAPÇIĞI İLE İLGİLİ AÇIKLAMA

1. Bu soru kitapçığında; TÜRKÇE testinde 21, MATEMATİK testinde 18, FEN VE TEKNOLOJİ testinde 18, SOSYAL BİLGİLER testinde 18 ve YABANCI DİL (İNGİLİZCE, ALMANCA, FRANSIZCA, İTALYANCA) testinde 15 olmak üzere toplam 90 soru bulunmaktadır. Kitapçığın tümü için verilen cevaplama süresi 100 dakikadır.
2. Her sorunun dört seçeneği vardır. Dört seçenektен sadece bir tanesi doğru cevaptır. Doğru bulduğunuz seçeneği cevap kâğıdında o soru için ayrılan yerde bularak işaretleyiniz.
3. Size ayrı bir karalama kâğıdı verilmeyecektir. Soru kitapçığının içindeki boş alanları karalama yapmak için kullanabilirsiniz.
4. Cevabını bilmediğiniz sorular üzerinde fazla zaman kaybetmeden diğer sorulara geçiniz. Zamanınız kalırsa bu sorulara daha sonra dönebilirsiniz.
5. Puanlamada her soru grubu için yanlış cevap sayısının üçte biri, doğru cevap sayısından çıkarılarak geçerli cevaplara karşı gelen ham puan tespit edilecektir. Bu nedenle rastgele cevaplama yapmayınız.
6. Sınavın bitiminde cevap kâğıdınızı ve soru kitapçığınızı salon sorumlularına teslim etmeyi unutmayınız.

BAŞLAYINIZ DENİLMEYEN SORU KİTAPÇIĞINIZI AÇMAYINIZ.

7. SINIF

TÜRKÇE TESTİ

A

1. Bisiklet, kullanımı ve bakımı kolay bir araçtır. Çok az yer kaplar; bir duvar kenarına ya da apartmanın bir köşesine rahatça bırakılabilir. Mekanik bir karıncadır bisiklet. Kendi ağırlığından birkaç kat fazla yükü taşır.

Bu metinde aşağıdakilerden hangisi vardır?

- A) Konuşturma B) Abartma
C) Benzetme D) Kişileştirme

2.

Masanın üzerindeki kırıntıları toplamak için el süpürgesi kullanıldığını ya da vidaların elektrikli tornavidayla takıldığını görmüşsünüzdür belki. Bunların ikisi de uzay araştırmaları sonucunda ortaya çıktı. Ay'a giden astronotların

taş örnekleri toplamaları gerekiyordu. Astronotların bunu yapabilmek için taşınabilir aletlere gereksinimi vardı. Üstelik bunlar hem hafif hem de kablosuz olmalıydı. Böylece ilk kablosuz el aleti üretildi. Daha sonra bir elektrik kaynağına bağlı kalmadan uzun süre çalışabilen, daha hafif aletler üretilmeye başlandı. Sonuçta bugün birçok yerde görebileceğiniz şarj edilebilen ev aletleri ortaya çıktı.

Bu metnin konusu aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Hafif ve pratik alet geliştirme çabası
B) Uzay araştırmalarının nasıl sürdürüldüğü
C) Astronotların uzaydaki çalışma biçimleri
D) Kablosuz ve şarj edilebilen aletlerin bulunuş süreci

3. Ayşe bir öpücük yolladı parmaklarının ucuyla buluta. Ayşe'nin öpücüğü buluta ulaştınca, bulut şöyle bir şaşırıldı. Ama sonra toparlandı, koskocaman bir gül biçimini aldı. Gökyüzü gökyüzü olalı, bu mavi atlasa böylesine güzel, böylesine ak bir gül açmadı. Ayşe bu ak gülü hayran hayran seyretti. Lafi fazla uzatmayalım. O günden sonra bulut Ayşe'den hiç ayrılmadı.

Aşağıdaki cümlelerin hangisinde bu metnin anahtar kelimeleri birlikte kullanılmıştır?

- A) Sevdalı bulut, küçük kızdan bir daha hiç ayrılmadı.
B) Ayşe'nin gökyüzüne gönderdiği öpücük, bulutu güle çevirdi.
C) Gökyüzü daha önce hiç bu kadar güzel olmamıştı.
D) Şaşkınlık geçiren Ayşe, bir süre sonra kendini toparladı.

4. Aşağıdaki cümlelerden hangisi -dı (-di, -du, -dü, -tı, -ti, -tu, -tü) ekiyle tamamlanırsa "gerçekleşmemiş niyet" anlamı kazanır?

- A) Geçenlerde bizim köye kanadı kırık bir leylek gelmiş...
B) Büyükbabam her gün bahçedeki bütün ağaçlarla tek tek ilgilenir...
C) Masanın üstünde yeni aldığım kitaplar hâlâ duruyor olmalı...
D) Arkadaşım bu yaz bana araba kullanmayı öğretecek...

5. (1) Sanayi toplumu öncesinde meyve-ye şimdikinden çok değer veriliyordu. (2) Çünkü beslenme kaynakları bu kadar geniş değildi, bunların da başlıcalarını meyve ve sebzeler oluşturuyordu. (3) Asya, Avrupa ve Afrika kıtalarında hüküm sürmüş olan Osmanlılar, farklı iklimlerde yetişen meyveleri bilimsel olarak incelediler ve bunları Anadolu'da da yetiştirmeyi başardılar. (4) Böylece tarih boyunca birçok uygarlığa ev sahipliği yapmış bir kültür zengini olan Anadolu, meyve türleri bakımından da doruğa ulaştı.

Anadolu'daki meyve çeşitliliğinin artış sebebi numaralandırılmış cümlelerin hangisinde belirtilmiştir?

- A) 1 B) 2 C) 3 D) 4

7. SINIF

TÜRKÇE TESTİ

A

6. İnsan sesi güzelliğine yazın kavuşur. Çünkü yaz, engin mavisıyla umut demektir. Güzelliktir, güzeli düşündür. Sanat ilhamları en çok yazın gelir yoklar kapımızı. Yazın yazılanlar çizilenler daha umut verici, iç açıcı şeylerdir. İnsanlar daha güçlü, daha isteklidir. Çünkü yaz mutluluk kaynağıdır. Bu paragrafın ana düşüncesi aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Yaz mevsimi insanlara yaşama sevinci verir.
- B) Sanatçılar önemli eserlerini yazın meydana getirirler.
- C) İnsanlar yaz mevsiminde daha iyi anlaşılır.
- D) Yazın kırgınlıklar ve küskünlükler son bulur.

7. 1. Bir şekerin yaklaşık ne kadar büyüklükte olduğunu, şekerler arasında ne kadar boşluk bulunduğunu ve kavanozun büyüklüğünü hesaplamaya başladım.
2. Civardaki dükkân sahiplerinden birinin aklına eğlenceli bir fikir geldi.
3. Fakat benim hesaplamış olduğum sayı da, diğer pek çok müşterinininki gibi, gerçek sayıdan çok uzaktı.
4. Ben de matematikçi olduğumdan, sadece tahmin yürütmek değil, şekerlerin tam sayısını bulmak istedim elbette.
5. İçi şekerle dolu cam bir kavanozu tezgâhın üstüne koydu ve bu kavanozu, içinde kaç şeker olduğunu doğru tahmin edene hediye edeceğini söyledi.

Numaralandırılmış cümlelerle anlamlı bir paragraf oluşturulmak istendiğinde sıralama nasıl olur?

- A) 1 - 3 - 2 - 5 - 4
- B) 2 - 5 - 4 - 1 - 3
- C) 2 - 1 - 3 - 4 - 5
- D) 5 - 4 - 2 - 1 - 3

8. Bütün insanları dostun bil, kardeşin bil kızım Sevincin ürünüdür insan, nefretin değil kızım Zulmün önünde dimdik tut onurunu Sevginin önünde eğil kızım

Ataol Behramoğlu

“Kızım” sözcüğünün bu şiire katkısı aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Konuşma sanatı oluşturması
- B) Ana duyguyu yansıtmaması
- C) İçtenlik kazandırması
- D) Anlaşılabilirliği güçlendirmesi

9. Küçük Fatma, ön tarafa bakan pencerenin kenarındaki kanepeye pembe elbisesiyle uzanmış, dizlerine dayadığı büyükçe bir kitabın üzerinde üst üste bir yığın kâğıda, uzun parmaklarıyla desenler çiziyordu. Bahçe için bir plan hazırlamak istiyordu. Çiçeklerin adlarını, renk topluluklarını bir kâğıdın kenarına yazıyordu. “Renkler karışmamalı!” diyordu. Bir renkten öbekler, mesela sade kırmızı, sade mor... Her mevsimde böylece birkaç renk kümesi bulunacaktı. Yalnız güller, diğer çiçeklerden farklı olacaktı. Onlar tek başına büyük meşaleler, söndürülmesi unutulmuş fenerler ve lambalar gibi yanacaktı.

Bu metinde aşağıdaki sorulardan hangisinin cevabı yoktur?

- A) Kahramanın özellikleri nelerdir?
- B) Fatma, ne yapmayı istemektedir?
- C) Olay, nerede gerçekleşmektedir?
- D) Olay, günün hangi zamanında geçmektedir?

7. SINIF

TÜRKÇE TESTİ

A

10.

TİYATRO PROGRAMI

	Şinasi Sahnesi	Akın Sahnesi	Oda Tiyatrosu	Küçük Tiyatro
Salı (Matine)	Bıçak Sırtı (Dram)	Parkta Bir Sonbahar Günüyüdü (Dram)	Deli Dumrul (Müzikal)	Köşebaşı (Dram)
Çarşamba (Suare)	Hastalık Hastası (Komedi)	Köşebaşı (Dram)	Cimri (Komedi)	Deli Dumrul (Müzikal)
Cuma (Suare)	Cimri (Komedi)	Deli Dumrul (Müzikal)	Hastalık Hastası (Komedi)	Othello (Trajedi)
Cumartesi (Matine)	Köşebaşı (Dram)	Hastalık Hastası (Komedi)	Othello (Trajedi)	Bıçak Sırtı (Dram)
Pazar (Suare)	Parkta Bir Sonbahar Günüyüdü (Dram)	Eşik (Dram)	Bıçak Sırtı (Dram)	Köşebaşı (Dram)

Matine: Gündüz gösterimi (15.00)

Suare : Gece gösterimi (20.00)

- Akın Bey sadece hafta içi ve saat 19.30'a kadar çalışır.
- Programda belirtilen günlerden birinde tiyatroya gitmek istemektedir.
- İş çıkışında tiyatroya gider.
- Yalnızca dram türündeki oyunları izler.

Tiyatro programı ve Akın Bey'le ilgili bilgilere göre Akın Bey, aşağıdaki oyunlardan hangisine bilet almalıdır?

- A) Eşik
B) Bıçak Sırtı
C) Köşebaşı
D) Parkta Bir Sonbahar Günüyüdü

11.

İnsan yaşamının üçte biri uykuda geçiyormuş.

Ahmet

Evet, uyku yorulan ve yıpranan sinir sisteminin bakıma alındığı bir dinlenme dönemidir.

Zeynep

Eğer "Neden uyuruz?" sorusunun yanıtı "Yorulduğumuz için." olsaydı, ritmik ve belirli bir düzende değil, yalnızca yorulduğumuzda uyurduk.

Nuran

Bu denli zaman ayırdığımız uykunun gizemi ise eski çağlardan günümüze değin çözülememiştir.

Selim

Uyku ile ilgili olarak konuşan bu çocuklardan hangisi eylemin gerçekleşmesini bir şarta bağlamıştır?

- A) Ahmet
B) Zeynep
C) Nuran
D) Selim

7. SINIF

TÜRKÇE TESTİ

A

12. "Karpuz Kabuğundan Gemiler Yapmak" yönetmen Ahmet Uluçay'ın kendi hayatının bazı kesitlerini yansıttığı bir filmidir. Film, Türkiye'de ve uluslararası film festivallerinde birçok ödül almıştır. Konusu şöyledir: Recep ve Mehmet yazları, köylerinin yakınındaki Tavşanlı kasabasında çıraklık yapmakta olan iki çocuktur. Recep bir karpuz sergisinde, Mehmet ise bir berberin yanında çalışmaktadır. Her ikisi de sinemaya tutkundur. Geceleri, terk edilmiş bir ahırda, derme çatma bir film makinesi yaparlar ve günün birinde yönetmen olacaklarını hayal ederler. Fakat onların bu uğraşlarını ve hayallerini kimse ciddiye almaz. Ne kasabadaki fotoğrafçı ne aileleri ne de kasabadaki sinema salonunun sahibi...

Bu metinde tanıtılan filme Ahmet Uluçay "Karpuz Kabuğundan Gemiler Yapmak" ismini verirken hangi düşünceden yola çıkmıştır?

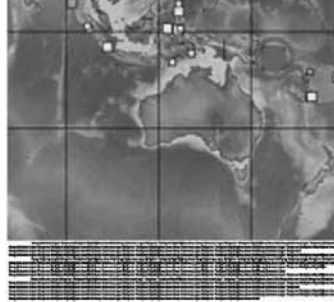
- A) Bazen kimse hayallerinizin gerçekleşeceğine inanmaz.
B) İnsanoğlu hayal etmeden yaşayamaz.
C) İnsanlar boş hayallerle de mutlu olmayı bilirler.
D) Büyük hayaller için küçük adımlar yeterli değildir.

13. Aşağıdaki haber başlıklarından hangisi öznel bir anlatım içermektedir?

- A) **Kuzey Kutbu'nda 9 Ayda Türkiye'nin Yüz Ölçümü Büyüklüğünde Buzul Eridi**

- B) **Depremin Merkezi Büyük Okyanus**

- C) **Kök Hücre Kanser Tedavisinde Kullanılacak**

- D) **Burgazada Yandı, Bütün İstanbul Seyretti**

7. SINIF

TÜRKÇE TESTİ

A

14. "İsteseymiş bu işi bir günde bitirirmiş (!) ama ne yazık ki vakti yokmuş (!)." cümlesinde yay ayrıç içinde ünlem işareti kullanılmasının nedeni aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Söze alay anlamı kazandırmak
- B) Alıntı yapıldığını göstermek
- C) Kaba sayılan bir kelimeyi gizlemek
- D) Kesin olmayan bilgileri ifade etmek

15.; yani gerçekte var olmayan konularla ilgili olanları. Bunların beğenilmesinin nedeni, bu öykülerde sürpriz öğelerinin yer almasıdır. Düş gücünüzü ve yaratıcılığınızı kullanarak siz de bu tür yazılar yazabilirsiniz.

Aşağıdakilerden hangisi bu paragrafın ilk cümlesidir?

- A) Bazı insanlar roman okumayı tercih ederler
- B) Bazı yazarlar fantastik öyküler yazmayı severler
- C) Meraklı çocuklar bilimsel içerikli dergileri okurlar
- D) Şiir okumak çoğu insanın ilgisini çeker

16.

Bu haber yazısı, ailelere aşağıdaki mesajlardan hangisini vermemektedir?

- A) Televizyon programları belirlenen zaman dilimlerinde izlenmelidir.
- B) Ölçsüz şekilde televizyon karşısında zaman harcamak, çocukları olumsuz etkiler.
- C) Kontrolsüz televizyon izlemek, çocukların zihin gelişimine zarar verir.
- D) Çocuklarla televizyon izlemek, çocukların kişiliklerine katkıda bulunur.

7. SINIF

TÜRKÇE TESTİ

A

17. Ben bir tiyatro oyuncusuyum. Bütün dünyam tiyatrodur. Gücümü sahne ışıklarından alırım. Sizlere en güzel, en doğru ve en gerçekçi oyunlarla ulaşmak isterim. Böyle mutlu geçer ömrüm, yeter ki siz burada olun. Yaşamın gerçeklerine birlikte gülelim, birlikte ağlayalım, coşalım, şaşalım, sevelim ve birlikte düşünelim. Oyunun bitiminde tiyatronun gizemli yaşamından gerçek yaşama alkışlarınızla birlikte uyanalım.

Paragrafın bütünü dikkate alındığında, altı çizili cümleyle aşağıdakilerden hangisi anlatılmak istenmiştir?

- A) Tiyatronun insan yaşamını etkilemesi
- B) Sanatçının da seyirci gibi bir insan olması
- C) Oyunun dünyasından gerçek dünyaya dönülmesi
- D) Seyircinin kendi gerçeğini tiyatrodaki bulması

18. Aşağıdaki zaman ve anlam kaymasına uğramış fiillerle kurulan cümlelerden hangisi, anlam olarak yanında belirtilen zamanı ifade etmektedir?

- A) Büyük ihtimalle bu yaz, tatile Trabzon'a gideriz. – Geniş zaman.
- B) Başka bir fotoğrafta babamla masa başında kiraz yiyoruz. – Geçmiş zaman.
- C) Her sabah güneşin doğuşunu izliyorum. – Şimdiki zaman.
- D) Yazar, okuduğum bu kitapta doğduğu kasabayı ayrıntılı olarak anlatır. – Gelecek zaman.

19, 20 ve 21. soruları aşağıdaki metne göre cevaplayınız.

Vaktiyle çanak çömlek yapımında uzun yıllar çalışan bir kalfa, kendi başına bir dükkân açmayı arzu edermiş. Ustası da her defasında ona "Sen daha bu sanatın püf noktasını bilmiyorsun, biraz daha emek vermen gerekiyor." dermiş.

Ustasının bu sonu gelmez nasihatlerinden sıkılan kalfa, artık dayanamamış ve bir dükkân açmış. Açmış açmasına da yeni dükkânında güzel güzel yaptığı çanak çömlekler onca titizliğine rağmen orasından burasından çatlamaya başlamış. Kalfa, bu çatlamaların önüne bir türlü geçememiş. Ni-hayet, ustasına gitmiş ve durumu anlatmış. Ustası da tezgâha bir miktar çamur koyarak "Haydi, geç bakalım tezgâhın başına da bir testi yapmaya başla. Ben de sana bu işin püf noktasını göstereyim." demiş.

Eski çırak, ayağıyla merdaneyi döndürüp çamura şekil vermeye başladığında usta, önünde dönen çanağa arada sırada "püf" diye üfleyerek zamanla testiyi çatlatacak olan bazı küçük hava kabarcıklarını patlatıp dururmuş. Böylece kalfa da bu sanatın "püf noktasını" öğrenmiş.

19. Parçaya göre kalfa, dükkân açtıktan sonra, ustasının yanına niçin gitmiştir?

- A) Ustasını çömlek yaparken gözlemlemek için
- B) Kendi çömleklerini ustasınınkilerle karşılaştırmak için
- C) Ustasının yanında tekrar çalışmaya başlamak için
- D) Çömleklerdeki çatlamaların nedenini öğrenmek için

20. Bu parçadan çanak çömlek yapımıyla ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi çıkarılabilir?

- A) Özel bir yetenek gerektirdiği
- B) Çamura şekil verme sanatı olduğu
- C) Çeşitli ihtiyaçlara cevap verdiği
- D) Yapımının uzun zaman aldığı

7. SINIF

TÜRKÇE TESTİ

A

21. Bu parçanın dil ve anlatımı için aşağıdakilerden hangisi söylenebilir?

- A) Üçüncü kişi ağızından anlatılmıştır.
- B) Atasözlerinden yararlanılmıştır.
- C) Bildirme kiplerinden görülen geçmiş zaman kullanılmıştır.
- D) Düşünceyi geliştirme yollarından tanımlamaya yer verilmiştir.

TÜRKÇE TESTİ BİTTİ.
MATEMATİK TESTİNE GEÇİNİZ.

8.
SINIF

T.C.
MILLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI

KİTAPÇIK TÜRÜ

A

ORTAÖĞRETİME GEÇİŞ SİSTEMİ
8. SINIF SEVİYE BELİRLEME SINAVI SORU KİTAPÇIĞI
6 HAZİRAN 2009 Saat: 10.00

Adayın Adı ve Soyadı :
Aday Numarası (T.C. Kimlik No) :

DİKKAT: 1. Soru kitapçıklarını kontrol ederek, baskı hatası olan kitapçığın değiştirilmesi için salon görevlilerine başvurunuz.
2. Soru kitapçığının ön ve arka yüzündeki açıklamaları okuyunuz.
3. Sınavda hesap makinesi, cep telefonu ve çağrı cihazı kullanılması yasaktır. Bu cihazları sınav başlamadan önce salon başkanına teslim ediniz.

CEVAP KAĞIDI İLE İLGİLİ AÇIKLAMA

1. Cevap kağıdı üzerine yazacağınız yazı ve yapacağınız işaretlemelede kurşun kalemde başka kalem kullanmayınız.
2. Cevap kağıdındaki olan bilgilerin size ait olup olmadığını kontrol ediniz. Cevap kağıdı kullanılmayacak durumdaysa veya size ait değilse verilecek yedek cevap kağıdına, kimliğinizle ilgili bilgileri, salon başkanının açıklamalarına göre yazınız.
3. Kitapçık türünü cevap kağıdınızın ilgili bölümüne mutlaka işaretleyiniz.
4. Cevap kağıdında TÜRKÇE, MATEMATİK, FEN VE TEKNOLOJİ, SOSYAL BİLGİLER ve YABANCI DİL (İNGİLİZCE, ALMANCA, FRANSIZCA, İTALYANCA) testleri için beş ayrı bölüm bulunmaktadır. Cevaplarınızı cevap kağıdındaki ilgili sütunlara aşağıdaki örnekte olduğu gibi yuvarlağı, dışına taşırmadan işaretleyiniz. Yanlış karalamalarınızı düzeltirken yuvarlağın içini temizce siliniz.

ÖRNEK KODLAMA:

(A) (B) (C) (D)

SORU KİTAPÇIĞI İLE İLGİLİ AÇIKLAMA

1. Bu soru kitapçığında; TÜRKÇE testinde 23, MATEMATİK testinde 20, FEN VE TEKNOLOJİ testinde 20, SOSYAL BİLGİLER testinde 20 ve YABANCI DİL (İNGİLİZCE, ALMANCA, FRANSIZCA, İTALYANCA) testinde 17 olmak üzere toplam 100 soru bulunmaktadır. Kitapçığın tümü için verilen cevaplama süresi 120 dakikadır.
2. Her sorunun dört seçeneğı vardır. Dört seçenektan sadece bir tanesi doğru cevaptır. Doğru bulduğunuz seçeneğı cevap kağıdında o soru için ayrılan yerde bularak işaretleyiniz.
3. Size ayrı bir karalama kağıdı verilmeyecektir. Soru kitapçığının içindeki boş alanları karalama yapmak için kullanabilirsiniz.
4. Cevabını bilmediğiniz sorular üzerinde fazla zaman kaybetmeden diğer sorulara geçiniz. Zamanınız kalırsa bu sorulara daha sonra dönebilirsiniz.
5. Puanlamada her soru grubu için yanlış cevap sayısının üçte biri, doğru cevap sayısından çıkarılarak geçerli cevaplara karşı gelen ham puan tespit edilecektir. Bu nedenle rastgele cevaplama yapmayınız.
6. Sınavın bitiminde cevap kağıdınızı ve soru kitapçığınızı salon sorumlularına teslim etmeyi unutmayınız.

BAŞLAYINIZ DENİLMEYEN SORU KİTAPÇIĞINIZI AÇMAYINIZ.

8. SINIF

TÜRKÇE TESTİ

A

1. Aşağıda bazı kelimelerin anlamları ve bu kelimelerin bu anlamda kullanıldıkları cümleler verilmiştir. Bu kelimeleri cümlelerin içinden bularak bulmacanın satırlarına yazınız.

	1	2	3	4	5	6
1						
2						
3						

ANLAMLAR

Soldan Sağa

1. Bir işi sağlamak veya bozmak için girişilen gizli çalışma.
2. Bir konuyu yazılı veya sözlü olarak açıklamaya yarayan kelime dizisi.
3. Önemli, yararlı, değerli şey.

CÜMLELER

- Devlet; tarih, kültür ve tabiat varlıklarının korunmasını sağlar.
- Hiçbir zaman onların oyununa kanmış değildir.
- Bu yazıda çoğu türküde rastladığımız basmakalıp sözler vardır.

Buna göre bulmacanın 3. sütununda yer alan harfler aşağıdakilerden hangisidir?

- A)

Z
R
L

 B)

B
S
V

 C)

U
Z
R

 D)

L
K
B

2.

Bu karşılıklı konuşmada, banka görevlisinin yaşlı kadına yardımcı olma sürecini aşağıdaki kavramlardan hangisi anlatır?

- A) Yönlendirme B) Onaylama
C) Değerlendirme D) İnceleme

3. Bir çocuk düşünde, ırmağın kıyısında kocaman bir çiçek gördü. Ata benziyordu çiçek ve etrafındaki arkadaşlarına da nasihatler ediyordu. Sonra şiddetli bir rüzgâr sesi geldi dışarıdan ve bir ağaç devrildi gürültüyle. Çocuk uyandı bu gürültüyle.

Aşağıdakilerden hangisi bu metindeki "kişileştirme sanatı"nı sağlamıştır?

- A) Şiddetli rüzgâr sesinin duyulması
B) Çiçeğin ata benzetilmesi
C) Ağacın gürültüyle devrilmesi
D) Çiçeğin nasihatte bulunması

8. SINIF

TÜRKÇE TESTİ

A

4.

Tarihçiler, geçmiş yaşamla ilgili bilgilere ulaşırken kartpostallardan da yararlanmaktadır. Örneğin, bir Osmanlı kartpostalında yüz yıl öncesine ait yaşamdan kesitler görülebilmektedir.

Buna göre yukarıda verilen kartpostaldan, dönemin yaşamıyla ilgili hangi bilgilere ulaşamaz?

- A) Günlük kıyafetler B) Ticaret yaşamı
C) Toplumsal kurallar D) Mimari özellikler

5.

Ödül kazanmış bir yazar olarak ödüller hakkında ne düşünüyorsunuz?

Ödüller elbette pek yararlıdır. En azından bir eleştirme görevi görürler. Başka yararları da vardır; bunları saymak, bilineni tekrarlamak olur. ... edebiyat ödülleri bizde istenen ortamı bulamadı, iyi oldukları söylenmeyecek amaçlarla baltalandı, yarardan çok, zarar verdi.

Yazarın konuşmasındaki boşluğa, düşüncecinin yönüne göre aşağıdakilerden hangisi getirilemez?

- A) Öte yandan B) Çünkü
C) Oysa D) Ne var ki

6.

Yukarıdaki tablo 1906 yılında Osman Hamdi Bey tarafından yapılmıştır. Tablonun adı "Kaplumbağa Terbiyecisi" dir.

Bu tabloyla ilgili aşağıdaki cümlelerden hangisi kişisel düşünce içermektedir?

- A) Duvara yansıyan ışık pencereden gelmektedir.
B) Pencerenin üstündeki duvarda çatlaklar vardır.
C) Adamın elleri arkasındadır ve bir ney tutmaktadır.
D) Sağdaki iki kaplumbağa yapraklara yaklaşmaktadır.

8. SINIF

TÜRKÇE TESTİ

A

7. Bu bayram, dilimizin bir kelime kaybettiğine iyice inandım. "Tandır" gibi "kağrı" gibi hayatta yeri kalmamış şöyle böyle bir kelime değil; zarif, ince, medeni bir kelime. Kapıyı çalan çöpçünün pos bıyıklarında aradım onu. Yok!.. Bahşişini alan bekçinin kavlak dudaklarından onu bekledim. Yok!... İki yüz kuruş yazan taksinin şoförüne iki yüz elli kuruş veriyorsunuz. Taş gibi bir sükût! Tramvayda ayakta kalmış bir kadına yerinizi veriyorsunuz. Yüzünüze, burun delikleriyle yüksekte bir bakış! Ve hiçbirinin dilinde aradığınız o ince, o kibar, o insanı insan yapan güzel kelime yok! Affedersiniz deminden beri, yana yakıla hasretini çektiğim bu kelimenin ne olduğunu söylemedim değil mi?...
- Bu parçada yazarın hasretini çektiği ifade, aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Rica ederim. B) Teşekkür ederim.
C) Sağlıcakla kalın. D) İyi günler.

8. Sabah çık evden, akşam gel, türlü iş gücü, türlü üzüntü, türlü yorgunluk. Ancak yatakta, uykudan önceki yarım saat, bir saat, bazen de uyku kaçınca, gece yarısından sonra bir saat. O yarım saatler, bir saatler birike birike koca kitapları deviren zaman parçaları oluveriyor işte! Bir de yollarda, vapurlarda, otobüslerde okumak var. Oturacak bir yer bulmuşuz, şöyle aydınlık bir pencere dibi. Açarız kitabımızın yapraklarını, kendi evrenimize dalarız... Kalabalık varsın sıkıştıkça sıkışsın dursun.

Konusu dikkate alındığında bu paragrafın öncesi aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Kitapların hepsine yetişmek zor. Ya okuma-ya zaman bulmak? En zoru da bu.
B) İnsanların bizden beklentileri çoktur. Vaktimizin çoğu bunları karşılamakla geçer.
C) Geçim derdi çevremizdeki güzellikleri görmemizi engelleyen şeylerden biridir. Belki de ilkidir.
D) Bazı insanlar yorar bizi, bunaldığımızı hissediriz. Küçük dünyamızda sıkışıp kalırız.

9. Aşağıdaki metinlerin hangisinde olay, üçüncü kişinin ağzından anlatılmıştır?

- A) Anneme armağan olarak aldığım cam kavanozu yemek masasının üzerine bıraktım. Annem mutfığa girdi, sandalyeye oturdu ve masanın üzerindeki kavanoza bakmaya başladı. Kavanozun üzerindeki "Senin İçin" yazısını okuyunca gülümsedi.
B) Günlerden beri ilk kez, yağmurun fısıltısından, ikinci güneşinin odaya yansımından çok, hamam buğusu gibi içeride toplanmış hissini veren puslu, ıslak aydınlıktan hoşlandım.
C) Arkadaşım birkaç çitayı çatmış, çevrelerinden geçirdiği ipi bağlamaya çalışıyordu. "Yardım edebilir misin?" dedi. Yanına gittim ve parmağımı düğüme bastırdım. Çok büyük ve güzel bir uçurtma yaptık.
D) Çiftçi, çalılıkların arasında bir kıpırtı hissetti. "Bu mutlaka bizim tavukları yiyen tilkidir." diye düşündü. Ağır ve sessiz adımlarla sesin geldiği yöne ilerledi.

10.

AÇIK OTURUM
Gürültü KirliliğiKonuşmacılar ve Konular**Aslan Eren***Gürültü Kirliliğinin İnsan Sağlığına Zararları***Kadriye Başar***Gürültü Kirliliği ve Çözüm Yolları***Fahri Yılmaz***Gürültü Kirliliğine Yol Açan Bir Etken: Çarpık Kentleşme***Zeliha Demir***Gürültü Kirliliğinin Bir Sonucu: Doğal Dengenin Bozulması*

Yer: MEB Şura Salonu

Tarih ve Saat: 10.07.2009 - 14.00

Açık oturuma katılacak konuşmacılardan hangisi gürültü kirliliğinin nedeniyle ilgili bir konuşma yapacaktır?

- A) Aslan Eren B) Kadriye Başar
C) Fahri Yılmaz D) Zeliha Demir

8. SINIF

TÜRKÇE TESTİ

A

Aşağıda bir metnin giriş, gelişme ve sonuç bölümleri karışık olarak verilmiştir. Z, Y, V harfleriy-le belirtilen paragrafları dikkatle okuyunuz. 11, 12 ve 13. soruları bu paragraflara göre yanıtlayınız.

<p>Y</p> <p>Toprağa tutunmak istemez gezgin. Hiçbir yere yerleşme hayalleri kurmaz. Bir başına yola düşmeye alışkındır ve kendini saksıya dönmüş bir bot gibi hissetmeye başlayınca, ilk fırsatta yan yatar, döker toprağını. Çünkü bir bot yürümeye eğilimlidir. Tıpkı bir gezginin yola düşerken yalnız olmaya meyilli olması gibi.</p>	<p>Z</p> <p>O vakit ağırlaşır yol. Kısaysa uzar gider. Uzunsu çekilmez olur. İçine toprak doldurulmuş, ortasına da bir tohum ekilmiş, ökçesi delik eski bir bot gibi hissederek kendini gezgin. <u>Bilir ki, o bot giderek ağırlaşacak, o tohum yakında filizlenecek, minicik kök-ler salacak, sonra o kök-ler büyüyüp ökçedeki delikten fışkıracak ve toprağa tutunacak.</u></p>
<p>V</p> <p>Bir gezginin belki de en büyük hatası kendisiyle yollara düşmek için heves eden insanlara açık kapı bırakmasıdır. Bir gün o kapıdan biri illa ki girer. Derken yola çıkılır. Ama anlar gezgin hata yaptığını. İlk virajda, ilk durakta, hem de daha ilk konuşmada.</p>	

11. Aşağıdakilerin hangisinde metnin bölümlerini ifade eden harfler "giriş, gelişme, sonuç" şeklinde sıralanmıştır?

- A) V, Z, Y B) Z, V, Y C) Z, Y, V D) Y, V, Z

12. Y paragrafına göre, gezginlerle ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi söylenebilir?

- A) Bir yerde uzun süre yaşadıkları
B) Tek başına yolculuk etmek istedikleri
C) Gezilerini yürüyerek yaptıkları
D) Toprakla uğraşmayı sevdikleri

13. Her üç paragraf dikkate alındığında, Z paragrafındaki altı çizili cümle aşağıdakilerden hangisini ifade eder?

- A) Yorgun düşmeyi
B) Bir yere yerleşmeyi
C) Sorumluluğun yükünü hissetmeyi
D) Gördüklerini başkalarıyla paylaşmayı

14. Bizim memleket eskiden çok hareketliydi. Değirmencilik öyle işlek bir zanaattı ki, on kilometrelik yerden çiftçiler öğütülecek buğdayı bize getirirlerdi. Köyü saran tepeler yel değirmenleriyle kaplıydı. Bu tepelerde, yollar boyunca inip çıkan çuval yüklü eşek katarlarından başka bir şey görülmezdi. Şimdi ise ne eski değirmen ve değirmenciler ne de buğday getiren köylüler kaldı...

Bu parçada düşünceyi geliştirme yollarından hangisi kullanılmıştır?

- A) Tanımlama B) Benzetme
C) Karşılaştırma D) Tanık gösterme

15. Her şeyi yapmak isteyen, hiçbir şey yapamayacaktır. Öyle insanlar tanırız ki neyi yapıp neyi yapamayacaklarından emin olmadıkları için bazen "İş hayatında kolayca başarı kazanabilirdim." bazen de "Eğer politikaya atılsaydım, mutlaka başarılı olurum." derler. Hiç kuşkunuz olmasın ki bu gibiler, her zaman amatörükten ileri gidememiş besteci, iflas etmiş tüccar ve başarısız politikacı olurlar. Yaşamak sanatı da iyi bir hedef seçebilmekten ve bütün gücünü ona ulaşmak için kullanmaktan ibarettir.

Bu parçada asıl anlatılmak istenen aşağıdakilerden hangisidir?

- A) İnsan yapabileceklerini bilerek hayatına yön vermelidir.
B) Bazı insanlar başarısızlıklarını yaptıkları yanlış seçimlere bağlarlar.
C) İnsan, hayatın zorluklarına karşı ayakta durabilmeyi iradesi sayesinde başarır.
D) Gücünü ve aklını sınırlandırmayan insanlar hayatı daha iyi tanır.

8. SINIF

TÜRKÇE TESTİ

A

16. Enerjisi yoğun tarımın en belirgin niteliklerinden birisi, tarla içi ve tarla dışı işlerin büyük ölçüde makineleşmiş olmasıdır. Makineleşmenin temel amacı kol işi gereksiniminin azaltılmasıyla kişi başına düşen üretimin artırılmasıdır. Bu yüzden tarımda makineleşme denince ilk akla gelen araç traktördür. Çünkü traktör sayesinde daha az insan çalışmakta, daha çok verim elde edilmektedir.

Aşağıdakilerden hangisi bu yazının özelliklerinden biridir?

- A) Senli benli bir üslupla yazılmış olması
B) Kesin olmayan yargılar içermesi
C) Bilgilendirici ve öğretici olması
D) Anlatımının içten olması

17.

Kirpiler, kış uykusuna yatmak için birkaç küçük yuva yaparlar. Bu yuvaların içine kuru yapraklar, ince dallar yerleştirirler. Yuvanın içinde sürekli dönerek yaprakların, dalların düzleşmesini sağlarlar. Kirpiler birkaç yuvaları olduğu için başka hayvanlar tarafından rahatsız edildiklerinde ya da soğuktan etkilendiklerinde birinden diğerine geçebilirler.

Sincaplar; kış için ağaç kovuklarına, kuş yuvalarına, ağaç dallarına, çatılara yuva kurabilirler. Yuvalarının içini kuru yaprak, ot, yosun ve tüy gibi malzemelerle kaplarlar. Yuvalarının en dışını da ağaç dallarını yerleştirerek iyice sağlamlaştırırlar. Yuvalarını diğer sincaplarla paylaşabilirler ve birbirlerine sokularak ısınırlar. Dışarı çıkamadıkları dönemler için kozalak, ceviz gibi tohumları yuvalarında saklarlar. Sincapların birkaç kış yuvası da vardır.

Buna göre, kirpilerin ve sincapların farklı yönü aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Kış şartlarına uygun yuvalar yapmaları
B) Yuvalarını kendi türlerinden hayvanlarla paylaşmaları
C) Kışın yararlanmak için birden fazla yuva yapmaları
D) Yuvalarını kurmak için ağaç dallarından faydalanmaları

18. 1. Orada burada; kitaplar, etiketlenmiş ve numaralanmış ecza şişeleriyle dolu masalar duruyordu.
2. Bunun üzerine, beklemekten usanan Meryem, laboratuvara çıktı.
3. Profesörün her yana bulaşan bu dağınıklığı, her zamanki alışkanlıklarına hiç de uymuyordu.
4. Profesör aşağı inmemişti.
5. İçeri girdiğinde babasını geniş, çok aydınlık ve her yanı makinelerle, tozlu cam eşyalarla kaplı bir odanın ortasında buldu.

Olayların oluş sırasına göre, numaralandırılmış cümleler nasıl sıralanmalıdır?

- A) 4 - 2 - 5 - 1 - 3
B) 4 - 2 - 3 - 1 - 5
C) 5 - 1 - 2 - 3 - 4
D) 5 - 1 - 3 - 4 - 2

19. Avratos, kendi türü de dâhil bütün küçük balıkları sürekli rahatsız eder, hatta onlara zarar da verebilir. Akvaryumdaki en büyük balık olduğu sürece sorun çıkarır. Kendi büyüklüğündeki avratos, imparator, prenses vb. balıklarla uyum içinde yaşayabilir.

Emre 10 cm büyüklüğünde yetişkin bir avratos balığı almıştır. Akvaryumunda 10 cm'den küçük iki japon balığı, bir de melek balığı vardır. Avratosun diğer balıklara zarar vermemesi için Emre'nin önlem alması gereklidir.

Bu bilgilere göre Emre aşağıdakilerden hangisini yaparsa akvaryumunda oluşabilecek bir sorunu önlemiş olur?

- A) Akvaryumundaki melek balığını arkadaşı Ali'ye vermesi
B) Akvaryumuna birkaç avratos yavrusu koymasması
C) Kendindeki avratostan daha iri bir imparator balığını akvaryumuna yerleştirmesi
D) Kuzeninden, kendisindeki japon balıklarıyla aynı büyüklükte iki prenses balığı getirmesi

8. SINIF

TÜRKÇE TESTİ

A

20.

Bir televizyon kanalının ana haber bültenini arkadaşlarıyla izleyen Fatih, sunucunun cümlesindeki anlatım bozukluğunu fark etmiş ve arkadaşlarından bu yanlışı bulmalarını istemiştir.

Fatih'in arkadaşlarından hangisi sunucunun hatasını doğru tespit etmiştir?

A)

Sunucu birbiriyile çelişen kelimeler kullandı.

B)

Sunucu bir kelimeyi yanlış anlamda kullandı.

C)

Sunucu bazı kelimeleri yanlış yerde kullandı.

D)

Sunucu eş anlamlı kelimeleri bir arada kullandı.

21. "Tatlı söz söyleyen, hiç kimseden kötü söz işitmez." cümlesinde vurgulanan ifadenin cümledeki görevi aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Belirtisiz nesne B) Yer tamlayıcısı
C) Özne D) Yüklem

22. Virgül (,) aşağıdakilerin hangisinde "Bir varmış, bir yokmuş." cümlesindeki göreviy-le kullanılmıştır?

- A) Fırtınadan, soğuktan, karanlıktan sonra bu sıcak odanın havasında erir gibi oldum.
B) Eski yapılar, dikkat ettiniz mi, hep birbirine benzer.
C) Hasan Bey, oğlunun sesini duyar duymaz koltuğundan fırlamış ve ona kapıyı açmıştı.
D) O geçip gitti, ben arabamı kapının önüne getirttim.

23.

İngiltere'nin güneyindeki bir adada bulunan Stonehenge (Sitonhenç) yaklaşık 4000 yıl önce inşa edilmiştir. Büyük bölümü yok olmuş bu yapının geriye kalan taşlarından en büyüğü 9 m uzunluğunda ve yaklaşık 45 ton ağırlığındadır. Taşlar, iç içe birkaç çember oluşturacak biçimde dizilmiştir. Bu yapı, o zamanın insanları tarafından Ay'ın ve Güneş'in hareketlerinin izlendiği bir gözlemevi olarak da kullanılmıştır.

Bu parçada Stonehenge ile ilgili olarak aşağıdakilerin hangisine değinilmemiştir?

- A) Taşlarının belirli bir düzenle yerleştirildiğine
B) Araştırma-inceleme amacıyla kullanıldığına
C) Bir kısmının günümüze kadar ulaştığına
D) Bu tür bir yapının ilk örneği olduğuna

TÜRKÇE TESTİ BİTTİ.
MATEMATİK TESTİNE GEÇİNİZ.

T.C.
SELÇUK ÜNİVERSİTESİ
Eğitim Bilimleri Enstitüsü Müdürlüğü

ÖZGEÇMİŞ

Adı Soyadı:	Mümüne EREN			
Doğum Yeri:	Bozkır/Konya			
Doğum Tarihi:	11/04/1984			
Medeni Durumu:	Evli			
Öğrenim Durumu				
Derece	Okulun Adı	Program	Yer	Yıl
İlköğretim	Ahırlı Atatürk İlköğretim Okulu		Konya	1991
Ortaöğretim	Ahırlı Atatürk İlköğretim Okulu		Konya	1996
Lise	Ahırlı Atatürk Lisesi		Konya	1999
Lisans	Selçuk Üniversitesi		Konya	2000
Yüksek Lisans	Selçuk Üniversitesi		Konya	2010
Becerileri:				
İlgi Alanları:				
İş Deneyimi:	5 yıllık Türkçe öğretmenliği			
Aldığı Ödüller:				
Hakkımda bilgi almak için önerebileceğim şahıslar:	Çanakçı İlköğretim Okulu Müdürü Şaban Çınar 05056486828			
Tel:	05058043974			
E-Posta:	kayamumine@hotmail.com			
Adres	Kaymakamlık Lojmanı Çanakçı/ Giresun			